

Alexandre Dumas (fils)

Diane de Lys

Alexandre Dumas

Diane de Lys

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Alexandre Dumas *fil*s: *Diane de Lys* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Alexandre Dumas *fil*s: *Diane de Lys* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

I

Det er uden al tvivl hændet Dem, i verden i det mindste at træffe på én af hine uomtvistelige skønheder, fulde af majestæt, som man gerne plejer at forestille sig dronninger, for menneskets fantasi ynder at supplere rangens majestæt ved ansigtets. Når en af hine kvinder, vi her omtaler, træder ind i en salon, siger man uvilkårligt til sin nabo:

"Se dog, hvilket dejligt hoved!"

Den nabo, man henvender talen til, og som meget ofte er et sædvanligt hverdagsmenneske, svarer med denne almindelige talemåde, der i hans øjne er indbegrebet af al beundring:

"Ja virkelig, dette hoved er et studium for en maler."

Et studium! det vil sige en lige næse, store øjne, en regelmæssig profil, en halvåben mund med buede læber, hvide tænder, en hals så rund som en marmorstatue og en dragt svarende til det hele; alt dette roligt, koldt, følelsesløst, uden sjæl, uden lidenskab, uden ild, og virkelig særdeles skikket til en blyantskitse til brug i en skole eller et pensionat for unge damer.

De har ganske sikkert set et sådant hoved på et lige så fuldkomment legeme, og De har da sagt til Dem selv: "Denne kvinde er skøn, så skøn, som det er muligt at være, hvoraf kommer det, at denne skønhed ikke tiltaler mig, hvor iøjnefaldende den end er, og hvorfor er jeg overbevist om, at jeg ikke ville kunne elske denne kvinde, mens jeg måske ville kunne føle kærlighed for den anden der, som er mager, har små øjne, en stumpnæse, og som ingen ser på?"

Det er fordi der virkelig mangler disse kvinder noget; de mangler nogensinde at have elsket eller at have lidt, hvilket næsten er synonymt, for det ene lader sig sjældent gøre uden det andet, og uden at deres ansigt kommer til at bære spor af det: "Hvorfor har de ikke elsket?" vil De spørge mig. Fordi skønheden er egoist, er sig selv nok, nyder, uden at nyde, fordi kvinden, hvor skønheden er ubestridelig, ikke føler nogen anden trang end til at høre sige, at hun er det, og ikke vil give denne skønhed til én eneste, der ville være skinsyg over den og hindre hende i at udfolde den for andre. Fordi hun foretrækker den beundringsmumlen, der modtager hende ved indtrædelsen i skuespilhuset eller balsalen for alt andet; fordi hendes hovmod ikke ville finde sig i kærlighedens fortroligheder, fordi hun da måtte nedstige fra sin stoltheds tinde, fordi hun ikke skulle forstå at elske, kort sagt fordi hun her ikke ville være på sin plads.

Marquise Diane de Lys, vor heltinde, var en sådan dame. I den time, vi gør hendes bekendtskab, sad hun ved vinduet i et yndigt boudoir i det hotel, hun beboede på Quai Voltaire; en bog lå i hendes skød, og hun var just beskæftiget med at file sine smukke negle. Hvad tænkte hun på – det var ikke let for nogen at gætte, måske vidste hun det ikke selv.

Det var i september måned, omtrent klokken otte om aftenen.

Marquisen var endnu i færd med den omtalte beskæftigelse, da en tjener åbnede døren til hendes boudoir og meldte:

"Madame Delaunay!"

En yndig dame på tredive år trådte ind, en blondine med brune øjne, af mærkelig blidhed, klædt med hin simple

elegance, der vidner om tusind livres i rente, og hvis hele fremtræden bar dette ubeskrivelige præg, der røber et roligt, uforstyrret og regelmæssigt liv under ægteskabets auspicier.

"Ah, er du der," sagde marquisen til den unge kone. "Hvor det er rart, at du kommer, jeg keder mig rædsomt."

"Hvor er da marquien?" spurgte madame Delaunay.

"Kan jeg vide det?"

"Hvor du siger det underligt!"

"Du elsker altså måske din mand?" spurgte Diane.

"Ja! og du?"

"Jeg ligeledes, jeg elsker min mand," sagde marquisen i samme tone, som hun ville have sagt: "Hør! det regner."

"Nu vel! jeg har et brev til dig."

"Giv mig det."

Marquisen holdt brevet et øjeblik uden at åbne det.

"Ved du, at denne unge Maximilien er af gammel familie?" sagde hun, idet hun brød seglet næsten med samme ligegyldighed, som hun ville have vist ved at gennemløbe en regning fra sin syjomfru eller modehandlerinde. "Kender du ham?"

"Nej!"

"Det er en prægtig fyr."

"Hvad foretager han sig?"

"Han gør kur til mig; det er det hele."

"Har han gjort det længe?"

"I et år. Lad os se, hvad han skriver."

Marquisen gennemløb brevet, som Marceline havde bragt hende.

Imidlertid havde Marceline taget den bog, Diane havde på skødet, og bladede i den.

"Han er bedrøvet, han er ulykkelig," sagde marquisen, idet hun meddelte indholdet af, hvad hun havde læst.

"Hvorfor?"

"Fordi jeg ikke har svaret på hans første brev."

"Og vil du svare på dette?"

"Jeg må vel gøre det."

"Hvad forlanger han? For han må jo bede om noget."

"Han beder om en privat samtale med mig."

"Og du tilstår ham den?"

"Jeg keder mig så meget."

"Men betænk, at det er en stor fejl."

"Min kære veninde, vi kunne mellem os koner gerne tilstå for hinanden, at det, verden kalder en fejl, ikke fortjener den vigtighed, man tillægger det. Hvis jeg var elsket af min mand, således som du er det af din, ville jeg begå en fejl ved at gøre det, jeg gør, men min mand elsker mig ikke. Han har forødet sin formue, og afstumpet sin følelse, mens han forødte den. Han har ægtet mig, fordi jeg havde to millioner i medgift, og min fader tillod vor forbindelse, fordi han havde et fornemt navn. Mine dage hengår den ene som den anden med et kronometers regelmæssighed. Jeg har alt, hvad der er målet for andres ærgerrige tragten, og jeg keder mig til døde. Når jeg har tilbragt et tilstrækkeligt tidsrum med at køre, tage på bal, vise mig i operaen, vil jeg blive gammel, min pande vil blive rynket, mine hår grå, og jeg vil blive anset for at have været dydig i verdens øjne, men jeg vil ikke have været det i mine egne uden af ligegyldighed. Vil jeg ikke da savne de følelser, jeg kunne have

næret, og som for stedse ville være tabt for mig? Jeg er endnu smuk! Hvad nytter denne skønhed, når jeg ikke elsker nogen!"

"Og til at gøre det første forsøg har du valgt denne unge mand, som skriver til dig?" spurgte Marceline med den forundring, som en sådan samtale måtte vække hos hende.

Marquisens mine havde næsten udseende af en bekræftelse.

"Og tror du, at han elsker dig?"

"Han måtte være meget vanskelig, hvis han ikke elskede mig!"

"Betænk, hvad det er, du vil gøre," svarede madame Delaunay.

"Hvis jeg betænkte det, ville jeg ikke gøre det."

Og Diane rejste sig, åbnede en rosentræspult og satte sig til at skrive.

"Hvis der gives noget vanskeligt punkt i livet," sagde hun, "så er det et brev."

"Hvorfor det?" spurgte Marceline med den naive nysgerrighed, hun nærede for alle slige ting, der var hende fremmede.

"Fordi man kompromitterer sig, når man siger for meget, og risikerer ikke at blive forstået, når man siger for lidt."

"Virkelig, det er ubehageligt," sagde Marceline, "jeg er meget glad ved ikke at være udsat for slige forlegenheder."

"Det kan måske komme."

"Nej!" svarede madame Delaunay.

Og man mærkede, at dette ord ikke blot kom fra hendes læber, men fra hendes hjerte.

Marquisen tog pennen, og hendes hånd løb hen over papiret.

Imidlertid sad Marceline ved vinduet, og så på de forbipasserende.

Diane var færdig efter nogle minutters forløb, og kom atter hen til sin veninde.

"Det er gjort!" sagde hun.

"Tør man se?"

"Ja, du må sige mig, om det er godt."

"De undrer Dem over min tavshed," læste marquisen; "De burde indse, at en kone nødtigt svarer på det første brev, i særdeleshed når dette brev indeholder det, som Deres brev indeholdt. Jeg vil gerne tro, at De elsker mig, men trods al den fornøjelse, det ville gøre mig at se Dem, forekommer det mig umuligt, at vi skulle kunne træffe hinanden andetsteds end hos mig selv, hvor jeg ikke ville kunne love Dem den underholdning, som De forlanger af mig, da min dør er åben for alle dem, som banker på. Vis imidlertid Deres opfindsomhed og jeg skal måske vise eftergivenhed."

"Hvorledes synes du om det?" spurgte marquisen.

"Godt til det, det skal være til."

"Så er der intet andet tilbage end at forsegle."

Diane forseglede brevet, skrev adressen, og gav sin veninde det i kommission, idet hun sagde:

"Når du går, bring så dette på posten."

"Jeg går nu," sagde Marceline.

"Hvorfor?"

"Min mand venter mig."

"Se, det er hele forskellen, som der er mellem os to, min kære veninde: den består i, at din mand venter dig, når du er gået ud, og at jeg, når min mand er gået ud, ikke venter ham. Vil du have, at jeg skal lade spænde for, for at køre dig hjem?"

"Nej, jeg vil hellere gå."

"Hvornår ser jeg dig igen?"

"I morgen aften. Der vil uden tvivl komme et brev."

"Du kommer altså kun for det."

De to unge koner omfavnede hinanden.

"Er du tåbelig?" sagde marquisen. "Du ved nok, at jeg altid har holdt af dig."

Marceline gik.

Marquisen blev i nogle minutter siddende i sit vindue, derpå ringede hun på sin kammerpige, tog den bog, hun havde begyndt at læse i, og gik tilbage til sit sovekammer.

Hun gjorde sit nat-toilette og lukkede dørene i lås.

Da hun var alene, gik hun hen foran spejlet. Da hun så sig så smuk, smilede hun til sig selv, tog derpå armstagen, satte den på sit natbord, kastede sine atlaskes-tøfler af, sprang fornøjet i seng, og gav sig til at læse. I begyndelsen ilede hendes øjne hen over den åbne bog, men, hvad enten det nu skyldtes, at bogen ikke var interessant, eller at en fremmed tanke beherskede hende, så vendte hun ikke blot én side, og snart tabte bogstaverne både deres form og indhold og løb i et for hendes blik. Marquisen kastede hovedet tilbage, og støttede det til sin arm, der var trind og hvid som alabast; et blidt drømmeri bemægtigede sig hende, og få øjeblikke efter faldt bogen ned på tæppet, uden at hun lagde mærke til det.

Imidlertid var madame Delaunay kommet tilbage til sit hjem, efter at have bragt sin venindes brev på posthuset.

Madame Delaunay havde gået i pensionatskole med Diane, og denne sidste havde bestandig næret og bevaret det første venskabs følelser for sin skolekammerat, som hun netop havde forsikret hende, følelser, som verden trods dens sædvaner og

fordringer ikke formår at udslette. Følgen deraf var, at marquisen, da hun første gang modtog breve, hun ikke vovede at lade bringe til sin gemals hus, havde taget sin tilflugt til Marcelines diskrete venskab; hun havde først sagt hende, at disse breve var fra en slægtning, som hendes mand ikke yndede; til sidst havde hun dog tilstået hende sandheden, det vil sige, at hun havde tilladt den unge baron de Ternon at gøre skriftlig kur til hende. Var det ved denne lejlighed den første gang, at madame Delaunay påtog sig en medskyldigs rolle? Ja, og vi kan endydermere forsikre, at marquisen aldrig havde forlangt denne tjeneste af nogen anden, og at Maximilien var den første mand, hun tillod at tilskrive sig på denne måde.

"Marquisen var altså meget ung!" vil tvivlerne udbryde. Marquisen var otteogtyve år; hun var smuk, rig, brunette, magelig og gift.

Hendes formue kom fra hendes fader, hendes magelighed af hendes opdragelse, hendes kedsomhed af hendes giftermål. Marquisen havde kendt alle overdådighedens nydelser, alle verdens adspredelser, alle de glæder, man kan tilkøbe sig.

Mange havde gjort kur til hende, for hendes mand lod til at være temmelig ligegyldig imod hende, og hun havde øjne og hår, som syntes ved deres farve alene udtrykkeligt at protestere imod en sådan ufølsomhed for hende; men, vi gentager det, hvad enten det nu var hendes hjertes eller hendes konstitutions magelighed, der var skyld i det, marquisen havde endnu ikke bønnet nogen.

Hvoraft kom det da, at hun nu lyttede til Maximiliens bønner?

Var han da en mand med nogen særlige egenskaber, eller følte hun sig grebet af en uimodståelig kærlighed til ham? Intet

af alt dette; hele sagen var den, som vi netop har sagt, marquisen var otteogtyve år, og hun gyste ved tanken om at blive tredive uden at have elsket nogen. Maximilien var altså ikke genstand for noget fortrin, han var kun udset til i største hast at oprette en forglemmelsesfejl fra marquisens side. Diane havde blandt sine omgivelser søgt efter en, hun kunne elske, uden alt for stor frygt, uden alt for stor skandale eller for stor forandring i hendes levemåde, og baronen befandtes blandt alle hendes tilbedere at være den, der bedst forenede alle de attræde egenskaber. Han var ung; hun kunne altså formode, at han havde illusioner, og at han elskede, som man elsker, når man er tyve år; hun var smuk, og frygtede ikke for rivalinder; endelig var han under opsyn af en fader og en moder, som han adlød som et barn; hun udsatte altså ikke sin frihed mere end hun burde. Denne kærlighed kunne altså blive en behagelig adspredelse, og marquisen så ikke andet i den.

Hvordan end alting var, Maximilien, der undertiden i den store verden var truffet sammen med madame de Lys, havde bragt hende sin hyldest med denne frygtsomhed, der bestikker så mange kvinder. Hun havde givet sig mine af at høre på ham i spøg. Han havde ikke tabt modet. Derpå havde en opmuntrende tavshed afløst latteren, halve øjekast ligegyldigheden, halv fortrolighed de halve øjekast, og til sidst havde marquisen ladet sig forstå med for den unge mand, at hun ville modtage skriftligt alt, hvad den unge mand ikke vovede at sige hende, og alt, hvad hun ikke kunne høre på.

Derpå havde hun underrettet madame Delaunay om den rolle, hun havde tiltænkt hende i denne intrige, for hun ville holde den så hemmelig som muligt, og hun ville ikke have, at

tilfældet, som ikke gør andet end dumheder, skulle kaste et brev fra Maximilien i hænderne på greven.

Madame Delaunay var hverken rig eller marquise, men hun var, som vi har fortalt, forelsket i og genelsket af sin mand, som hun meddelte denne hemmelige korrespondance; og om denne endog i begyndelsen havde sat sig imod det, så havde han dog til sidst fundet sig i det, takket være den vane, han havde, at finde sig i alt, hvad hans kone ville.

"Det er en god veninde af mig," havde Marceline sagt til sin mand om Diane; "hun er uforsigtig, og hvis vi ikke modtager disse breve, vil hun tage imod dem hos en anden, der vil kompromittere hende. Og forresten er der jo ingen stor fare ved breve!"

Her ville vi tillade os at anstille en betragtning; nemlig den, at det ikke er sjældent at se en kvinde, der ikke er i stand til at bedrage sin mand af den ene grund at hun elsker ham, hjælpe sin veninde til at bedrage sin, og finde glæde i farer, der er uden fare for hende selv. Det er denne følelse, der gør mødre og i søstre, selv de dydigste, til så tjenstvillige mellemhandlersker. Men der er den fyldestgørelse ved sligt, at den, som er deltagerske i glæden, også er det i de sorger, som den slags kærlighedshistorier fører med sig, og at hun, når hun vejer begge dele for sin samvittighed, føler sig selv endnu lykkeligere ved sammenligningen. Og så, hvem kan vide det? belønningen for dyden, denne skat, der gerne er meget tung at bære, er måske netop andres mangel på dyd. De bedste lidenskaber har deres egoisme og deres stolthed.

Vi behøver ikke at fortælle, at Maximilien med utålmodighed ventede på marquisens svar; han sov kun lidt og vågnede tidligt

dagen efter at Diane havde modtaget hans brev, hvor han efter al rimelighed måtte vente et svar.

Han stod altså tidligt op, lod sin hest sadle, og red en tur ud i skoven, for at få bugt med sin utålmodighed.

Maximilien var kun tyve år gammel.

Klokken elleve kom han hjem igen. Der var endnu intet kommet. Postvæsenet er meget slet indrettet. Baronen var allerede i ganske dårligt humør.

"Sidder man til bords?" sagde han til tjeneren, der lukkede op for ham.

"Nej, hr. baron."

"Er min fader stået op?"

"For en time siden."

Maximilien gik igennem forgemakket, spisesalen, der kun ventede på gæsterne, og bankede på en dør overfor den, han var kommet ind gennem.

Det var døren til hans faders værelse.

"Kom ind," svarede en stemme. "God dag, Maximilien," sagde greven, en mand på omtrent halvtreds år, høj, smal, rank og tør. "Hvor kommer du fra?"

"Fra skoven."

"Det er smukt vejr?"

"Ja, kære fader!"

"Hvem har du mødt på vejen?"

"Ingen."

"Hvornår gik du til sengs i aftes?"

"Klokken elleve."

"Det var sent."

Den unge mand svarede ikke.

"Har du set din moder til morgen?" spurgte greven.

"Ikke endnu. Jeg ved ikke, om hun er visibel."

"Det er hun. Gå og hils på hende."

Som man hører, var konversationen imellem fader og søn kort og ligefrem. Når Maximilien om morgenen gik ned i sin faders værelse, opfyldte han snarere en pligt end sit hjertes trang.

Han begav sig til sin moder.

Grevinden var en dame på fyrré år; høj, mager, rank, tør, et sandt sidestykke til grevens person. Man skulle fristes til at anse dem for søskende.

"Du har allerede været ude?" spurgte madame de Ternon sin søn, da hun bemærkede, at hans støvler var fulde af støv.

"Ja, kære moder!"

"Alene?"

"Nej, moder, Florentin ledsagede mig."

"Hvor har du været?"

"I skoven."

"Hvad tid kom du hjem i går?"

"Klokken elleve."

"Du værner dig til uorden."

Man skulle have troet at høre et ekko af de bemærkninger, greven havde gjort. Af denne kaliber var de personer, greven levede blandt.

Efter morgenmaden gik grevinden til sine værelser, greven til sine, og baronen forlod faderens, for at begive sig til sit.

I dette øjeblik bragte portneren ham et brev:

Det var Dianes.

Maximilien kastede sig over brevet og læste det i ét stræk, ligesom en ophidset mand tømmer et glas vand i ét drag.

Portnerens forekommenhed og brevets indhold var nok en lousidor værd.

Portneren gik derfor ned igen tyve francs rigere.

Da Maximilien havde læst og atter læst marquisens billet, sagde han, idet han satte sig på sin seng:

"Åbenbart indvilliger hun i et stævnemøde, men hun vil hverken se mig her, eller hos sig selv, eller ude. Jeg må finde et sted, hvor hun intet har at frygte. I et hotel, det er en umulighed på grund af tjenernes spioneri; så måtte jeg desuden nævne mit navn, og min fader kunne få det at vide. Det skulle da være, at en af mine venner kunne låne mig sin lejlighed, men alle mine venner er mere nysgerrige og indiskrete den ene end den anden."

Og Maximilien brød sit hoved. På én gang slog han sig for panden, og råbte:

"Jeg har det!"

Han klædte sig på i hast, gik ned, sprang i en cabriolet og sagde til kusken:

"Rue des Martyrs, 67."

Maximilien boede i gaden Rue de Rivoli; et kvarter efter var han på det angivne sted, og passerede igennem en lille have, efter at han havde nævnet for portneren den persons navn han ville besøge, og ringede på døren til et maleratelier.

Han hørte skridt, og en ung mand på omtrent 25 år, klædt i en fløjlsbluse, kom og lukkede døren op for ham. Den unge mand var høj, havde sorte øjne og hår, hvide tænder, et ærligt velvilligt og nobelt fysiognomi.

I den ene hånd holdt han en palet og en malerstok, i den anden en cigar.

"Det er dig!" udbrød han, da han så Maximilien.

"Mig selv."

"Hvad djævelen bringer dig herhen?" spurgte maleren, der bar navnet Paul Aubry, idet han lukkede døren og førte sin ven ind i atelieret.

"Jeg kommer for at bede dig om en tjeneste."

"Mig?"

"Dig."

"Tal, kære ven, og sæt dig, hvis du kan finde en ledig stol."

Maximilien fulgte sin ven ind i den gade, staffelierne og malerierne formeligt dannede i atelieret. Denne sal var en hel verden; man skulle have behøvet en hel dag for at lære detaljerne at kende, hvilke vi derfor ikke her vil forsøge på nærmere at angive. Man kunne ved at betragte lærrederne bagfra tro at se kulisserne til et stort teater. Skærf og kostumer var draperet på dukker; skitser af alverdens kendte kunstnere dækkede væggene. Midt imellem alle slags våben, statuer, modeller og buster stod hist og her på halvrunde fodstykker.

Navne og adresser på modellerne var optegnet med kridt på kaminrøret og på de grålige mure; et piano stod åbent, halvt skjult af blyantstegninger, mapper og noder.

Aubry havde netop sat sig foran det stykke, han arbejdede på, da baronen trådte ind, og dets første farveskær spillede i sollyset gennem de store forhæng, der tildels skjulte det.

"Jeg forstyrrer dig vel ikke?" spurgte Maximilien.

Og han satte sig i en magelig divan, der stod under vinduet, og beskyttedes mod dagslyset ved sirligt anbragte damask-

forhæng.

"På ingen måde."

"Er der ingen her?" vedblev Maximilien, idet han så sig om over alt i atelieret.

"Ingen."

"Nu skal du høre, hvad jeg har at sige dig."

"Jeg hører."

Med disse ord satte maleren sig igen til sit arbejde.

"Forestil dig, at der er en person," sagde Maximilien, "som jeg meget gerne ønskede at træffe sammen med. Ulykkeligvis kan jeg ikke se eller tale med denne person i hendes hjem, hvilket altså er det samme som ikke at se hende."

"Ah! det er altså en dame."

"Naturligvis."

"Men har hun tilstået dig en sammenkomst?"

"Vistnok."

"Nuvel, så lad hende komme til dig."

"Umuligt, min fader og min moder bor i samme etage som jeg. Jeg trænger ligesom ved underhandlinger med fremmede magter til et sted, som hverken hører til den ene eller den anden af de interesserede staters gebet."

"Lej da et værelse i et hotel."

"Tjenerne er alt for nysgerrige, og da det er en dame af verden, endda af den fornemme verden, ønsker jeg ikke at kompromittere hende."

"Det er rigtigt! Hvorledes vil du da bære dig ad?"

"Jeg har tænkt på dig."

"På mig?"

"Ja. Din lejlighed kan blive stedet for vore sammenkomster."

"Denne dame skulle komme herhen?"

"Ja, hvorfor ikke?"

"I en skrækkelig malers skrækkelige atelier?"

"Hvorfor ikke?"

"Hun må da elske dig meget højt?" sagde Aubry smilende.

"Hvorfor tvivler du?"

"Sagen er, jeg gentager det endnu engang, det som du kalder en lejlighed, er et hul."

"Kære ven," sagde Maximilien, "det hul er et ypperligt opholdssted, meget ensomt, stille og isoleret, netop alt, hvad jeg behøver. Jeg har tænkt på alle mine venner for at finde ud af, hvem jeg kunne henvende mig til, og du er den, jeg har givet fortrinnet."

"Et fortrin, jeg kan forklare mig efter alle de lokale omstændigheder, du netop har detaljeret for mig."

"Men det er ikke alt."

"Hvad behøver du mere?"

"Jeg behøver den største diskretion i det tilfælde, at du skulle træffe sammen med den omtalte person, eller møde hende i selskabslivet. Du må da aldeles lade, som om du ikke kendte hende."

"Vær rolig. Men tillad mig ét spørgsmål: Til hvilken tid kommer hun?"

"Jeg tænker om aftenen."

"Fortræffeligt nok. På den måde vil jeg kunne arbejde hele dagen, og da jeg hver dag går ud fra kl. 6 til midnat, vil lejligheden være til din rådighed."

"Det kunne ikke træffe sig bedre. Du er altså ikke vred på mig?"

"Hvorfor da?"

"Fordi jeg ikke besøger dig, en gammel skolekammerat, før den dag, jeg trænger til dig."

Aubry rakte Maximilien hånden.

"Nu, da vi forstår hinanden," vedblev han, "vil jeg lade dig bese min bolig nøjere og sætte dig ind i lokaliteterne."

De to unge mænd forlod smilende atelieret, og kom ind i et værelse, i hvilket der lige overfor døren stod et piano.

"Dette er sovekammeret med et stort toiletværelse. Der har du atelieret, og du kender forgemakket. Sig mig: holder den anden part overdrevent strengt på orden?"

"I sit eget hjem vistnok, men her tror jeg ikke hun vil holde strengt på det."

"Sagen er, skal jeg sige dig, at en kunstner kun er i sit es, hvor der er uorden. Det første, jeg gør, når jeg går ud, det er, at jeg fordrer, at man ikke skal gøre orden og rydde op. Du kan tænke dig, i hvilken tilstand jeg ville komme, hvis det faldt min portner ind at ordne mine farver, mine pensler og mine skitser, mens jeg var ude. Den næste dag skulle jeg være i forlegenhed med at finde de ting, jeg skulle bruge, for ikke at tale om, at skitserne ville være udviskede og tegningerne udslettede. Derfor er det en aftale, at alt skal blive stående på sin plads. Du har kun lov til at gøre lidt mere uorden. Lad os nu gå over til en anden omstændighed."

"Og det er?"

"Jeg forlanger ikke at kende den omtalte dame; følgelig må du, hvis hun har lyst til at komme her om dagen, gøre mig den tjeneste at tilskrive mig et par ord, og lejligheden skal stå til din disposition. Er det en aftale?"

"Fuldkommen."

"Det er ikke endnu alt. Du må pålægge min ubekendte besøgerinde ikke at glemme noget af, hvad der hører til damernes luksusgenstande her."

"Hvorfor det?"

"Fordi, hvis nogen anden hånd fandt det end min, ville denne hånd rive øjnene ud på mig. Du vil overholde denne betingelse?"

"Ja."

"Altså min kære, fra kl. 6 til midnat er du hjemme her, hver aften."

"Men hvorledes skal jeg bære mig ad for at få nøglen?"

"Det skal jeg vise dig."

Paul gik ud af døren, og, idet han blev stående udenfor den, råbte han med sine lungers hele kraft:

"Fatter Fremy!"

"Her," svarede en portnerstemme.

"Kom op, jeg vil tale med dig."

"Til tjeneste, monsieur Aubry."

Maleren gik igen ind i sit atelier, hvor han fandt sin ven siddende foran hans maleri, som han betragtede med interesse.

I forbigående bemærket, så besad Aubry en del talent.

"Ved du, at alt dette er meget smukt?" bemærkede Maximilien.

"Det er godt! det er meget godt, det er en måde at takke mig på, der er lige så god som enhver anden."

"På ingen måde, og jeg taler ganske oprigtigt. Sig mig nu, hvordan går det med malerkunsten?"

"Den går slet. Hør nu, min ven, så skal jeg sige dig, hvem kunstnerne har at bestille med: Kolleger, borgere, købmænd og rige folk. Kolleger køber ikke malerier, borgere holder mere af simple arbejder, købmændene udpiner os og spiller fallit, og de rige folk køber kun af købmændene. Deraf fremgår, at Plutus fortsat ikke er kunstnernes gud, og navnlig ikke malernes."

I dette øjeblik trådte fatter Fremy ind.

"Ah! er De der," sagde Aubry; "hør nu engang, ser De den herre der?"

Og han pegede på Maximilien.

"Ja," svarede oldingen.

"Nu vel! Herren der vil undertiden komme herhen om aftenen. De må da give ham min nøgle, når han beder Dem om den, og når han siger, De skal give den til nogen anden, så gør, som han befaler Dem."

"Det er godt, monsieur."

"Når herren er her, må De ikke lade nogen komme herop og banke på."

"Det kan De være rolig for."

"Jeg skal nu kun tilføje, fatter Fremy, at hvis De er diskret, vil De derved tjene 100 sous, og hvis De er blind, døv og stum, vil De tjene tyve francs. De har vel forstået mig?"

"Fuldkommen!"

"I dette tilfælde kan De gerne gå ned til madame Fremy, der måske er ængstelig for Dem. Nu, min kære ven, behøver du kun at skrive til vedkommende, at du har fundet, hvad du behøvede, og du kan da komme, hvis du vil, allerede i aften."

"Du frelser mit liv," sagde Maximilien, og greb malerens hånd, "og hvis jeg nogensinde kan være dig til tjeneste i noget,

så husk på, at jeg er i din gæld. Jeg forlader dig nu, så jeg kan være hjemme til spisetid."

"Altså stadig under formynderskab?"

"Ak, ja, min kære; min fader og min moder har nu i den grad omsnoet mig, at de hver dag forlanger regnskab for, hvad jeg har foretaget mig, og at jeg aflægger det regnskab, de forlanger."

"Da vil du dog vel ikke sige Dem, hvor du kommer fra i dag."

"Jo, blot vil jeg ikke sige dem, i hvilken hensigt jeg har været her."

Maximilien trykkede endnu engang sin vens hånd, og henrykt over udfaldet af sit besøg gik han hjem og skrev straks til marquisen:

"Madame,
Jeg har stundom beskæftiget mig med
spådomskunsten, og jeg har opnået at kunne læse i
fremtiden. Nuvel, De skal erfare, hvad der vil
tildrage sig i morgen aften, i Rue des Martyrs
udenfor nr. 67.

Der vil der være en mand til stede, som elsker
Dem, og som De har tilladt at elske Dem. Denne
mand vil spadserere omkring der fra kl. 8 til 9. Jeg
behøver ikke at fortælle Dem, hvem han venter.
Det eneste jeg ønsker, De skal vide, er, at han har
været opfindsom, og at han ville være meget at
beklage, dersom De ikke havde overbærenhed."

Den følgende morgen modtog Maximilien en billet af
følgende indhold:

"Vent fra 8-8¼ håb fra 8¼ til 8½, fortvivl fra 8½ til 9, for hvis den, De venter, ikke er kommet til den tid, så er det, fordi det har været en umulighed. Men alt lader hende antage, at denne umulighed ville være et mirakel."

Maximilien lagde marquisens to breve i sin pult og tog nøglen i sin lomme; og da han nogle øjeblikke efter steg til hest, var han åbenbart det lykkeligste menneske i Paris.

2

Dagen forekom ham imidlertid som et år.

Klokken 7½ tog Maximilien en vogn, og et kvarter efter befandt han sig udenfor monsieur Aubrys hus.

Efter fem minutters forløb holdt en droske lige ved ham, og en tilsløret dame steg ud af den.

"Hvor fører De mig hen?" var damens første ord.

"Ind i dette hus."

"Hos hvem?"

"Hos en ven."

"En pålidelig ven?"

"Stol på ham."

"Vi ville altså ikke støde på ham?"

"Nej, han kommer ikke hjem før midnat."

"Lad os da gå ind."

Maximilien ringede.

Døren åbnede sig.

"Lad Deres slør gå ned, og gå ganske lige ud," sagde Maximilien til marquisen.

"Hvor langt?" spurgte hun.

"Til enden af haven," svarede baronen leende.

"Hvad foretager Deres ven sig?"

"Han er maler."

Maximilien gik ind til fatter Fremy, der uden at ytre et ord gav ham nøglen og et voksllys.

Marquisen var allerede kommet til døren til atelieret.

Der hersker altid ved det første besøg af denne natur en vis, så at sige, materiel forlegenhed, der almindeligvis aldeles er forsvundet ved det andet. Denne forlegenhed er vel mere til stede hos manden end hos kvinden, der ikke har noget at gøre med alle forberedelsens detaljer. Maximilien, der således var i en temmelig stærk bevægelse, vovede ikke at fremføre et ord. Han åbnede tavs sin vens dør, lod Diane træde ind, og fulgte hende, efter forsigtigt at have taget nøglen ud og skudt slåen for.

Da Diane var kommet ind, standsede hun, i forlegenhed med at komme videre, for, som vi før har bemærket, det var en ren labyrint, hun befandt sig i. Baronnen, som bedre kendte lokaliteterne, førte hende til kanapeen, hvor hun tog plads, derpå løftede hun sit slør, og rakte Maximilien hånden.

Denne satte lyset på et bord, faldt på knæ for marquisen, og dækkede den hvide hånd, hun rakte frem, med kys.

"De er en engel!" hviskede han.

"En meget uforsigtig engel, og i særdeleshed en engel, der ikke lader sig bede længe."

Hun følte trang til straks at slå ind på et andet tema.

"Dette er altså Deres vens atelier," sagde hun.

"Ja."

"Hvad maler Deres ven, landskaber, historiske malerier eller portrætter?"

"Som De ser, noget af alt, og han gør det hele godt."

"Han hedder?"

"Paul Aubry!"

"Jeg kender ikke det navn. Har De talt til ham om mig?"

"Ja, det var jeg nødt til."

"De har nævnt mit navn?" udbrød marquisen forskrækket.

"Gud bevares, nej! Han ved ikke, hvem De er."

"Og der er ingen fare for, at han skal komme tilbage?"

"Vær ubekymret."

Marquisen så omkring sig med nysgerrighed, og af og til fæstede hendes blik sig på den unge mand, der knælede ved hendes fødder.

Konversationen ved det første elskovsmøde er vanskelig både for kvinden og manden: for kvinden, forsåvidt som hun, skønt hun vel aner, hvad hun udsætter sig for, dog vil give sig skin af endnu at kæmpe imod; for manden, fordi han, hvor overbevist han end er om, at kvinden ikke længe vil modstå ham, dog må anvende al sin delikatesse og al sin ånd, for at gøre sin medskyldiges fald så umærkeligt som muligt, så at hun ikke tænker på det, før det er for sent.

Alt bliver derfor påskud til at tale; ordet bliver hjertets maske; kun blikkene og en uvillkårlig skælven i stemmen modsiger de pligtskyldige fraser, man udveksler, og som hjertet ingen del har i.

Marquisen kunne ikke beherske en meget naturlig bevægelse, eftersom det var den første gang, hun udsatte sig for en sådan affære. Hun var vis på ikke at føle anger, men hun spurgte sig selv ganske sagte og med ængstelighed, om denne forbindelse, som hun i aften var i færd med at gøre det første skridt til, ville yde hendes ånd tilstrækkelig næring og hende nogen virkelig adspredelse under hendes kedsomhed. Imidlertid udsatte hun så længe som muligt, besvarelsen af dette spørgsmål. Hun vidste vel, hvorhen vejen førte, men hun følte mere nydelse ved at følge en omvej, end straks at gå den

slagne landevej. Og, skønt hun ingenlunde tænkte på at sætte sig til modværge, skulle hun dog have foretrukket lidt mindre vished og lidt mere uvished.

Hun betragtede denne mand, der foregav at elske hende, og gjorde den simple bemærkning, at han var ung nok til, at man kunne antage det, han sagde, for sandhed, men at han på samme tid var alt for ung til, at denne kærlighed kunne være af lang varighed. Hun indså altså, at et brud tidligt eller silde ville finde sted, et brud, på hvilket der uden tvivl ville følge en ny forbindelse, for hun følte, at man vanskeligt bliver stående, når man først har betrådt slig en vej. Kort sagt, hun var meget forundret over, at befinde sig i sådan en situation, og spurgte sig selv, hvorledes det hele var gået til, for når hun sonderede sin kærlighed, fandt hun den muligvis ikke dyb nok til at give en tilfredsstillende undskyldning. Endelig, ligesom alle kvinder gør, når de ikke kan løse begivenhedernes knude, uden ved at skære den over, opgav hun alle refleksioner, som det nu dog alligevel var for sent at anstille.

Hvad Maximilien angår, da ville han langt mindre været i stand til at gøre sig rede for de indtryk, han modtog, end marquisen. Han besad intet for kendskab til kvinderne og det var den første gang, han gjorde sig håb om et forhold med en dame af Dianas rang. Han følte derfor en blanding af attrå, stolthed og kærlighed, som han antog for ren kærlighed i ordets alvorligste betydning, og hver gang hans øjne fæstede sig på marquisen, følte han alt blodet stige fra hjertet til hovedet.

Madame de Lys rejste sig, nærmede sig det åbne vindue, hvorfra man havde udsigt over haven, og indåndede den friske luft.

Maximilien gik hen til hende. Natten var skøn, fuld af forårets friskhed og duft.

På denne aften spadserede, ligesom så mange andre aftener, mange mennesker forbi nr. 67 i Rue des Martyrs, nogle frem, andre tilbage, nogle på vej til deres forretninger, andre til deres fornøjelser, de første lykkelige, de sidste nedslåede; der herskede meget liv i gaden, og Diane og Maximilien tænkte ikke på, at tiden ilede; så at de næppe troede at have været en halv time i malerens hus, da klokken med ét slog elleve.

"Elleve!" udbrød madame de Lys, idet hun fæstede håret op, der var faldet ned, uden at hun havde mærket det. – Maximilien var kun beskæftiget med at betragte den skønne skabning, der smilede, som om hun ikke, ved at begive sig til dette stævnemøde, havde begået, hvad verden anser for den største fejl, en kvinde kan begå.

Nogle øjeblikke efter sagde marquisen, hvis kinder brændte, til baronen, idet hun pegede på et åbent skab, hvori der lå en del flasker med funklende vin:

"Maximilien, tag en af disse flasker og lader os drikke på vor værts sundhed!"

Den unge mand trak en flaske madeira op og fyldte et glas med den ædle saft, der funkledede ved lysskinnet som en klar topas. Marquisen drak halvdelen og rakte glasset til baronen, der tømte det, idet han dog først søgte det sted, hvor marquisens læber havde hvilet for at sætte sine på samme sted.

Derpå så de på hinanden og smilede.

Visseligen gives der en klasse mennesker, der, idet de gør sig skyldige i den slags fejl, ikke tænker på det onde, de kan afstedkomme, og når man tager hensyn til dette, kan man tit

bære over med, at de er så tilfredse og tillidsfulde, som tilfældet er.

Idet Maximilien gik gennem atelieret, tog han et stykke kridt, der lå på kakkelovnen, og skrev på væggen:

"I dag den 15. september 1845, kl. 11 om aftenen, har to taknemmelige lykkelige drukket på deres værts sundhed."

"Billiger De dette?" spurgte baronen Diane, "eller vil De, at jeg kun skriver 'én lykkelig?'"

"Lad det stå, De har skrevet," svarede marquisen, "for hvad der står, er sandt. Og lad os nu gå."

"Og hvornår skal jeg gense Dem?"

"Så snart jeg kan komme, skal jeg skrive Dem til."

"Vil det ske snart?"

"Stol på mig."

Maximilien åbnede døren med den ene hånd, med den anden holdt han marquisens hoved op til sit bryst.

De gik begge.

Hun steg ind i vognen, som ventede hende, og Maximilien ville følge hende; men hun satte sig imod det, idet hun undskyldte sig med sin frygt for, at man skulle se dem sammen på denne tid.

Baronen dækkede sin herskerindes hånd med kys, og vognen kørte afsted.

Marquien var endnu ikke kommet hjem, da Diane kom. Han kom aldrig hjem før kl. 1.

Imidlertid, lad os være oprigtige.

Marquisen var smuk; Maximilien medbragte fra dette første rendezvous et minde fuldt af henrykkelse.

"Endelig!" gentog han fra tid til anden, "tilhører hun mig!"

Og han var forbavset over, at folk, som passerede gaden, ikke trods mørket kunne læse hans triumf på hans ansigt, og ikke betragtede ham med misundelse og beundring.

"Ja!" sagde han til sig selv, "den skønne Diane de Lys elsker mig!"

Og mens han sagde dette, forekom det ham, som om han blev et par tommer højere, og som om ingen i verden nogensinde havde været eller kunne blive så lykkelig som han.

Hvis nogen i dette øjeblik havde sagt til ham:

"Engang vil du ikke længere elske denne kvinde," ville han have skyet dette menneske som en gal.

Da han var trådt ind i sit kammer, forsøgte han, som elskere plejer, at tilskrive Diane de søde følelser, som de timer, de havde tilbragt sammen, havde vakt i hans sjæl; men så mange tanker strømmede ind på ham, at han efter at have nedskrevet nogle fraser, som han fandt trivielle, sønderrev de tre eller fire breve, han havde begyndt på, og lod sig nøje med at drømme om sin nye kærlighed.

Marquisen havde derimod indesluttet sig i sit sovekammer, uden at befale sin kammerpige at klæde hende af.

Derpå havde hun sat sig ned og spurgt sig selv, om hun også havde fundet det, som hun havde ventet for fem timer siden: midlet til at forjage hendes kedsomhed.

Hvis marquisens fortrolige genius i dette øjeblik havde bøjet sig ned mod hendes øre og blot sagt følgende ord:

"Nu vel?"

Da skulle hun have svaret:

"Nu vel, jeg angrer det ikke endnu, men, hvis jeg havde vidst i morges, hvad jeg ved i aften, da skulle jeg måske ikke være gået

ud i dag."

Da marquisen vågnede den næste morgen, mindedes hun ikke straks, hvad der var foregået dage i forvejen, men efter nogle øjeblikkes forløb vendte hukommelsen tilbage, og hun sagde ved sig selv:

"Jeg har altså en elsker."

Op idet hun så sig i spejlet, tilføjede hun:

"Det er besynderligt, at dette ord ikke gør større indtryk på min sjæl. Elsker jeg da ikke Maximilien, og skræmmer dette ord kun den, som elsker? Ja, uden tvivl, for da skælver man for ikke at være elsket, og det må være en grusom kval at elske ene. Lykkeligvis er jeg ikke ene i dette tilfælde. Kærligheden kommer måske ikke straks, og måske vil jeg engang komme til at elske Maximilien."

Men på samme tid gjorde madame de Lys en gebærde med øjnene, der forkastede denne mulighed.

Derpå ringede hun på sin kammerpige, og da denne var trådt ind, spurgte hun: "Hvad var klokken, da min gemal kom hjem i går?"

"Ét."

"Ved du, om han er stået op?"

"Jeg skal se ad, hvis madame ønsker det."

"Du kan lade Joseph bede ham at komme til mig, når han er stået op."

"Ja, madame."

"Luk vinduet op."

Kammerpigen adlød, og marquisen hvilede sit yndige hoved på hovedpuden.

"Jeg er nysgerrig efter at se min mand denne morgen," sagde hun ved sig selv.

Og fra tid til anden spillede et smil om hendes læber, der afspejlede de lunefulde ideer, der så ofte faldt hende ind.

En halv time efter bankede det på marquisens dør.

"Kom ind," sagde hun.

Marquien trådte ind.

Marquien var en mand på omtrent femogfyrre år. Han havde haft blond hår, og skjulte omhyggeligt de enkelte grå hår, der begyndte at vise sig hist og her. Hans øjne var blå, hans mund lille, åndrig og spottende. Han havde en aristokratisk næse og bar sit skæg efter engelsk mode. Det var en verdensmand i ordets strengeste betydning. Hans alder og det liv, han til dato havde ført, havde givet ham et vist embonpoint, han havde tidligere gjort megen lykke hos damerne, og hans elegante sprog og skeptiske teorier vidnede endnu om det.

Han havde været mere elsket end forelsket; og han havde ophørt med dette liv, som han til sin lykke havde begyndt med en udmærket fordøjelse, en betydelig formue og et berømt navn, uden nederlag, det vil sige, han havde bevaret sit navn uplettet, sin mave temmelig god, medens hans formue var det eneste, der havde lidt skibbrud i dette stormfulde levned. Han havde ånd, smukke tænder, hvide og bløde hænder som en dame, en medfødt elegance, et anerkendt mod, endelig var han en af de mænd, som gifter sig for at være i stand til at fortsætte deres ungkarleliv, og som lader sig bedrage af deres kone, på den betingelse, at det kan ske uden skandale.

Han vidste, at marquisen ikke bedrog ham, han vidste også, at hun ikke følte nogen overdreven kærlighed for ham, og han

tilskrev meget fornuftigt sin kones magelighed denne troskab.

Han vandt ved denne overbevisning ret til ikke at være taknemmelig, og hun vandt derved ret til ikke længere at være ham tro.

Af disse rettigheder blev altså begges fuldkomne frihed resultatet.

"De har ladet mig kalde, Diane?" sagde marquien, idet han trådte ind.

"Har jeg forstyrret Dem?"

"På ingen måde, og om De havde forstyrret mig, skulle jeg intet haft imod det."

"Hvor De er elskværdig. Sæt Dem hen hos mig, marquis."

"Hvad falder Dem ind i dag, kære veninde? Jeg har aldrig set Dem så elskværdig!"

"Er det en bebrejdelse?"

"Tværtimod!"

"Hvad forunderligt er der i, at en kone ønsker at passiare nogle øjeblikke med sin mand?"

"Ikke det ringeste, i sandhed."

"Især når man, som jeg, ikke i tre dage har set sin mand uden til spisetiderne."

"Ønsker De, at jeg ikke mere skal gå ud?"

"Det ville være et alt for stort offer, marquis, og jeg vil ikke fordre så meget af Dem."

"Hvad ønsker De da? For noget må der være, De ønsker."

"Jeg ville se Dem, siger jeg Dem, og intet andet, det forsikrer jeg."

Og som om dette virkelig havde været Dianes eneste ønske, betragtede hun nu marquien opmærksomt, og gav sig til at

smile.

"Marquis!" skyndte hun sig at tilføje, for at hendes mand ikke skulle afæske hende forklaring over hendes smil, "jeg er en nar efter at overraske, som De ved, og jeg ønsker i dag, at De ofrer Dem ganske til mig: er jeg alt for påtrængende?"

"Jeg ville ønske, De havde valgt en anden dag, for i dag ofrer jeg Dem intet ved det."

"Det kan jeg indhente en anden gang, men De tilhører mig altså i dag?"

"Med sjæl og legeme."

"Til i morgen?"

"Til i morgen? Vi skal vel tage på bal?"

"Nej."

"Skal vi blive her?"

Diane gjorde et bekræftende tegn med hovedet.

"Hvad skylder jeg denne udmærkede gunst?" spurgte marquien, idet han trykkede sin kones hænder.

"Hvad betyder det, når De blot har den? Altså De modtager forslaget?"

"Af mit ganske hjerte."

"Nuvel marquis, lad mig så gøre mit toilette."

Marquien kyssede sin kones hånd og trådte ind i sit værelse; han tog et ark papir og skrev:

"Kære barn.

En uforudset forretning vil forhindre mig i at se Dem i dag; men i morgen formiddag vil jeg overraske Dem."

Han skrev under, forseglede brevet og ringede på sin tjener.

"De går," sagde han til denne, "og lejer en loge til i aften i *Variétés*, og bringer billetten efter adressen på dette brev, har De forstået mig?"

"Skal jeg bede om svar?"

"Nej."

Diane havde også skrevet:

"Min ven!

Det er mig umuligt at komme ud i aften; der kommer folk til mig hele aftenen. Jeg har ikke nødtigt at fortælle dig, hvor mit hjerte og mine tanker vil være. I morgen måske."

Marquisen underskrev ikke, forseglede brevet og skrev endnu ét, i hvilket hun lagde det første, og som hun adresserede til Marceline, idet hun bad hende at besørge det, hun havde tilskrevet baronen, efter dets adresse.

Derpå overgav hun det hele til sin kammerpige, idet hun påbød hende ufortøvet at lade det bringe til madame Delaunay.

Dagen forløb, som madame de Lys ønskede.

Klokken to steg marquien og hans kone i en vogn og kørte en tur til skoven. Den næste dag klokken 12 kom Marceline og besøgte sin veninde, der endnu lå. Marceline trådte ind i Diances sovekammer, for hun havde ret til at komme ind til hvilken som helst tid. Da Diane hørte døren gå, vågnede hun.

"Er det dig?" sagde hun.

"Ja, syvsoverske!" svarede madame Delaunay, idet hun omfavnede sin veninde.

"Hvorfor kalder du mig syvsoverske?"

"Klokken er 12."

"Allerede."

"Du er altså gået meget sent til sengs?"

"Nej, jeg har passiareet."

"Med hvem?"

"Med marquien."

"Ganske alene?"

"Ganske alene."

"Det forstår jeg ikke."

"Hvad forunderligt er der i det?"

"Du har da ikke været ude i aftes?"

"Jo."

"Har du truffet baronen?"

"Nej!"

"Du har da ikke været ude alene."

"Jeg har været ude med min mand."

"Og I kom hjem sammen?"

"Ja."

"Og I har passiareet her?"

"Her."

"Hvor længe?"

"Til kl. 4 i morges," svarede marquisen leende. "O! Marquien er endnu meget åndrig."

"Var det ham, der havde bedt dig om denne samtale?"

"Nej, det var mig."

"Ah, således! det er en sand utroskab imod baronen."

Marquisen svarede ikke.

"Du elsker altså marquien?"

Marquisen gav sig til at le.

"Jeg vil dø, om jeg forstår ét ord af alt dette."

"Hør," udbrød marquisen, idet hun rejste sig halvt op i sengen, "vil du, at jeg skal være oprigtig imod i dig?"

"Ja."

"Jeg har tilbragt aftenen i forgårs med baronen, som er tyve år gammel."

"Vel."

"Og aftenen i går i min mands selskab, der er femogfyrre år, og som er min mand."

"Nu vel?"

"Nu vel! min kære, jeg foretrækker den anden aften for den første."

"Barmhjertighed!" udbrød Marceline, idet hun lod sig falde ned i en lænestol.

"Min kære, jeg har vel overvejet det," vedblev Diane, "og det er, som jeg siger dig."

"Nå, da kommer jeg ilde tilpas."

"Hvorfor?"

"Fordi jeg bringer dig et brev fra baronen."

"Nej, giv mig det kun straks, han har tid nok til at tage revanche."

Madame de Lys tog brevet, slog håret tilbage, og begyndte at læse.

"Hvad skriver han," spurgte Marceline.

"At han elsker mig."

"Er det det hele?"

"Og at han ønsker at se mig i aften der, hvor vi sås sidst."

"Og vil du gå derhen?"

"Vistnok."

"Efter det, du har fortalt mig!"

"Så meget mere. Det er efter Maximilien at marquien behager mig, ifølge lovene for kontrasterne! Det er for marquiens skyld, jeg vil gense baronen."

"Hør, vil du nu, Diane, at jeg skal være oprigtig mod dig?"

"Tal!"

"Nu vel! Jeg har aldrig set dig være således som i den senere tid, og du gør samme indtryk på mig, som visse syge, der længe kaster sig hid og did i sengen for at finde et leje, der passer dem. Jeg er overbevist om, at du efter mange betænkninger til sidst vil komme til at elske for alvor."

"Det ville være uheldigt," svarede Diana leende, "men jeg forsikrer dig om, at det ikke ville forundre mig. Imidlertid, giv mig blæk og papir, at jeg kan skrive til Maximilien."

Man vil uden tvivl bebrejde os, at vi skildrer en umulig karakter; at vi er umoralske for vor fornøjelses skyld, og at der ikke gives en kvinde som marquisen.

Herpå svarer vi, at alle ørkesløse kvinder er i stand til at gøre det samme som marquisen gjorde.

Der er et ordsprog, som siger: "Lediggang er moderen til alle laster." Af alle ordsprog, man har brugt, er dette et af de sandeste.

Virkelig, når der med fysisk ladhed forener sig en moralsk ladhed, når en kvinde, som ikke ved, hvorledes hun skal anvende sin tid, tillige ikke ved, hvad hun skal gøre med sit hjerte, er da en sådan kvinde ikke, ligesom vor heltinde, udsat for at søge adspredelse i de følelser, der hidtil endnu har været hende ubekendte?

Når hun ser kvinder omkring sig, der bryster sig mere af deres fejl end andre af deres dyder, når hun ser verden ikke blot

tilgive slige kvinder, men understøtte dem ved sin skepticisme og sin lette moral, er det da at undres over, at hun betages af denne tørst efter at kende godt og ondt, som hun ikke har kunnet modstå?

Når en kvinde ægter en mand som marquien, når hun hverken har en fader til at våge over sig eller en moder til at råde sig, når hun intet barn har, der fængsler hende til den huslige arne, når hun har uindskrænket frihed, denne kvindernes slette rådgiverske, når hun altid har kunnet tilfredsstille ethvert ønske og endnu ikke er tredive år, hvad vil I da forlange af hende? Hvormed skal hun forjage de fristelser, der påtrænger sig hende, når hun kommer til at tænke på sin skønhed, sin uvirksomhed og sin ungdom?

Læg vel mærke til, at vi ikke her taler om kvinder, som føler sig straks indtagne af kærlighed til en anden end deres ægtefælle, og som til sidst bukker under for denne kærligheds fristelser, der bliver så meget heftigere, jo mere de har søgt at bekæmpe den. Disse kvinder trænger efter vor formening ikke til undskyldning. Deres undskyldning ligger i selve deres kærlighed, og straffen følger som oftest så kort efter fejlen, at man bør, uden at lade som man bemærket det, lade dem følge den besværlige vej, de har slået ind på, og holde sig beredt til at række dem en hjælpsom hånd, så snart de måtte anråbe om det.

Vi taler kun om dem, der ligesom marquisen synder af ørkesløshed. Hvem de elsker, er dem temmelig ligegyldigt! Hvad de behøver, er noget nyt. Denne klasse findes lige så vist og er talrigere end de andre.

Til denne klasse hører hine skønne væsener, der bestandigt smiler, og for hvem livet ingen virkelige sorger har; kærligheden ingen alvorlig smerte; fejlen ingen samvittighedsnag. Disse er det, som, da de ingen elsker, heller ikke bedrager nogen. Deres kærlighed er duftende og kortvarig som blomsterne, let som flor, gennemsigtig som krystal. Når de græder, så er det, fordi de har svage nerver. Når de savner, er det, fordi de er alene; men så bærer de sig ad, ligesom drankerne, der når de ikke mere kan drikke den vin, de holdt af, vælger en anden i stedet for, da beruselsen er blevet dem i den grad til vane, at de hellere ville drikke en mindre god vin, end slet ikke drikke.

Til denne sidst beskrevne klasse hørte marquisen; og den udgør de fire femtede af de kvinder, der bedrager deres mænd, og, dersom de er til at undskylde, så er det i den henseende, at de intetsteds har nogen tilflugt eller støtte, og at opdragelsen, religionen og moralen, der stundom kan beskytte kvinden imod smerten eller lidenskaben, aldrig beskytter hende imod kedsomhedens indskydelser.

Gud bevare os for nogensinde at skrive en bog imod kvinderne! Vi antager dem lige så lidt for at være slette, som for at være fuldkomne ... De ligner i mine øjne hine fugle, som man sætter i et bur, og som hugger os med næbbet, så snart vi vil tage fat på dem, men hvis sang er så yndig, og hvis fjer er så smukke, at vi savner dem, når de flyve fra os, uden at huske på, af vi på vore hænder finder spor af deres næb, og uden at tænke på, at deres flugt ville have været en utaknemmelighed, hvis de ikke havde haft denne uovervindelige attrå efter friheden, som Gud har nedlagt hos alle sine skabninger.

Hvad der er afgjort, det er, at marquisen var således, som vi har beskrevet hende, at hun, efter at have gjort sig rede for sine indtryk lige så samvittighedsfuldt, som en købmand opgør sin kassebeholdning, fandt, at hun havde et deficit i sine forhåbninger.

Imidlertid, som hun havde sagt til Marceline, hun ville ikke bryde umiddelbart med baronen ... Maximilien var for hende kun et barn, men dette barn kunne elske hende, et brud kunne volde ham sorg, og for intet i verden ville Diane volde nogen sorg, hvem det så var.

Sammenkomsterne vedblev altså i huset i Rue des Martyrs omtrent hver tredje dag.

Hvad Aubry angår, så vedblev han at være usynlig.

Imidlertid var baronen kommet om dagen til ham to eller tre gange for at takke ham, og han var vedblevet at benytte sig af sin vens tjenstvillighed, da han så, at det ikke generede denne i hans vaner.

Efter seks eller syv sammenkomster blev marquisen, der var nødt til, for at underrette Maximilien om, at hun ville indfinde sig til stævnemødet, at skrive til Marceline, eller at gå ud selv for at bringe sit brev på posten – for hun vovede ikke endnu at skrive åbenlyst til baronen – enig med denne om, at han, for at undgå alle vanskeligheder, hver aften skulle vente hende fra kl. 8 til 9 hos sin ven, og undskylde, at han havde spildt en time, hvis hun ikke kunne slippe hjemme fra. Det blev endvidere afgjort, at hun, i tilfælde af, at hun kom før ham, skulle hente nøglen hos fatter Fremy og vente baronen i malerens atelier, der besad adspredelsesmidler nok til, at hun kunne tilbringe et kvarter alene der. Virkelig var der også hver dag en ny skitse på

malerens staffeli, og baronen og Diane ofrede flere minutter til at beundre hans daglige arbejde. Det var det mindste, de skyldte deres vært.

Imidlertid havde Aubry fuldendt det maleri, der var begyndt ved Dianas første besøg, og denne fik en idé, der ikke faldt baronen ind; vist er det, at kun kvinderne fatter lignende ideer, for kvinderne alene har foruden ånd også hjerte.

"Det er et herligt stykke!" sagde hun til baronen, idet hun satte sig foran maleriet. "Deres ven må tjene meget med et talent som hans."

"Det tror jeg ikke, og desværre har han ikke mere, end han netop kan leve af."

"Stakkels fyr! Han er vel ung?"

"Han er femogtyve år."

"Hvor har De lært ham at kende?"

"Det er en skolekammerat."

"Besøger De ham ofte?"

"Nej, jeg må tilstå, at jeg ikke har tænkt på ham, uden netop dengang jeg skulle bede ham om den tjeneste, han nu viser mig."

"Man må skaffe ham af med hans malerier."

"Det har jeg nok tænkt på, men Paul er sådan en besynderlig fyr."

"Hvorledes det?"

"Af den eneste grund, fordi jeg er en af hans gamle kammerater, og skylder ham en forpligtelse, ville han blive dødeligt fornærmet, hvis jeg ville tilbyde at købe et maleri af ham."

"Det ville kunne lade sig gøre, hvis han ikke fik noget at vide om det."

"Hvorledes da?"

"Hvis man lod det købe af en anden."

"Det er sandt, det havde jeg ikke tænkt på."

"Men jeg tænker på det, og det angår mig. Jeg interesserer mig for, at Deres ven skal gøre lykke. Jo flere penge han får, desto bedre vil vi blive modtaget. Marquien er en stor elsker af malerier."

"Den stakkels marquis!"

"Beklag ham ikke," kunne Diane ikke afholde sig fra at sige med et smil.

"Hvad mener De?"

"Jeg mener, at han ikke vil være at beklage, siden han vil få sådanne dejlige stykker."

Og madame de Lys rejste sig, for at betragte de andre malerier, der hang på væggene i atelieret eller stod på staffelierne, og efter at hun havde kigget sig omkring over alt, gik hun ud af atelieret to timer efter at hun var kommet.

Den aften kom Diane hjem kl. 11 og sov hin søvn, som den vise kun tiltror en god samvittighed. Det forekom marquisen, midt i hendes søvn, som om én forsøgte på at åbne hendes dør, der var lukket i lås som sædvanligt, hun åbnede øjnene og hørte gulvet knage under en mands fodtrin, der imidlertid gik på tåspidserne.

Denne mand var marquien.

"Nætterne følger på hinanden, men ligner ikke hinanden," tænkte marquisen. Og idet hun lagde hovedet tilbage på hovedpuden, sov hun ind med et smil på læberne.

3

Den følgende dag, da Diane om morgenen sad til bords med sin mand, sagde hun til ham:

"Min ven, jeg har en bøn til dig. Jeg har i går hos en af mine veninder set et fortræffeligt maleri af en ung maler ved navn Paul Aubry; jeg ville gerne have et lignende."

Klokken to steg marquien og Diane til vogns, og nogle øjeblikke efter trådte de ind hos en kunsthandler på Boulevard des Italiens, som madame de Lys allerede flere gange havde købt hos.

Kunsthandleren, der var godt bekendt med kunstnerne, åbnede døren for sine to kunder, bad dem ærbødigt at sidde ned, og spurgte dem om, hvad de ønskede i denne blide og indsmigrende tone der karakteriserer denne klasse af mennesker.

"Vi ønskede gerne," sagde marquien, "et maleri af en maler ved navn Paul Aubry."

"En talentfuld ung mand," sagde kunsthandleren, "en korrekt maler, han gør sande underværker, men man slås også om at få fat i hans arbejder."

"Kunne De ikke få fat i ét af dem?"

"Hvilken pris vil marquien betale for det?"

"Den pris, som stykket er værd."

"Men Paul Aubry er meget dyr."

Marquisen betragtede den handlende. I

"Meget dyr?" gentog hun.

"Ja, madame."

"Man har imidlertid forsikret mig, at den unge mand ikke er heldig."

"Madame marquisen kender ikke kunstnerne; om de så fik hele banken, ville de dog komme i pengeforlegenhed."

"For øvrigt, prisen gør intet til sagen."

"Ønsker hr. marquien, at jeg endnu i dag skal tage mig af denne forretning?"

"Ja."

"Nuvel, da skal jeg straks efter hr. marquiens bortgang begive mig hen til vor maler."

"Vi forlader Dem; vær så god at bringe os svar."

"Hr. marquien kan gøre regning på mig."

Kunsthandleren ledsagede med samme høflighed sine to kunder ud, og idet han tog sin hat, sagde han til sin kone:

"Min kære veninde, ved du, hvor Paul Aubry bor?"

"Jeg har aldrig hørt det navn nævne."

"Jeg heller ikke."

"Se efter i museets katalog."

"Du har ret."

Han slog op i bogen, og fandt vor ven Pauls adresse.

"Rue des Martyrs 67," sagde han, "jeg er her igen om en time."

Han omfavnede sin kone som en god ægteemand, og gik.

Kl. 4 præsenterede kunsthandleren sig for marquisen, som var alene.

"Jeg har talt med den unge mand," sagde han, idet han trådte ind, og afslog bestemt at tage plads trods Dianas høflige anmodning.

"Er De kommet overens med ham?"

"Han maler for øjeblikket på et stykke, som er en sand juvel, og som vil være færdigt om nogle dage."

"Til hvilken pris vil han sælge dette stykke?"

"Tusind francs."

Marquisen rejste sig, åbnede skuffen i en chiffoniere, og gav kunsthandleren en anvisning på 1000 francs.

"De siger, at man rives om denne kunstners arbejder?"

"Ja, madame."

"Nu vel! Skynd Dem tilbage til ham og bring ham anvisningen, så at handelen kan være sluttet og maleriet mit. – Når det er sket, behager De at lade det sætte i ramme og sende mig det."

"Fru marquises ordre skal blive adlydt."

Kunsthandleren gik derfra ind til en vekselerer, købte to hundrede francs i guld, en anvisning på fem hundrede francs og tre hundrede francs i sølv; han lagde guldet og anvisningen i én lomme, sølvet i en anden, og gik derpå til Rue des Martyrs.

Han gav Paul Aubry anvisningen og guldet, og tog de tre hundrede francs med sig hjem.

Om aftenen var Diane nysgerrig for at se, om de tusind francs havde frembragt nogen forandring i malerens hus. Så snart hendes gemal var gået ud, begav hun sig til Rue des Martyrs.

Klokken var otte.

Maximilien var endnu ikke ankommet, Diane lod sit slør gå ned, tog nøglen og lyset hos fatter Fremy og gik til atelieret.

Der var intet forandret, med undtagelse af, at maleriet havde modtaget den sidste politur og stod færdigt til at afleveres.

Marquisen betragtede det i nogen tid; derpå, da hun var nysgerrig efter, om Maximilien ikke ville komme snart, og ikke vidste, hvad hun skulle foretage sig, gav hun sig, i stedet for som de forrige gange at betragte murene, til at tage bohavet i øjesyn.

Paul Aubry var, som vi allerede ved, ingen ven af orden, og det var langt fra ham at tænke sig, at to forelskede, som han overlod sin lejlighed, skulle rode op i hans skuffer eller undersøge hans bohave.

Han havde ikke forudset det mulige tilfælde, at damen kunne komme først, da han ellers måske ville have taget nøglen til sine hemmeligheder med sig.

Madame de Lys så sig altså i stand til at skaffe sig kundskab om alt, hvad der angik den unge mand, der oven i købet var kunstner og som sådan måtte leve et liv, der var fuldkommen ubekendt for en dame som hende.

Efter at have inspiceret mappen, der var fuld af alle slags øvelser og skitser, åbnede Diane skuffen til stort egetræschatol med forsiringer; der fandt hun midt imellem cigarer, fyrtøjer, piber og fidibusser femten louisdorer, alt, hvad Paul havde tilbage af de 80, kunsthandleren måtte have bragt ham.

"Givet 700 francs ud siden i morges!" tænkte marquisen. "Det er afgjort, vor vært må være en ødeland."

Diane lukkede skuffen, og fæstede sine øjne på chatollets forsiringer.

Midt mellem disse befandt sig en lille lade.

Marquisen åbnede den og fandt to portrætter i den. Det ene var portrættet af en olding, det andet af en gammel kone. Begge

havde et blidt og velvilligt udseende og var klædt som folk på landet.

Uden tvivl hans fader og moder, tænkte den unge kone.

Og hun satte laden ind på sin plads igen; foruden portrætterne indeholdt den kun nogle buksbomblade.

Hun bebrejdede sig næsten at have åbnet den, og gik hen til vinduet for at vente på baronen; men efter ti minutters forløb så hun atter ind i atelieret og gik endog lige hen til døren for at se, om Maximilien ikke ville komme, men der hørtes ingen på trapperne.

Da hun kom tilbage, fandt hun et brev på gulvet, det var adresseret til Paul Aubry, hun åbnede det instinktivt. Det indeholdt følgende ord:

"Monsieur!

Jeg har den ære at minde Dem om, at monsieur Durand har erholdt en dom over Dem, og at jeg, hvis De ikke endnu i dag afgør, hvad De skylder ham, ser mig nødsaget til at gøre udlæg hos Dem.

De havde i det mindste lovet et afdrag, spar Dem denne ubehagelighed.

Forbindtligst ..."

Det var underskrevet af en prokurator.

Stakkels unge mand! tænkte marquisen, de tusind francs må være kommet tilpas, og han har vist nok bragt dem hen til denne mand.

Og Diane tænkte over, på hvilket sted hun kunne lægge det papir, hun netop havde læst, for at lægge det igen på gulvet var det samme som at fortælle Paul, at hun havde læst det.

Hun fik nu øje på en frakke, som maleren i hast havde kastet på en stol, og ud af hvilken dette brev rimeligvis var faldet.

Hun lagde det derfor i lommen, men idet hun stak det ind, kom hun til at berøre andre papirer og en brevtaske.

Man må tilstå, at fristelsen var stor. Marquisen lyttede, om ingen kom op ad trapperne, og da hun intet hørte, tømte hun lommen, der kun indeholdt ligegyldige papirer.

Derpå åbnede hun tegnebogen, der indeholdt omtrent et dusin breve og et kvindeportræt.

"Det er uden tvivl hans dames portræt. Hun er smuk. Det er uden tvivl en verdensdame, ellers ville han ikke være så omhyggelig for at skjule hendes portræt. – Ah! Hr. Paul Aubry forekommer mig at være sentimental: Se her har vi nogle tørrede blomsterblade. Hvad om jeg læste disse breve? De må være fra denne dame. Blot Maximilien ikke kommer."

Og Diane tog det første det bedste brev ud af pakken, og åbnede det.

I samme øjeblik, hun var i færd med at læse det første ord, hørte hun støj, og uden at gøre sig rede for, hvad hun gjorde, men givende efter for denne nysgerrighed, der var et hovedtræk i hendes karakter, skjulte hun brevet ved sin barm og lagde i hast de andre breve ned i brevtasken igen, og denne i frakkelommen.

Marquisen var endnu noget urolig af frygt for at blive overrasket, da baronen trådte ind.

"De har forskrækket mig," sagde hun.

"Ventede De mig ikke?"

"Jo naturligvis; beviset er jo, at jeg har ventet Dem over en halv time."

"Mine forældre har opholdt mig. Der var et øjeblik, da jeg troede, slet ikke at kunne slippe fra dem."

"Det er så meget mere uheldigt, som det er nødvendigt, at jeg må være tidligt hjemme."

"Hvorfor?"

"Fordi min mand kunne undre sig over disse hyppige udflugter."

"Hvad er da klokken?"

"Næsten 9. Altså i dag må vi hurtigt skilles, men i morgen har vi god tid. Marquien rejser."

"Langt bort?"

"Han bliver mindst en fjorten dages tid borte; han har meddelt mig det ved aftensbordet."

Diane tog sit sjal og sin hat og forlod atelieret.

Man vil letteligen indse, når man vil gøre sig den ulejlighed at erindre sig marquisens karakter, at hun følte en ivrig trang til at komme hjem og blive alene, for at læse det brev, hun havde bemægtiget sig.

Stakkels marquise! hun trængte allerede til adspredelse fra den adspredelse, hun havde søgt i Rue des Martyrs.

Da hun havde nået sit værelse, lukkede hun sig inde, trak brevet frem fra sin barm og åbnede det.

"Blot han ikke mærker, at jeg har taget dette brev," sagde hun ved sig selv i samme øjeblik, som hun kastede øjnene på dets indhold for at læse det. "Det, jeg har gjort, er meget slet, og det, jeg står i begreb med at gøre, er endnu slettere."

Og hun var næsten i begreb med at lukke brevet.

"Hvem kan få det at vide?" sagde hun, idet hun på ny åbnede det. "I morgen vil jeg lægge dette brev ved siden af de andre, så

vil ingen mærke noget."

Hun åbnede det på ny.

"Måske opdager jeg en hemmelighed, og når jeg får den at vide, vil jeg da også have mod til at tie? Så meget desto bedre! så meget desto bedre, hvis det er en hemmelighed, vil det interessere mig desto mere."

Diane satte lysestagen nærmere for at se og læse bedre.

Brevet var skrevet med en lille stil og fyldte tre sider.

Diane så straks efter underskriften.

"Berthe!" sagde hun, efter at have læst den; "det er ganske rigtigt fra en dame. Lad os se!"

Brevet var dateret 15. september 1843.

"Det er allerede to år siden," tænkte Diane.

Og hun begyndte:

"Min ven, klokken er slået seks, jeg har tilbragt hele natten med at vente Dem.

Hvorfor er De ikke kommet? Hvoraf kommer det, at De i den senere tid glemmer mig i den grad, at De lader mig tilbringe otte lange dage, uden at se Dem? I forgårs lovede De mig, da De havde set mig fuld af tårer, ikke oftere at gøre mig en lignende sorg, og lige den næste dag efter Deres løfte, falder De tilbage til den samme ligegyldighed.

Hvad skal der blive af mig, min Gud?

De kan ikke tvivle om min kærlighed, Paul; for Deres skyld har jeg forladt alt, familie, venner, hele verden; alle mine tanker har koncentreret sig i Dem. Det er da altså sandt, at jo mere kærlighed

en kvinde viser en mand, desto mindre bliver hun elsket af ham?

I den kærligheds navn, De har næret for mig, lad mig ikke lide så stor en sorg.

Måske keder jeg Dem ved mine bebrejdelser og mine tårer; uden tvivl er det derfor, at De ikke længere finder fornøjelse i at komme til mig.

Nuvel, jeg sværger Dem til, at jeg så godt skal vide at skjule den sorg, jeg føler i Deres fraværelse, at De ikke skal mærke noget til den, når De kommer, men kom blot!

De har ønsket, at jeg skulle bo på landet; var det måske for at fjerne mig fra Dem?

Jeg bor nu i Saint-Mandé; under påskud af, at Deres arbejder holder Dem tilbage i Paris, kommer De ikke. Kunne Deres arbejder ikke muligvis udføres her? De ville have det så godt her!

Husk på den tid, min ven, da De ikke kunne beslutte Dem til at forlade mig, og da vi ikke skiltes ad uden tårer. Denne tid er vedblevet for mig.

Hver gang De fjerner Dem fra dette hus, sønder rives mit hjerte, tomheden fæster bo i min sjæl, og jeg tvivler om Dem.

Hvem kunne have sagt, at jeg skulle komme så vidt!

De ville befinde Dem så vel her!

Jeg har ordnet et smukt værelse til Dem, prægtigt belyst, hvor De kunne arbejde ene og

uforstyrret. Jeg kunne sidde hos Dem og læse, ligesom før. Dagene ville henrinde som sekunder.

De har ikke villet det så, og hvorfor?"

"Stakkels kvinde!" mumlede marquisen. "Det er altså dertil, at kærligheden fører!"

Og hun fortsatte:

"Det er endnu tid, Paul, vend tilbage til mig. Hvis De har bedraget mig, så tilgiver jeg Dem!

O hør! De er mit livs første kærlighed, og De er intet almindeligt menneske!

Jeg ville være stolt ved den tanke, at De skyldte mig Deres talent og Deres hæder. Lad mig være Deres værkers gode genius, vogterinden over Deres fremtid. Tro på mig, og De skal blive lykkelig.

Hvis De vidste! – i går havde en anelse sagt mig, at De ville komme, jeg havde da i vort lille kammer indrettet en soupér for Dem. Jeg havde valgt de vine, som De foretrækker, og jeg havde sat mig ved vinduet, for at se Dem langt borte, når De kom. Dagen gik hen, og De kom ikke.

Da gik jeg atter ind i mit kammer; klokken var otte; jeg ventede endnu, og da så jeg nok, at det var forgæves at vente Dem.

Kammerpigen kom og spurgte, om der skulle rettes an, for håbet om at se Dem havde givet mig appetit, og jeg havde betragtet denne souper som

en lille fest. Jeg befalede hende at tage hele anretningen bort, og jeg gav mig til at græde."

En tåre faldt fra marquisesens øjne på papiret, mens hun læste. "Jeg tror, jeg bliver blød!" sagde Diane og tørrede sine øjne. Derpå fortsatte hun læsningen af brevet, der nærmede sig enden.

"Hør da nu, hvad jeg har besluttet, Paul. Skriv mig åbent, hvad De har i sinde med mig. Jeg har ikke hengivet mig til Dem, uden at vide, hvad jeg udsatte mig for. Hvis De ikke elsker mig mere, så tilstå det. Min beslutning er fattet.

Jeg har i sinde at rejse og sætte en uoverstigelig skranke mellem mig og verden.

Jeg behøver ikke at sige Dem, at jeg tilgiver Dem, og at jeg fra mit skjul vil sende mine bønner til Gud for Dem."

Her endte brevet.

"Hvad er der blevet af den ulykkelige? – Når man betænker," vedblev marquisen, "at jeg aldrig skal komme til at skrive noget lignende!"

Hun lagde nu Berthes brev sammen og sagde ved sig selv: "I morgen må jeg have fortsættelsen af denne historie. Blot jeg genfinder pakken på samme sted! Men hvorledes skal jeg bære mig ad, for ikke at blive forstyrret af Maximilien? Den ting er meget let, jeg behøver blot at skrive, at han skal komme kl. ni, og jeg går da herhen kl. otte."

Den følgende dags morgen skrev marquisen til Maximilien, at han først kl. ni skulle komme til huset i Rue des Martyrs.

Marquien rejste om dagen, således som Diane den forrige aften havde sagt til baronen, og om aftenen, kl. kvarter i otte, begav marquisen sig til Paul.

Hun kunne ikke overvinde en vis bevægelse, idet hun nærmede sig til malerens hus.

Hun skælvede for, at han kunne have opdaget hendes nysgerrighed, og hun ventede at finde alle skuffer og alle døre lukkede.

Alt var imidlertid i samme stand, som aftenen i forvejen.

Dianes første blik gjaldt stolen, hvor hun havde fundet frakken.

Den var der ikke mere.

"Han har vist taget den på," tænkte hun, "og taget brevene med."

Og hun gik lige ind i den unge mands toiletværelse, og søgte i alle hans lommer. Hun genkendte frakken, for hun fandt sagførerens brev i den, men porteføljen var der ikke mere.

Nu blev grevinden alvorligt forlegen, ikke blot, fordi hun ville have læst slutningen på Berthes korrespondance, men det var hende også magtpåliggende, at give Paul det brev tilbage, hun havde frataget ham, for det forekom hende, at han måtte sætte pris på denne samling, og hvis hun ikke genfandt pakken, vidste hun ikke, hvorledes hun skulle bære sig ad, for at han ikke skulle mærke noget.

Men madame de Lys var ikke den kvinde, der således tabte modet; hun vendte i den grad op og ned på skufferne, æskerne og skabene, at hun til sidst fandt porteføljen, som Paul havde skjult i sin kommode under sit linned.

Vi har allerede sagt, at Paul var uden al mistillid, og der var altså intet forunderligt i, at han lod nøglen sidde i det møbel, som indeholdt hans portefølje.

Marquisen undersøgte pakken med brevene for at se, om den var blevet eftersat siden den foregående aften, men det var øjensynligt, at den var blevet kastet der, uden at have været åbnet.

Derpå åbnede hun brevene, idet hun søgte dem ud, der var fra en senere dato end den 15. september 1843.

Hun fandt et, dateret den 25. i samme måned, og som indeholdt følgende linjer:

"Tak, min ven, for det offer, som De har pålagt Dem, men jeg ser vel, at det overstiger Deres kræfter. En kvindes kærlighed må, for at den kan efterlade et godt minde i dens hjerte, hun har elsket, blive fuldstændig ved resignationen.

De har tilbragt otte dage hos mig; det er alt, hvad De har kunnet gøre.

De er nu atter rejst. Hvem ved, hvornår De kommer igen.

Jeg behøver ikke engang at tilgive Dem, jeg forstår Dem.

Deres liv som kunstner fordrer på én gang hvile og adspredelser; jeg er utilstrækkelig til at skænke Dem disse. Jeg kan kun tale med Dem om min kærlighed og jeg har så længe talt til Dem om den, at det nu keder Dem.

Jeg har nok set, at De har medlidenhed med min smerte, men mit hjerte kan ikke mere nøjes med

medlidenhed.

Adieu, min ven, De vil aldrig få mig mere at se. Den lykke, jeg har nydt, skylder jeg Dem, det onde har jeg kun at tilskrive mig selv og min sjæls alt for store fordringer.

En gang vil De finde en kvinde, som vil elske Dem, for De er ung, ædel og brav.

Forsøg at undgå at lade hende lide, hvad jeg lider, og når De engang har forvoldet hende en sorg, da gennemlæs mine breve, de vil vise Dem det bedste middel til at gøre det godt igen.

Hvem hun end måtte være, hun, der vil komme til at elske Dem, uden at vide, hvor højt De allerede har været elsket, jeg velsigner hende på forhånd for den lykke, De vil komme til at skyldte hende.

For sidste gang Adieu, min ven."

Marquisen henfaldt i et usædvanligt drømmeri, efter at have læst dette brev til ende.

"Denne kvinde har lidt," sagde hun ved sig selv, "men hun har været lykkelig: en sådan smerte, er den ikke at foretrække for hjertets uvirksomhed? Af alt dette fremgår én ting med vished," vedblev Diane, idet hun lukkede tegnebogen og lagde brevene i deres gamle orden, "og det er, at hr. Paul Aubry i sit liv har indgydt en heftig lidenskab, – denne hr. Aubry må altså være et usædvanligt menneske! Jeg løber måske fare ved at komme her," henkastede marquisen leende.

Madame de Lys rejste sig, så på uret, og bemærkede, at hun endnu havde en god halv time at vente.

Hun blev nu nysgerrig efter at vide, hvor mange penge maleren havde tilbage. Hun åbnede den skuffe, i hvilken hun aftenen i forvejen havde fundet femten louisdorere; der var tre af dem tilbage.

Ved siden af disse tre louisdorere lå et stykke stempelpapir.

Diane lukkede det op. Det var kendelsen i den udpantningsforretning, Paul var blevet truet med, og som var blevet ham forkyndt denne morgen.

Marquisen var ikke indviet i det slags sager; hun havde megen møj med at studere sig igennem sagførerens skrift, og da hun var kommet til den tirade:

"Med hensyn til hvilke effekter, der vil blive foretaget forretning lørdagen den 18. i indeværende måned, ifølge hvilken de vil blive opråbt til salg kl. 12 i taksationsmændenes lokale på Børspladsen og tilslået den højstbydende ved hammerslag," sagde hun: "Det er altså ikke til denne sagfører, han har givet sine penge? Men hvorledes vil han bære sig ad? Han har tres francs tilbage, og det er fem hundrede, han har at betale. Vi skriver den niende, han har kun ni dage til at tjene disse penge i, og, hvis han ikke tjener dem, vil man sælge hans møbler, hans faders og hans moders portræt! Og han henvender sig ikke til sin ven! Det er et ædelt hjerte. Lykkeligvis er jeg inde i sagen ... Men han må være fra forstanden; hvem har han da givet sine penge? Til en eller anden dame, som ikke elsker ham! Frem for alt må vi drage ham ud af denne forlegenhed. Jeg vil skrive

til Marceline, at hun skal komme til mig i morgen tidlig. Hun må påtage sig denne kommission."

Marquisen gav sig nu til at søge efter pen og papir, men hun søgte længe uden at finde noget af det, hun søgte, da malerne, som bekendt, aldrig har penne eller papir.

Imidlertid, efter lang og ivrig søgen, fandt hun en mappe.

I denne mappe var der hvidt papir og et brev, hvis underskrift hun undersøgte. Brevet var underskrevet: *Paul Aubry*.

"Ah! jeg skal endnu erfare noget," sagde Diane.

Med denne magnifikke nysgerrighed, der aldrig forlod hende, læste hun:

"Min kære moder.

Jeg har i går modtaget min søsters brev, hun skriver til mig, at du befinder dig bedre. Jeg har ikke nødig at forsikre dig om den glæde, som denne efterretning har forårsaget mig.

Cecile fortæller mig, at du bestandigt ængster dig over min stilling, kære moder, og at du tror, at jeg pålægger mig ofre for jeres skyld. Du tager fejl, jeg har kun ét savn, og det er det, ikke at have tid til at komme og tilbringe nogle dage hos dig, men jeg er overlæst med arbejde. Dit brev har bragt mig lykke. Næppe havde jeg modtaget det, før en kunsthandler kom til mig og afkøbte mig et lille maleri, som han to timer efter, betalte mig med syv hundrede francs."

"Syv hundrede francs!" tænkte marquisen, "hvorfor lyver han for sin moder? Det er forkert af ham!"

"Denne mand har givet mig håb om at sælge flere.

Lade os da håbe, at vi endelig skal blive mere lykkelige, min kære moder, og at jeg en gang vil kunne vise mig erkendtlig for alle de ofre, du har bragt for min skyld.

Sig til Cecile, at hun må vedblive at bære omsorg for dig, og at jeg skal vedblive at bære omsorg for hende. Jeg har i dette øjeblik bragt fire hundrede francs på posthuset, som du vil have modtaget, når dette brev ankommer.

Plej dig godt, kære moder, og, hvis du trænger til noget, så lad mig det straks vide.

Jeg går ud, og jeg forsegler ikke dette brev, før jeg kommer hjem. Jeg vil købe nogle småting til Cecile, hun har bedt mig om.

Jeg omfavner dig af mit hele hjerte,

Din søn

Paul Aubry."

Under læsningen af dette brev fik marquisen tårer i øjnene, og sagde ved sig selv:

"Det er umuligt, at dette menneske fortæller en løgn til sin moder! Han har kun fået syv hundrede francs, og kunsthandleren har beholdt resten. Men jeg skal få det at vide; først skriver jeg til Marceline, at jeg ønsker at se hende. Jeg er i det mindste vis på, at hun ikke vil tjene noget på de

kommissioner, jeg vil bede hende om at påtage sig, og at de penge, jeg overlader hende, vil komme til deres bestemmelse."

Diane begyndte at skrive, men da hun havde skrevet nogle ord, betænkte hun, at hun ville gøre bedre i samme aften selv at gå til madame Delaunay, eftersom hun var sin egen herre, og hun sønderrev brevet, der var begyndt; derpå lagde hun mappen på sin plads og beredte sig til at forlade atelieret.

"Og Maximilien, som jeg rent har glemt, og som snart kommer!" tænkte hun. "Nuvel! så meget des værre, han vil ikke træffe mig. Hvad vil han tænke om det? Hvad angår det mig, når alt kommer til alt? Jeg finder ikke behag i at se ham i dag. Dette menneske er en egoist; han kommer for at tale om kærlighed hos sin ven, hvis møbler man er i færd med at sælge; han beder ham om en tjeneste, og har ikke engang ånd nok til at gætte, at han selv kunne gøre ham en anden."

Og med disse ord forlod Diane atelieret, lukkede døren og gik gennem haven. Da hun kom forbi fatter Fremys bolig, kastede hun nøglen ind til ham og forsvandt.

En tom vogn kom forbi, marquisen råbte kusken an, og lod sig køre til malerihandleren.

"Har De det maleri, jeg har bestilt?" spurgte hun.

"Nej, fru marquise, ikke endnu."

"Skynd på maleren, at han gør det færdigt."

"Han har lovet mig det til i morgen."

"Har De tilstillet ham de tusinde francs?"

"Ja, madame."

"Har han givet Dem en kvittering?"

Dette spørgsmål fra grevinden var så aldeles imod hendes sædvane, og kunsthandleren var så lidt forberedt på det, at han

tøvede med at svare.

"Har han givet Dem en kvittering?" gentog Diane i en bydende tone.

"Nej, madame."

"Nu vel, De må bede ham om en."

"Det er dog ikke skik og brug mellem kunstnerne."

"Det er muligt, men jeg sætter pris på denne kvittering; jeg vil have den til i morgen middag."

Da marquisen var gået, betragtede kunsthandleren sin kone.

"Hvorledes vil du bære dig ad med et?" spurgte hun.

"Vær kun rolig, jeg skal arrangere det."

Diane lod sig køre til madame Delaunay, der var alene hjemme.

"Hør!" sagde hendes veninde, idet hun trådte ind, "du må gøre mig en tjeneste."

"Hvad består den i?"

"Du ved, at jeg træffer Maximilien hos en af hans venner?"

"Hr. Paul Aubry."

"Rue des Martyrs 67."

"Og så?"

"Denne unge mand trænger til penge straks."

"Hvem har sagt dig det?"

"Jeg ved det; jeg har bladet i hans papirer, man vil sælge hans bohaver."

"Nu vel?"

"Nu vel! Du må lade ham male dit portræt."

"Jeg?"

"Du! og du må betale ham 1000 francs for det."

"Er du fra forstanden?"

"På ingen måde! Du kommer i morgen tidlig til mig, jeg giver dig de 1000 francs, og du betaler ham dem forud. Det er en foræring jeg vil gøre dig."

"Hvilken interesse har du i det?"

"Jeg har interesse i, at man ikke sælger denne stakkels ungemands møbler."

"Du kender ham altså?"

"Jeg har aldrig set ham."

"Hvorfor lader du ham ikke male dit eget portræt? Det ville være mere rimeligt."

"Og hvis han fik at vide, at jeg er den dame, han låner sin lejlighed ud til, ville jeg ikke vove at vise mig mere for ham."

"Det er sandt."

"Og så ..."

Marquisen tøvede.

"Og hvad så?" sagde Marceline.

"Og så ønsker jeg så gerne ikke at se den unge mand."

"Af mange grunde. Det er altså en aftale."

"Hvis min mand indvilliger i det."

"Din mand vil indvillige; han vil alt, hvad du vil. For øvrigt kan du jo sige ham, at det er nok et af mine luner."

"Men hvorledes skal jeg forestille mig for maleren?"

"Du kan sige ham, at, da du hos en af dine venner havde forespurgt dig om en god portrætmaler, har man anvist dig ham, og du må ikke glemme at tilføje, at du ikke vil anvende mere end tusind francs på dette portræt, for at han straks kan vide, hvilken pris, han kan tage for det, for han skulle ellers ikke vove at begære så meget."

"I morgen middag skal jeg være hos dig."

"Den stakkels moder skulle have haft stor sorg," tænkte Diane, "hvis hun havde fået at vide, af man ville sælge hendes søns møbler."

Som man ser, var marquisen i stand til enhver kærlighedsgerning.

4

Diane havde netop forladt Pauls hus, da Maximilien kom.

"Har damen været her?" sagde han til portneren.

"Ja, monsieur."

"Er hun derinde?"

"Nej, hun er gået for fem minutter siden."

"Har hun ingen besked givet til mig?"

"Nej."

"Hun har vel gjort det deroppe," tænkte baronen.

Han søgte over alt, og fandt intet.

"Hun kommer igen," tænkte han.

Og han ventede.

En time forløb, marquisen kom ikke igen.

"Hvad vil alt dette sige?" spurgte Maximilien sig selv.

Da klokken slog ti, forlod han Pauls hus.

Nogle øjeblikke efter indfandt en lille, rank, tør og dekoreret mand sig hos fatter Fremy.

"Har ikke en ung mand netop forladt dette hus?" sagde han til portneren.

"Jo, monsieur."

"Hvem er den unge mand?"

"Jeg kender ham ikke," svarede den diskrete portner.

"Men De ved, til hvem han kommer?"

"Han kommer til hr. Paul Aubry."

"Hvem er hr. Paul Aubry?"

"Han er maler."

"Er han hjemme i dette øjeblik?"

"Nej, monsieur."

"Men hvoraf kommer det sig da, at den unge mand er blevet en hel time derinde?"

Denne logik bragte fatter Fremy, der ikke var stærk i logikken, i forlegenhed.

"Det ved jeg ikke," nøjedes han med at svare.

"De har altså givet ham hr. Aubrys nøgle."

"Ja, han har forlangt den af mig."

"Altså giver De Deres lejers nøgle til den første, den bedste, der forlanger den."

"Nej, monsieur."

"Hvoraf kommer det sig da, at De har givet ham den?"

"Det er en overenskomst, monsieur."

"Den unge mand kommer her altså ofte?"

"Undertiden."

"Svar rent ud, det beder jeg Dem om. De vil vinde ved at tale sandhed, og De kan kun tabe ved at forsøge at bedrage mig. Talen er om en meget alvorlig sag, som De let kunne blive kompromitteret ved."

Portneren skælvede, så alvorligt betonedes den fremmede disse ord.

"Nu vel, monsieur," svarede han, uden at vente på, at den fremmede udspurgte ham, "baronen er i nogen tid kommet her hver aften."

"Alene."

"Alene."

"Altid."

"Altid."

Portneren havde allerede tjent nogle tyvefranc-stykker ved at være diskret; han så endnu ikke, hvad han kunne tjene ved ikke mere at være det: han tøvede med at tilstå hele sandheden.

Den, som forhørte ham, indså uden tvivl denne tankegang, for han trak tyve francs op af lommen og viste ham dem.

"Er hr. Aubry her, når baronen kommer her?"

Portneren så på louisdoren.

"Nej, monsieur," svarede han.

"Aldrig?"

Den ubekendte gjorde mine til at lægge louisdoren på bordet.

"Aldrig," svarede fatter Fremy.

"Hvad bestiller da baronen hos ham?"

"Det ved jeg ikke."

Pengestykket bevægede sig hen imod pungen.

"Jeg ved det ikke," gentog portneren med en resigneret mine.

"Spørg mig om ting, jeg kan vide, men spørg mig ikke om, hvad baronen bestiller i et værelse, hvor jeg ikke er til stede."

"Det er sandt. Er der nogen, der kommer og træffer ham her?"

"Ja, monsieur."

"En mand?"

Portneren gjorde et benægtende tegn med hovedet.

"Kender De denne kvinde?"

"Hun er altid tilsløret."

"Det er godt."

Den fremmede kastede pengestykket på bordet og forsvandt.

Da Paul om aftenen kom hjem, vogtede portneren sig vel for at meddele ham noget om det besøg, han havde haft.

Den følgende dag havde maleren just sat sig til sit arbejde, da malerihandleren trådte ind.

"De ser," sagde Paul til ham, "jeg arbejder for Dem; om nogle timer er jeg færdig."

"Det er ikke derfor alene, at jeg kommer," svarede kunsthandleren.

"Kommer De for at give mig en ny bestilling?"

"Måske; De ved, at det lille stykke ikke er til mig selv, monsieur."

"Jeg ved det."

"Den person, som har købt det, ser sig i stand til at anvende syv hundrede francs på det, men vi stakkels købmænd, vi løber risiko, og vi kan ikke være lige så generøse."

"Det er rimeligt nok."

"Jeg kommer for at spørge Dem, om De ikke blandt de færdige sager skulle have et lille stykke, De vil sælge mig. Jeg behøver ikke at sige Dem, at når en maler vil gøre sig bekendt, er det til hans gavn, at vise sig lidt føjelig. Tiderne er strenge."

"Se der," sagde Paul, idet han pegede på de udkast, der hang på væggen, "er der blandt disse noget, der tiltaler Dem?"

"Intet af alt dette er færdigt. Det er skade," vedblev den handlende i en honningsød tone, "for der hænger et maleri, som nok ville have tiltalt mig."

"Det skal det ikke komme an på, jeg skal fuldføre det. Hvor meget giver De mig for det?"

"Jeg har sagt Dem, at handlen går småt for øjeblikket."

"Det ved jeg alt sammen."

"De vil fuldføre det."

"Ja."

"Snart?"

"Umiddelbart efter det her."

"Nuvel, jeg byder Dem tre hundrede francs for det."

"Maleriet er Deres."

"Se, der er de tre hundrede francs."

"De betaler forud! Jeg kender Dem ikke igen, hr. Leopold."

"De ved, at når jeg har et par skilling, lader jeg mig ikke bede om at betale."

"I morgen aften, eller i overmorgen skal De have Deres maleri færdigt."

"Nu har jeg kun én ting endnu at bede Dem om."

"Og det er?"

"Jeg har en kompagnon, og for at der kan være orden i papirerne, er jeg nødsaget til at forlange kvitteringer for de penge, jeg udbetaler."

"Det er ganske naturligt."

Og Paul tog en lap papir og skrev:

"Modtaget af hr. Leopold ... den sum, tre hundrede francs."

"Nej, nej! sæt tusind," sagde kunsthandleren, "det udgør tusind med det, jeg gav Dem i forgårs."

"Men de syv hundrede francs i forgårs var jo ikke på Deres regning," indvendte Paul.

"Jeg har dog udlagt denne sum, og jeg får dem ikke ind igen, for jeg får maleriet. Køberne er så mistroiske! Og jeg har kun givet Dem dette forskud, fordi jeg ved, at kunstnerne tit trænger til penge."

"Så vil jeg udstede Dem to kvitteringer, det vil være endnu mere nøjagtigt."

"Nej, skriv kun én, det er simplere."

Paul udstedte godtroende en kvittering på tusind francs.

Kunsthandleren puttede den i lommen, mindede maleren om ikke at glemme sit løfte, og gik, henrykt over at have fundet denne udvej til at dupere Paul og marquisen.

Om middagen indfandt han sig hos Diane, som han gav kvitteringen.

I det øjeblik han forlod huset på Quai Voltaire, trådte Marceline ind.

"Jeg ville gå herhen, inden jeg gik til hr. Aubry, for at give dig et brev fra Maximilien."

Marquisen åbnede brevet, i hvilket baronen bad hende om forklaring på, hvad der havde tildraget sig aftenen i forvejen og anmodede hende om ikke at udeblive fra stævnemødet denne aften.

"Går du?" spurgte Marceline.

"Ja!"

Diane gav Marceline de tusind francs, således som det var aftalt den foregående dag, og madame Delaunay begav sig på vej til Rue des Martyrs, ledsaget af sin mand, der ventede nedenfor.

"Hør mig," sagde hr. Delaunay til Marceline på vejen, "modtag i fremtiden hverken de foræringer eller de kommissioner, marquisen kunne have i sinde at give dig."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi marquisen er letsindig og til sidst vil få dig til at begå en eller anden uforsigtighed."

"Det, vi nu foretager os, er den simpleste ting af verden. Hun vil tjene en fattig kunstner, og ved den samme lejlighed forærer hun mig mit portræt. Hvad ondt er der i det?"

"Intet, hvad der angår din veninde, er simpelt; lov mig derfor, at det skal være den sidste gang, at du giver dig af med ting, som marquisen ikke tør eller ikke kan udrette selv."

"Det lover jeg dig, min ven!"

To timer efter var Marceline kommet tilbage til madame de Lys.

"Har du truffet min protégé?" spurgte denne.

"Ja."

"Hvordan ser han ud?"

"Han er høj, mørk, har et åndrigt ansigt og synes at være noget ualmindeligt."

"Lod han til at være tilfreds?"

"Meget tilfreds, kun ville han ikke tage imod pengene på forskud."

"Men du har dog fået ham til at modtage dem?"

"Min mand har påtaget sig det."

"Og hvornår skal du begynde at sidde?"

"I morgen."

"Fortræffeligt! Hvis du vidste, i hvor høj grad denne unge mand fortjener, at man interesserer sig for ham! Hvis du havde set det herlige brev, han har skrevet til sin moder!"

"Hvor du taler om ham med entusiasme."

"Er det forunderligt, når jeg altid før har hørt, at kunstnerne var folk uden hjerte og uden moral."

"Hvem siger dig, at han har moral?"

"I ethvert tilfælde er hans hjerte ædelt, og det er meget. Du ved, at han har opvakt en heftig tilbøjelighed!"

"Ja, en meget heftig!"

"Er det baronen, der har fortalt dig det?"

"Jeg har læst denne kvindes brev, og jeg har set hendes portræt."

"Hos ham selv? Hvorledes har du båret dig ad med det?"

"Jeg har rodet op i hans gemmer; det har jeg jo fortalt dig."

"Og hvis han vidste det?"

"Han ved det ikke."

"Er du sikker på det?"

"Fuldkommen."

"Og hvad er der blevet af damen?"

"Jeg ved det ikke, men jeg skal nok få det at vide."

"Hvorledes da?"

"Jeg vil lede endnu mere."

"Er det dét, du tilbringer din tid med, når du er der?"

"Ja."

"Nå, og baronen?"

"Åh, baronen!"

"Hvilken tone du taler i!"

"Nå ja, hvad er der da i grunden ved baronen?"

"Det må du vide bedre end jeg."

"Hvad foretager han sig? Hvilken stilling indtager han? Hvad tilbringer han sin tid med?"

"Åh således! hvordan er det egentlig fat med dig i dag?"

"Sagen er, at jeg anser et menneske på tyve år for at være til ingen nytte, hvis hele fortjeneste består i at kunne sætte sit halstørklæde og ride en hest."

"Du holdt rimeligvis mere af, om han var maler?"

"Vistnok; jeg tilstår, at det, jeg har set, har forsonet mig med kunstnerne; de har dog i det mindste noget i hovedet; deres elskerinder kan i det mindste være stolte af dem, og deres

kærlighed er et fortrin, medens slige folks kærlighed som baronens er en trivialitet. Hvad udbytte for ånd og hjerte giver en kærlighed som Maximiliens? Det er ganske ligegyldigt, hvem der elsker mig, således som han gør det. Hør, der gives øjeblikke, hvori jeg er nær ved at skrive til ham, at jeg ikke vil se ham mere."

"Hvem afholder dig fra at gøre det? Hvem ved, hvorledes dette vil ende? Du udsætter dig for at kompromittere dig, og det for et menneske, som du ikke elsker."

"Du har ret. Men jeg vil sige dig én ting, som vil forundre dig."

"Hvad da?"

"Det er, at hvis jeg vedbliver at se baronen, så ..."

Diane tøvede.

"Så?" gentog Marceline.

"Du vil spotte over mig."

"Tal blot."

"Nuvel, så er det, fordi det morer mig at komme til hans ven."

"Tag dig i agt."

"Hvorfor?"

"Om du blev forelsket i Paul Aubry?"

"Jeg?"

"Hvorfor ikke?"

"Jeg har aldrig set ham, og jeg vil sandsynligvis aldrig få ham at se. Nej, der er ingen fare fra den kant. Det, som morer mig, det er, at gøre mig fortrolig med den unge mands liv, uden at han kender mig, at protegere ham, uden at han ser mig, og i hans liv at spille den rolle, der tilkom den hemmelighedsfulde fe, der stod ved hans vugge. De tusind francs f.eks., som du har

givet ham i dag, og som han ikke egentlig skylder mig, eftersom han skal fortjene dem ved sit arbejde, er jeg dog lykkelig ved at have forskaffet ham, fordi jeg nu ved, hvad han anvender sine penge til. Måske han engang skal have mig at takke for sin stilling, sit renommé og sin lykke. Det er en adspredelse, der er lige så god som enhver anden, kun med den forskel, at det er en adspredelse, der glæder hjertet, og jeg vil altid dog have udrettet en smule godt ved det."

Mens denne samtale fandt sted mellem Marceline og Diane, kunne det være umagen værd at høre, hvad Maximiliens fader sagde til sin søn:

"Jeg har i dag talt med ministeren for de udenlandske anliggender, og han har lovet mig, med det første at ansætte dig ved et gesandtskab, som du har bedt mig om. Fra i dag af må du derfor begynde hver dag at arbejde i ministerens kabinet."

Den unge mand, der var vant til en passiv lydighed, svarede intet.

"I aften," vedblev faderen, "må du ledsage din moder til operaen, da jeg ikke kan komme."

Og uden at tilføje et ord gik greven igen ind i sit værelse.

Kl. otte mødte marquisen til stævnemødet, for Maximilien havde, som vi erindrer, bedt hende om ikke at udeblive, men da hun kom, fandt hun hos den gamle Fremy et brev, som baronen havde ladet aflevere der, og i hvilket hun underrettedes om den omstændighed, der forhindrede ham i at komme.

"Så meget desto bedre!" sagde Diane.

Og hun trådte ind, som om Maximilien kunne ventes.

Dette opsyn, greven havde overtaget med hensyn til sin søn, varede flere dage, og Maximilien kunne ikke mere komme til

stævnemødet i Rue des Martyrs. Diane tog ingen notits af dette og vedblev hver aften at indfinde sig i Pauls hus. Hun tilbragte mere end en time der: med hvad? Hun skulle selv vanskeligt kunne sige det.

Marquisen følte i nogen tid stadig trang til at være ene. Hjemme hos hende selv lod det sig vanskeligt gøre. Drømmeriet er en gæst, man må være ene med, og som bliver bange, så snart det hører en dør åbnes. Wen nu åbnede man hvert øjeblik døren til det værelse, Diane befandt sig i, enten for at få hendes befalinger, eller for at bringe et brev, eller for at melde en eller anden.

Hos Paul Aubry fandt den slags ikke sted.

Så snart hun havde overskredet malerens dørtærskel, mindede intet i omgivelserne hende om hendes sædvanlige liv. Ingen tjenere og støj, ingen påtrængende. Ensomheden, arbejdet, sværmeriet, selv en art melankoli beboede denne store sal, hvor malerierne og statuerne kastede deres skygger.

Diane levede der et nyt liv. Uden at kende den, hun besøgte, gjorde hun sig fortrolig med hans levemåde og satte sig ind i hans vaner. Denne mand, som hun aldrig havde set, og der, med undtagelse af Marceline, var den eneste medvider i det første fejltrin, hun begik, var ikke nogen fremmed for hende, og beviset for dette er, at hun to gange havde forebygget ubehageligheder, han uden hendes hjælp næppe ville have undgået.

Kort sagt, marquisens ånd tog en ganske ny retning.

Hun, den i høj grad ubekymrede dame, hun fordybede sig nu pludselig i en dyb grublen, og når hun var kommet til dette punkt, skulle hun have følt en sand smerte ved at se baronen

træde ind, mens det derimod, om end hendes undseelse måtte såres og hendes renommé lide ved det, dog forekom hende, som om hun, hvis Paul Aubry pludseligt var kommet hjem, kunne have rakt ham hånden som en ven og fortsat den intime konversation med ham, som hun havde begyndt med sig selv.

Gennem Berthes to breve og gennem det ene, Paul havde skrevet til sin moder, havde Diane hos sin vært anet en ualmindelig sjæl; alle de arbejder, der omgav hende, røbede et overlegent talent, og hun anstillede en sammenligning mellem denne virksomme mand og baronen, der, som vi har set, ikke faldt ud til den sidstes fordel.

Man skulle aldrig have troet, at denne kvinde, som sad ved vinduet med hovedet skjult i sine hænder og drømte i Pauls atelier, var den samme Diane, hvis liv hidtil var henrundet under fester og lystighed.

Hun lod sig ganske overraske af tiden, og, da klokken slog ti, vågnede hun pludseligt op med en art skræk.

En aften var Diane kommet endnu tidligere end sædvanligt. Den første ting, der forbavsede hende, da hun trådte ind, var Marcelines portræt, der netop var påbegyndt samme dag. Det var blot skitseret, og dog genkendte grevinden sin venindes yndige hoved med dets rørende udtryk.

"Det vil komme til at ligne," sagde hun. Og hun rullede stolen hen lige for portrættet, og gav sig til at betragte det, idet hun af hukommelsen supplerede, hvad der manglede i udkastet.

Derpå fæstede hendes øjne sig stirrende på lærredet, det forekom hende, som om hendes venindes ansigt smilede til hende.

Klokken slog ni.

Diane rejste sig, satte sig til pianoet, spillede en melodi, derpå standsede hendes fingre, og hun gik nu ind i sovekammeret og plukkede en af de blomster, gartnersken havde bragt, og gav sig så til at blade i en bog, der lå på kommoden.

Da hun havde læst nogle ord, lagde hun bogen, hvor hun havde taget den, og, idet hun tilfældigvis kastede blikket omkring sig, opdagede hun et lille skab, hun ikke før havde lagt mærke til. Hun åbnede dette skab, der var fuldt af ting, der havde tilhørt kvinder, af alle disse småting, der kunne findes hos en ungkarl.

Det, der først fængslede marquisens opmærksomhed, det var et par nydelige tøfler, som man skulle antage for at være bestemt for et barns fødder.

Marquisen betragtede dem i nogen tid og kunne ikke modstå det ønske at måle sålen af en af tøflerne med sålen på sine støvler.

De var begge af samme længde.

Det var ikke tilstrækkeligt, hun snørede sin støvle op og prøvede tøflen, der var en lille smule for bred.

Uden at vide hvorfor, følte madame de Lys en sand glæde over dette.

Denne kvinde har en smuk fod, tænkte hun, idet hun tog tøflen af og på ny betragtede den. Derpå lagde hun igen tøflerne ind i skabet, og tog et par handsker ud, idet hun sagde til sig selv:

"Lad os nu se hænderne."

Hun tog sine handsker af og prøvede dem, hun havde taget frem.

Men marquisen havde en ring, som hun altid bar, og da handskerne var noget snævre, tog hun den af og lagde den på kommoden.

Vi ser os nødsagede til at tilstå, at Diane havde nogen møje med at få handskerne på, hvilket geråder Paul Aubrys elskede til ros, for Diana var lige så stolt af sin hånd som af sin fod.

Imidlertid lykkedes det hende dog.

"Disse handsker er mindre end mine," sagde hun, "men i fremtiden skal de tjene mig til mønster."

Og marquisen gemte de handsker, hun havde prøvet, og kastede sine egne på sengen.

Vi ser her, hvad en smuk kone kan beskæftige sin tid og sin fantasi med. Vi, som kender marquisen, vi er overbevist om, at hvis hendes fod havde været for stor til tøflerne og hendes hånd for svær til handskerne, ville hun have græmmet sig over det, i det mindste lige til næste dag.

Klokken slog halv.

Det var umuligt for Diane at blive længere, hun snørede i hast sin støvle og gik.

Da hun var kommet hjem og havde taget sine handsker af, savnede hun sin ring.

Hun huskede nu, at hun havde glemt den på et af møblerne i Pauls sovekammer.

Et øjeblik var hun lige ved at gå tilbage for af søge efter den, men det var sent. Paul kunne være kommet hjem, måske med en kvinde; et sådant besøg til en sådan tid kunne være frugtesløst og farligt.

Diane lod sig nøje med at skrive til Maximilien og bad ham om, tidligt den næste morgen, at gå hen og spørge sin ven, om

han ikke havde fundet en ring i sit kammer.

Næste morgen ilede Maximilien, der kun blev bevogtet om aftenen, hen til maleren.

"Har du fundet en ring?" var baronens første ord.

"Ja," sagde Paul, "er det din?"

"Nej, men den tilhører én, som har pålagt mig at gå hen for at bede dig om den!"

"Jeg skal give dig den; din ring har for øvrigt været anledning til en smuk affære."

"Hvorledes da?"

"Forestil dig," vedblev Paul, idet han gik hen for at tage marquisens ring i en kommodeskuffe, "forestil dig, at jeg i går nat kl. 12 også kom hjem med en kvinde. Du undskylder vel, at jeg sætter mig til mit arbejde?"

"Lad blot, som du var alene."

"Jeg kommer altså hjem med Julie, for øvrigt en yndig pige, brunette, munter og vant til at komme her hver aften, før du begyndte at komme."

"Hvorfor har du ikke sagt mig det? Jeg ville ikke på nogen måde genere dig."

"Nej, du har ikke blot ikke generet mig, men du har gjort mig en tjeneste. Kvindernes vaner bliver altid til sidst til et tyranni. Den dag, jeg modtog dit besøg, sagde jeg til Julie, at jeg arbejdede om aftenen, og at hun skulle komme om morgenen i stedet for om aftenen. Hun syntes ikke ret tilfreds med denne grund. Men da jeg hårdnakket vægrede mig ved at give hende nogen anden, var hun vel nødt til at lade sig nøje. I går besøgte jeg hende; hun forlangte med stor iver at gå hjem med mig. For at have fred og gøre hende en glæde, for når alt kommer til alt,

er hun en god pige, tager jeg hende med her hjem, og så begynder komedien. Vi træder ind. Hun tog lyset; hun går ind i mit sovekammer; jeg følger hende. Det første, hun får øje på, idet hun træder ind, er en ring.

'Er denne ring Deres?' spurgte hun.

'Nej.'

'Hvis da?'

'Det ved jeg ikke.'

'Hvorledes! De ved ikke, hvem en ring tilhører, som jeg finder hos Dem? Se, det er stærkt! Det er en kvindering,' sagde hun, idet hun prøvede den.

Jeg begreb straks, at denne ring måtte tilhøre en af dit bekendtskab, og jeg ville bemægtige mig den.

'De får den ikke,' sagde Julie.

'Det vil vi få at se,' svarede jeg.

Og jeg tog hendes smukke hænder inden i mine for at sætte mig i besiddelse af ringen. Da hun ser dette, gør hun en anstrengelse, befrier den hånd, hun holdt ringen i, og ville kaste den ud af vinduet, ringen slår hul i en rude, men falder igen ind i værelset. Jeg tager den op, og lægger den i min lomme.

'De skal sige mig, hvem denne ring tilhører,' skreg hun, 'eller jeg slår alting i stykker her.'

Jeg må her gøre dig opmærksom på, at Julie har fået en meget slet opdragelse.

'Min lille Julie,' sagde jeg til hende, 'hvis du slår nogen ting itu herinde, vil jeg se mig nødsaget til at vise dig døren.'

Ved denne trussel vil hun påtage sig en vis værdighed og siger:

'Monsieur, alt er forbi imellem os.'

Hun kunne høfligt have spurgt mig, hvorfra denne ring kom, og jeg skulle da måske, mens jeg vel skulle vogte mig for at nævne dig, have sagt sandheden og den mening jeg havde om det, så meget mere som denne pige havde fødder og hænder, jeg aldrig har set mage til og tit tjente mig, til model; men hun tog sagen på en sådan måde, at jeg sagde til hende:

'Nuvel, lad så alt være forbi!'

Derpå åbnede hun et skab, hvor hun havde linned og nogle ejendele, og lagde den pakke, hun var i færd med, og som hun uden tvivl, hvis ikke et nyt uheld var indtrådt, skulle have fået færdig, på min seng."

"Endnu ikke et uheld?" spurgte Maximilien.

"Endnu ét, min kære: hvad har ringens ejerinde da vel tilbragt sin tid med her i går?"

"Det ved jeg ikke."

"Hvorledes, du ved det ikke?"

"Aldeles ikke; jeg var ikke sammen med hende."

"Kom hun alene?"

"Det lader til det."

"Havde du underrettet hende om, at du ikke kunne komme?"

"Ja, og jeg ved ikke, hvorfor hun er kommet."

"Uden tvivl i den formening, at du muligvis kunne forandre din mening. Jeg kan nu forstå, hvad der har tildraget sig."

"Hvad da?"

"Det, at hun uden tvivl har kedet sig ved at vente, og imens undersøgt skabene. Hun er altså nysgerrig?"

"Det må man antage."

"Og at hun så, da hun fandt kvindehandsker, har prøvet et par af dem, og taget dem med, idet hun lod sine egne ligge på min seng. Jeg overlader dig at forestille dig de påfugleskrig, Julie udstødte, da hun fandt en anden kvindes handsker, og da hun så, at nogen havde taget hendes. Endelig, min kære ven, for at gøre ende på historien, den gode Julie gjorde et sådant spektakel, at jeg, trods den upassende tid, så mig nødsaget til at bede hende gå, og vi er nu uvenner!"

"Hvilket tilfælde!" sagde Maximilien, "og jeg er skyld i alt dette!"

"Gør dig ingen bebrejdelser over det; jeg for min person er henrykt. Det vigtigste er, at ringen ikke er tabt, og lykkeligvis er den her. Jeg skal hele mit liv mindes denne ring."

Og han gav den til baronen, efter at have betragtet den en gang endnu.

"Min stakkels ven, jeg er trøstesløs over hele denne sag," sagde Maximilien.

"Det er forkert af dig og lønner ikke umagen."

Men trods dette svar fandt baronen det passende at forandre temaet for konversationen.

"Hvad er det for et portræt?" spurgte han Paul, der, skønt modellen ikke var til stede, arbejdede på Marcelines portræt.

"Det er en dames portræt, der har siddet for mig i går for første gang."

"Og du arbejder således efter hukommelsen?"

"Ja."

"Du kender altså allerede denne dame?"

"Det er to dage siden, jeg første gang så hende; men hun har et så fint og yndigt ansigt, at jeg ville kunne fuldende hendes

portræt uden at se hende mere."

"Hvad hedder hun?"

"Jeg ved det ikke; hun kom herhen med sin mand; hun sagde, at man havde anbefalet mig til hende, og at hun ikke ville anvende mere end tusind francs på sit portræt. Du begriber, at jeg skyndte mig at tage imod tilbuddet, og derpå udbetalte hun mig de tusind francs. Det er den første gang, at jeg har følt en ubehagelig fornemmelse ved at modtage penge."

"Hvorfor da?"

"Jeg ved det ikke rigtigt selv, men jeg blev ligesom ydmyget ved at modtage penge, og især ved at modtage dem forud af denne dame. Jeg fandt hende så henrivende, hun havde et sådant godt udtryk, at jeg gerne ønskede at male hende for intet, og gerne havde set, at hun følte sig i gæld til mig."

"Du modtog dog tilbuddet?"

"Ja, men på hendes mands opfordring, og desuden fordi disse penge for øjeblikket er langt fra at komme utilpas. Lige meget, jeg har været fortrædelig over det hele dagen. Jeg holder ikke af at modtage penge af damer, og af hende endnu mindre end af enhver anden."

Om aftenen lykkedes det Maximilien at slippe fri, og han traf marquisen hos Paul. Han gav hende ringen og fortalte hende, hvad hans ven havde fortalt ham om morgenen.

"Altså," sagde madame de Lys, "er han blevet uvenner med sin elskerinde."

"Ja."

"For min skyld?"

"For Deres skyld!"

"Og han har ingen anden elskerinde?"

"Nej."

Marquisen tilføjede ikke ét ord mere, og henfaldt uvilkårligt i en sådan tankefuldhed, at baronen sagde til hende:

"Hvad tænker De vel på?"

"Jeg? på intet," svarede hun.

Og hun foretrak at smile til Maximilien for at sige ham, hvad hun tænkte på.

5

Nogle dage forløb og medførte ingen andre begivenheder end følgende:

Et brev fra marquien, der meldte, at hans fraværelse ville trække sig i langdrag.

Maximiliens ansættelse i ministeriet.

Den hurtige fortsættelse af Marcelines portræt.

Men i samme grad, portrættet nærmede sig sin fuldendelse, arbejdede Paul, der, dengang han begyndte på det, havde haft et sådant hastværk for af blive færdig, at han endog arbejdede i Marcelines fraværelse, så langsomt som muligt. Engang udslettede han endog et helt parti, for at have den fornøjelse at gøre det om, idet han brugte til påskud overfor madame Delaunay, at han ikke ville have, at der måtte være noget som helst i dette portræt, han ikke var fuldkommen tilfreds med.

"Man må rigtignok også indrømme, at dette portræt virkelig var et vidunder i lighed, holdning, i smag og kolorit."

Paul forelskede sig i sit værk, og så vistnok ligesom alle sande kunstnere med smerte det øjeblik nærme sig, da han skulle skille sig fra det.

Malerne og billedhuggerne er at beklage i den henseende, at de, mens de under arbejdet kan glæde sig over den heldige kolorit og den skønne farve, hvilket ikke er skribenterne forundt, når arbejdet er fuldendt, er nødsaget til at give det fra sig, uden at vide mere af, hvad der bliver af deres fantasies foster, end savoyardens moder ved, hvad der skal blive af

hendes barn, når det forlader hjemmets bjerge for at søge sit livsophold.

Marceline, der kun havde betragtet dette portræt som et føjelighedsbevis imod et nyt lune hos hendes veninde, fik til sidst interesse for det, og følte sig henrykt over den foræring, Diane gjorde hende. Hun kom derfor hver dag til Rue des Martyrs uden at lade sig bede, og en art fortrolighed udviklede sig mellem hende og maleren.

Det er kun med kvinder, der hverken er fuldkommen dydige eller fuldkommen fordærvede, at fortrolighed falder vanskelig. Disse kvinder frygter bestandig, at man, hvis de forlader de ceremonielle former, under hvilke de skjuler deres tvivlsomme sæder, skal bemærke deres dyds svaghed.

De ligner dem, som, indhyllede i en silkekjole, ikke vover at løfte den op på gaden, af frygt for, at man skal bemærke hullerne i deres strømper.

De kvinder derimod, som har holdt sig rene, de, som påbyder andre agtelse ved agtelsen for sig selv, kort sagt de, hvis hele vandel vidner for dem, de er milde og eftergivende mod andre, fordi de ikke behøver at være det imod sig selv.

De træder let på en fortrolig fod med folk af ånd og hjerte, fordi intet af det, der sårer andre kvinder, berører dem, fordi det panser, der beskytter dem, er usynligt og uantasteligt, lig det troldmændene skænkede krigerne i romanerne.

Marceline var en sådan kvinde.

Og Paul havde nu vænnet sig således til at se hende, at han havde en tydelig forudfølelse af den smerte, han ville føle fra det øjeblik, han ikke skulle se hende mere. De arbejder, han skulle udføre efter dette portræt, forekom ham kedelige og unyttige.

Da var det, at han beklagede at have modtaget disse penge, der satte ham i samme forhold til Marceline, som købmanden til hans kunder.

Af en kedelig spidsborger, eller en latterlig madame, der ønsker deres portrætter, at modtage en sum, der er fire gange så stor som værdien af det arbejde, de forlanger, se det er enhver kunstner parat til, for kedsomheden ved at skulle se på et grimt, dumt og fordringsfuldt fysiognomi kan ikke betales dyrt nok. Men at male en fin og graciøs skabning, og stadig at måtte sige sig selv, at denne kvinde har betalt én, og at man ikke gør mere for hende, end for de stupide borgerfolk, se det er det, der gør kunstneren ulykkelig.

"Sæt engang," tænkte Aubry, alt mens han arbejdede, "at jeg fik det indfald at gøre kur til denne dame; jeg ville da ikke kunne gøre det. For hende er jeg ikke en mand, jeg er en maler. Jeg er ikke noget væsen af samme kategori som andre, jeg er en maskine, der skal gengive hendes træk. Man lægger penge i min venstre hånd, og jeg arbejder med min højre hånd, og jeg har kun én rettighed, nemlig den at træffe en lighed. Hvis mit hjerte banker ved hendes nærværelse, må jeg bringe det til at tie, når min hånd skælver, må jeg sørge for, at den bliver fast; hvis mine øjne tilslører sig, må jeg få dem til at se klart. Hvis det behager denne unge og skønne kvinde at vise mig sine arme og sin barm, da må jeg fremstille alt dette uden at attrå det, for ved det ringeste ord, jeg ville ytre, kunne hun svare mig: 'Jeg har betalt, hvad forlanger De mere?' Kort sagt: jeg tilhører hende, og hun kan ikke tilhøre mig."

Der var øjeblikke, hvor Paul, når disse ideer gennemkrydsede hans hoved, ønskede, at han endnu havde haft de tusind francs,

han havde modtaget, for at give dem tilbage til Marceline og bede hende om tilladelse til at male hendes portræt for intet, eller slet ikke male det. Ulykkeligvis havde prokuratoren taget en god del af pengene, mamsel Julie havde næsten ladet sig forsonse for en del af dem, og Paul havde sendt mindst en fjerdedel til sin moder.

Det være sig nu af instinkt, eller fordi hun havde gættet den unge mands tanker, nok er det, Marceline formildede det ubehagelige i situationen så meget som muligt. Når Paul evig og altid mindedes, at han var betalt, syntes derimod hun aldeles at have glemt denne omstændighed.

Hvert øjeblik rejste hun sig, betragtede maleriet og udbrød i beundring over portrættets skønhed og forsikrede, at hun aldrig havde set noget så fuldendt, idet hun med ynde erklærede sig for malerens skyldnerinde.

Men alt dette tilfredsstillende ikke Paul.

En tid havde han håbet, at Marceline skulle indbyde ham til at komme og besøge sig, ikke i egenskab af menneske, men af maler, men Marceline havde intet sagt, og Paul kendte hverken hendes navn eller hendes adresse, ikke fordi Marceline kunne falde på at skjule det for ham, men ene og alene, fordi hun anså det for at være ufornødent at fortælle ham det, og fordi hun frygtede for, hvis hun gjorde det, at han tidligt eller sent ville få at vide, at hun var Dianas veninde, at Diane var Maximiliens elskede, og hvilke omstændigheder han skyldte dette arbejde, der var kommet ham så belejligt.

Som man ser, var det fra Marcelines side mere end diskretion, det var delikatesse.

Imidlertid ønskede Paul, der ærgrede sig over denne diskretion, en dag at vide, hvad han skulle tænke om det, og han sagde til Marceline:

"Når dette portræt er færdigt, hvor skal jeg da sende det hen, madame?"

"Forgylderen vil komme og hente det," havde Marceline svaret uden nogen som helst affektation, "og lade det bringe hjem til mig."

Denne dag havde Paul udslettet et helt ærme af kjolen og en del af brystpartiet.

Marceline havde spurgt ham om årsagen til, at han gjorde det.

"Det var dårligt," havde han svaret ganske tørt.

Marceline og hendes mand havde set på hinanden uden at forstå sig på dette lune, og hun var fortsat at sidde.

Hr. Delaunay ledsagede sin kone hver dag.

Dette trøstede Aubry en smule.

Det syntes nemlig at vise, at hr. Delaunay behandlede maleren som en mand og ikke ville lade sin kone være alene med ham. Det kunne jo rigtignok også betyde, at hr. Delaunay fandt fornøjelse i at se hr. Aubry arbejde og intet bedre havde af gøre; men maleren foretrak at holde sig til sin første mening, der trøstede hans egenkærlighed lidt.

En dag, til den tid, da Marceline og hendes mand plejede at komme, ringede det på døren. Paul lukkede op.

Marceline kom alene.

"Deres mand ledsager Dem ikke i dag?" spurgte Aubry.

"Nej!" svarede Marceline, "han kan ikke komme i dag."

"Ak, jeg har taget fejl," tænkte Paul.

Og han gav sig til at arbejde uden at sige et ord.

Men lidt efter lidt, mens han måtte betragte Marcelines blide ansigt, opmuntredes han og indledte konversationen, der nu, da manden var fraværende, antog denne mere hjertelige fortroligheds præg, som enhver konversation antager imellem unge folk, hvis hjerter også endnu er unge.

Denne dag forløb som et minut, og klokken slog seks, før madame Delaunay tænkte på at gå, skønt hun hver dag plejede at gå langt tidligere.

Da hun var gået, satte Aubry sig atter på sin taburet foran portrættet og betragtede det længe.

"Hvor dog kunsten er afmægtig!" udbrød han, "jeg vil aldrig formå at lægge alt det i dette ansigt, som jeg ser i det."

Og han vedblev at betragte dette maleri, som smilede til ham, endnu en stund; derpå klædte han sig på for at gå ud, men han var adspredt, og, uden rigtigt at vide det, satte han sig til at gruble, med sine benklæder og støvler i hånden.

Klokken var næsten otte, da han gik.

Det var på høje tid.

To minutter efter steg marquisen ud af sin vogn udenfor hans port.

I nogle dage havde Maximilien kun to gange haft lejlighed til at slippe bort, og dog havde han dertil måttet anvende mere diplomati end han havde nødig som sekretær ved gesandtskabet.

Diane havde, for at tilstå sandheden, knap lagt mærke til baronens fraværelse.

Vi har tidligere meddelt den forandring, der var foregået med hende, og den fornøjelse, hun følte ved at komme og

drømme et par timer hen i atelieret, hvor ingen, ikke engang den, som beboede det, kunne ane, hvad hun bestilte der.

Denne aften fæstede madame de Lys' øjne sig længe på madame Delaunays portræt, og hun kunne ikke lade være med at sige:

"Det er besynderligt; jeg havde aldrig troet, at Marceline var så smuk, og dog ligner dette portræt meget; men jeg er smukkere end det," tilføjede den kokette unge kone, idet hun betragtede og tilsmilede sig selv i spejlet.

Og virkelig var Diane smukkere og skønnere end Marceline, men hendes træk var aldeles præget af den uomtvistelige og feterede skønnes stolthed, mens hendes venindes skønhed havde det blide og beskedne udtryk, der vidner om en ynde, der er sig selv ubevidst.

En digter fra det 18. århundrede ville have sammenlignet den ene med den stolte rose, den anden med den bly viol.

Læseren vil måske undre sig over disse nye følelser hos marquisen; men sagen er, at Diane var kommet til det punkt, at hun ikke længere kunne gøre sig selv rede for sine følelser, hun, der hidtil havde gjort det med hele den klarhed, der er ejendommelig for ørkesløse ånder, der ligesom overværer deres eget livs drama som ligegyldige tilskuere.

Hvad os angår, da ville det næsten være os umuligt at analysere, hvad der foregik i Dianes sjæl.

Hvad der imidlertid er så godt som afgjort, det er, at en forandring foregik i hende, og at hun, som Marceline havde sagt til hende, omtumledes af sine følelser som en syg i sin seng, når han søger en stilling, der passer ham og ikke kan finde den.

Man ser stundom børn græde uden årsag; deres moder byder dem legetøj, de afslår det; hun foreslår dem en spadseretur, de vil ikke; hun kærtegner dem for at berolige dem, de skriger meget værre; endelig spørger hun dem om, hvad de ønsker, og de svare, idet de græder endnu stærkere, at de ikke ved det selv. Marquisen var netop i denne tilstand. Hun kom hver aften i Pauls hus. Hvorfor? Hun skulle ikke have kunnet sige det. Ventedes hun Maximilien der? Nej. Ville hun gerne se Aubry? Hvis han var trådt ind, da skulle hun måske have skjult sig, måske skulle hun, som vi allerede har sagt, have rakt ham hånden. Ønskede hun at gå eller blive?

Alt, hvad hun kunne sige om det er, at af alt, hvad hun kunne gøre, var det, hun foretrak, netop det, hun nu gjorde.

Hvis nogen havde stillet Diane det spørgsmål, som hun endnu ikke havde stillet sig selv – hvad enten det nu var af frygt for ikke at vide, hvad hun skulle svare, eller fordi hun instinktivt begreb, at hemmeligheden lå i det – det spørgsmål: "Elsker De Aubry?", da ville hun sikkert have svaret:

"Det kunne gerne være; jeg har aldrig elsket, men jeg har heller aldrig følt det, jeg nu føler."

"Men De har aldrig set den unge mand," ville man da have haft sagt.

"Det er sandt. Men hvorfor føler jeg så stor fornøjelse ved at være i hans hus, og når jeg ikke er der, hvorfor beskæftiger mine tanker sig da med, hvad han foretager sig? Hvorfor klinger hans navn for mine øren, når jeg skal til at slumre ind? Hvorfor ville det være den største sorg, der kunne ramme mig, hvis jeg hørte, at han led? Og hvorfor endelig ville jeg sætte min trøst i at dele hans sorg med ham?"

"Dette kommer ganske simpelt af, fru marquise," ville jeg have svaret Diane, hvis hun havde henvendt disse spørgsmål til mig, "at intet hæver en mand i den grad i en kvindes øjne, som den vished, at denne mand har været heftigt elsket af en ung og smuk kone, og at De har bevist for, at Berthe var smuk, og at hun elskede Aubry.

Det kommer fremdeles af, at kvinderne ikke holder så meget af nogen ting som af at protegere, og at det har stået i Deres magt at protegere Paul, da intet menneske tænkte på at komme ham til hjælp.

Det kommer af, at De, ved at læse et brev, som maleren havde skrevet til sin moder, De, den skeptiske kvinde af grundsætning og den indifferente af vane, lod en tåre falde på dette brev, en tåre, som ikke blot kom fra Deres øjne, men fra Deres hjerte, og at intet hurtigere bringer hin blomst til at skyde i vejret, som man kalder kærlighed, end den dug, som man kalder tårer.

Det kommer af, at Deres forbindelse med Maximilien kun har ydet Deres ånd en tom næring, og at De betænkte, at kvinden tidligt eller sent må elske anderledes end blot for adspredelse.

Og nu, hvis jeg var i Deres sted, fru marquise," skulle jeg have tilføjet, "da ville jeg vide, hvad jeg havde at holde mig til med hensyn til disse nye indtryk, og jeg ville finde et middel til at se Aubry, uden at han fik at vide, hvem jeg er, for det kunne vel være muligt, af De antog for kærlighed, hvad der kun var nysgerrighed."

Seks uger var omtrent forløbet siden den dag, Maximilien første gang gjorde fordring på Pauls gæstfrihed, da baronen en morgen indfandt sig hos Aubry.

"Jeg kommer for at takke dig," sagde han til maleren, "og gengive dig den fulde ejendomsret over din lejlighed."

"Er I blevet uvenner?"

"Nej, jeg rejser."

"Du rejser?"

"Ja, som attaché ved det russiske gesandtskab. Det er en idé af min fader, der har fået alt at vide."

"Af hvem?"

"Af den gamle Fremy, der er en gammel forræder."

"Og hvornår har din fader sagt dig det?"

"Om portnerens forræderi?"

"Ja."

"I aftes."

"Nej, virkelig!" udbrød Paul.

"Altså, kære ven, hvis du er forsonet med Julie og hun gør fordring på at komme her om aftenen, kan du opfylde hendes ønske; du er nu fri for os."

"Vi er altid noget nær uvenner; hun har imidlertid skrevet til mig, men hun keder mig."

"Du har udfyldt hendes plads med en anden?"

"Nej."

"En ny kærlighed?"

"Måske!"

"Nuvel, held og lykke!"

"Hvad siger din herskerinde om din afrejse?"

"Hun ved endnu ikke noget."

"Hvorledes vil hun optage det?"

"Stakkels kone!" sagde Maximilien, der, uagtet han noget nær var overbevist om det modsatte, ville bibringe sin ven den

mening, at han var tilbødt. "Stakkels kone! Jeg ved i sandhed ikke, hvorledes jeg skal bibringe hende denne nyhed. – Du vil vel tilgive mig den indiskretion, jeg har begået?" tilføjede baronen.

"Jeg er kun vred på dig for én ting," svarede Aubry, "det er, fordi du rejser."

De to venner omfavnede hinanden og tog afsked.

Derfra begav Maximilien sig til marquisen.

Han havde ikke besøgt hende i lang tid, men han vidste, at marquisen var fraværende fra Paris; og desuden indeholdt også det, han kom for at meddele hende, en tilstrækkelig undskyldning for denne visit.

Diane viste mere deltagelse for denne efterretning, end Maximilien havde ventet.

Hun græd. Nu vel, vi må tilstå det, blandt de tårer, hun udgød, var der også nogle for Maximilien. En afrejse er altid en så sørgelig begivenhed, at man føler sig bevæget selv ved at se ganske fremmede rejse.

Imidlertid skænkede dog denne adskillelse marquisens hjerte sin frihed, en frihed, hun følte en instinktiv trang til, og under de tårer, som hun vel vidste ikke ville rinde længe, lå spiren til en hemmelig glæde.

Hvad Maximilien angår, da græd han også; dog var hans sorg ikke så stor, som man muligvis kunne antage.

Vi må, til skam for vor stakkels menneskelige natur tilstå det, at Maximilien, som kun var et af disse almindelige mennesker, man træffer så mange af i verden, i nogen tid havde troet, at hans forbindelse med madame de Lys ville udgøre et vendepunkt i hans liv, og at han var virkelig forelsket i

marquisen, men siden, da den første henrykkelse var forbi, havde baronen uden straks at ville tro det, mærket, at madame de Lys, selv om hun var marquise, og selv om hun hidtil havde været aldeles dydig, dog ikke vakte heftigere følelser hos ham end de andre mindre dydige, mindre fornemme og mindre skønne kvinder, han før havde elsket eller bildt sig ind at elske.

Der var kun én tråd endnu, der holdt kærligheden tilbage i baronens hjerte, det var forfængeligheden, og denne tråd var bristet. Ja, havde Maximilien kunnet meddele en eller anden sin lykke, havde han, i stedet for hver aften hemmeligt at se Diane i Pauls atelier, kunnet besøge hende i hendes hjem; havde man i en salon kunnet udpege ham som hendes elsker; havde man fristet ham i den grad, at han kunne givet den diskretes rolle, da skulle måske greven have fundet mere modstand imod sine ønsker fra sønnens side, men foruden at marquisen ikke synes at hænge stærkt ved Maximilien, så høstede denne intet udbytte for sin egenkærlighed af denne forbindelse, og fra baronens og mange andre menneskers synspunkt, for hvem kærligheden til en dame som marquisen er den eneste fortjeneste i den verden, de lever i, blev denne kærlighed en kærlighed til ingen nytte.

Maximilien beholdt den trøst at kunne sige, når Diane engang skulle indgå nye kærlighedsforbindelser: "Det er mig, hun har elsket først," og at kunne vise de breve, han havde modtaget af hende. Denne bitanke var uden tvivl en høj grad af mangel på delikatesse, men verden er fuld af den slags fejl.

Hvad Diane angår, har vi før bemærket, at denne afrejse bedrøvede hende i den henseende, at den hver dag berøvede hende et par timers ensomhed og drømmeri, hun havde vænnet

sig til, og som til sidst havde frembragt en forvandling i hele hendes idekreds.

Marquisen var derfor også temmelig nedslået, da Marceline besøgte hende henimod kl. fem.

"Hvad fejler dig dog?" spurgte madame Delaunay sin veninde, da hun så hende nedsunken i en dyb melankoli.

"Maximilien er rejst."

"For lang tid?"

"Det ved jeg ikke."

"Ih! Det er det, der gør dig bedrøvet."

"Ja!" svarede Diane.

"Hvem skulle vel have troet det?" sagde Marceline leende.

"Og du," spurgte Diane, "du er altid lige munter."

"Ja, som du ser."

"Hvor kommer du fra?"

"Fra din maler."

"Og går det fremad med dit portræt?"

"Det skal snart være færdigt. Vil du gå med mig i morgen og se det?"

"Går din mand med?"

"Nej."

"Og du går alene til denne unge mand?"

"Ganske bestemt. Jeg tror endog, han gør en smule kur til mig, men det er uden tvivl for at få tiden til at gå, mens jeg sidder for ham."

"Ah!" sagde Diane, idet hun betragtede Marceline, "han gør altså kur til dig."

"Som alle mænd gør kur til damerne. Hvorfor ser du så vist på mig?"

"Ikke for noget," svarede madame de Lys hurtigt. "Der er intet forunderligt i, at Paul gør kur til dig. Du er smuk nok til det."

"Hvad går der dog af dig? Hvor du er gnaven i dag!"

"Jeg har jo netop sagt dig årsagen."

"Ja, men vil du så med i morgen?"

"Nej."

"Så adieu da, for min mand venter mig."

Marceline gik.

Marquisens slette humør vedblev. Om aftenen fik alle tjenestefolkene skænd, den ene efter den anden.

Diane sov dårligt.

Tidligt den næste dags formiddag skrev hun til Marceline:

"Jeg har betænkt mig. Lad mig vide, hvornår du går til maleren; jeg skal da afhente dig."

Madame Delaunay svarede Diane, at hun ville vente hende kl.

1.

Marquisen tog en yndig morgendragt på, steg i sin vogn og kørte hen til Marceline.

Den gamle Fremy følte sig meget smigret ved at se en kaleche med våbenskjold holde udenfor døren, og han genkendte ikke i den ene af de damer, som steg ud af den, den tilslørede kvinde, som han flere gange havde overleveret nøglen til Aubrys lejlighed.

Diana og hendes veninde gik igennem haven, der var ganske afblomstret.

Da de var kommet til Pauls dør, fik marquisen en så heftig hjertebanken, at hun greb Marcelines arm i det øjeblik denne var i færd med at ringe på.

"Lad mig få vejret," sagde hun; "jeg er gået så hurtigt, at jeg er ganske åndeløs."

Et minut efter ringede Marceline på.

Paul kom og lukkede op.

Paul var ikke længere, som han plejede, iført en simpel morgendragt; siden Marceline var begyndt at sidde for ham, var hans påklædning mere elegant og bar tydelige spor af en vis omhu.

Paul havde smukt sort, lidt krøllet hår, et blik, der på en gang var blidt og stolt, et elegant skæg; han var hvad vi kalder en smuk mand med et melankolsk udtryk i øjet og et smil, fuldt af blidhed.

Diane opfattede hele denne detalje med ét blik, og det forekom hende, at maleren svarede til den idé, hun havde dannet sig i forvejen om ham, for da hun så ham, sagde hun ved sig selv:

"Ja, det er ham!"

Aubry blev bragt lidt ud af fatning, da han så Marceline ledsaget af en fremmed.

Han hilste med anstand de to gæster, der beså hans atelier, som Diane næsten kendte lige så godt som han selv.

"Min veninde har holdt sådanne lovtaler over dette portræt, monsieur," sagde hun til Paul, "at jeg ikke har haft tålmodighed til at vente, til hun fik det hjem, og at jeg, med fare for at være indiskret, har ønsket at ledsage hende herhen i dag."

Paul bukkede ved denne kompliment, og påtog sig sin allermest beskedne mine.

Diane lod, som hun så portrættet for første gang.

"Det er meget smukt," sagde hun til Paul.

Og ikke i stand til at modstå sit ønske om at vise Aubry, at han, uden at kende hende, allerede skyldte hende nogen forbindtlighed, tilføjede hun:

"Og jeg er så meget mere glad over det, som det er mig, der har givet min veninde det råd at bestille sit portræt hos Dem."

"Og hvad skylder jeg denne gunst, madame?" spurgte Aubry.

"Deres talent, monsieur, som jeg kendte, for skønt jeg er marquise, beskæftiger jeg mig dog lidt med kunsten. Jeg har endda et fortræffeligt maleri af Dem, som for nylig er blevet købt."

"Det er altså Dem, madame, der har købt dette stykke?" spurgte Aubry.

Og han betragtede marquisen.

"Ja, monsieur, og jeg har ikke i sinde at lade det blive ved det. Min mand er entusiastisk for Deres arbejder, og hvis det behager Dem, vil jeg udbede mig fire store stykker til væggene i min spisesal. Men det bliver da vel nødvendigt, at De ser hjem til mig, og at De tager mål af panelerne, ikke sandt?"

Det var næsten uvilkårligt, at marquisen talte således. Noget, der var stærkere end hendes vilje, tilskyndede hende til at tale, som hun gjorde.

"Jeg står til Deres tjeneste, madame," svarede maleren.

"Nuvel! Du kommer jo ikke i morgen for at sidde," sagde Diane til Marceline, "da kan De komme til mig, monsieur, hvis det ikke generer Dem."

Aubry satte sig, og fortsatte madame Delaunays portræt.

Skønt han vandt ved dette uventede besøg, følte han sig dog fortrædiget ved marquisens nærværelse.

Denne søgte at udforske ham, og så hans blik fæste sig mere lidenskabeligt på Marceline, end malerens blik sædvanligvis fæster sig på hans model.

"Han elsker hende," tænkte hun. Og Diane kunne ikke gøre sig rede for de følelser, denne idé vakte hos hende.

Hun bebrejdede sig at have bebyrdet Marceline med en kommission, som hun selv kunne have udrettet, og følte sig endog i enkelte øjeblikke stemt til at hade sin veninde ved det mindste tegn på nogen forståelse, hun kunne opdage imellem hende og Aubry.

Begyndte hun da at forstå, hvad hun selv ønskede?

Vist er det, at hun var jaloux på den unge mand, at han beskæftigede hendes tanker, og at hun tog ham det ilde op, at han syntes kun at have opmærksomhed for Marceline.

"Jeg skal passe på hende," sagde hun ved sig selv, "hvis hun bedrog sin mand, ville det være skændigt!"

Madame Delaunay kunne ikke have nogen mere trofast spion end marquisen.

Da tiden var udløbet, tog de to damer afsked med Paul, Marceline, idet hun bestemte den næste gang til overmorgen, Diane, idet hun endnu engang mindede om, at hun ventede ham den næste dag kl. to.

Da marquisen først var vognen, syntes hun i den grad hensunken i drømmerier, at den holdt ved Marcelines dør, uden at hun havde talt et ord.

To eller tre gange stod hun i begreb med at gøre hende delagtig i sine betragtninger, men dette ville næsten være det samme som fortrolige meddelelser, og, uden at vide hvorfor, ville Diane ikke mere betro sin veninde noget, og fortrød

næsten allerede at have indviet hende i Maximiliens breve og hendes liaison med baronen.

Hun anede, at hendes første sorg ville møde hende gennem Marceline.

Hun trådte ind hos sig selv i en meget lidende tilstand.

Hendes nerver led; hun spiste ikke; om aftenen græd hun.

Hun befalede, at man skulle spænde for, og sagde, at hun ville køre ud; da man kom og meldte hende, at vognen holdt for døren, befalede hun at spænde fra igen.

Der kom kedelige besøg.

Om natten sov Diane slet, ligesom den foregående nat.

Dette var det indtryk, hendes første besøg hos Aubry gjorde på hende.

Følgende brev vil vise det indtryk, det gjorde på Aubry:

"Min gode Cecile, Gud beskytter os, sørg godt for min moder, Forsynet sørger for mig.

I dag har jeg modtaget besøg af en fornem, ja endda af en meget dame, hos hvem jeg skal indfinde mig i morgen, og som har bestilt et stort arbejde hos mig.

Sig til min moder, at hvis dette bliver således ved, vil hun om et par måneder kunne få det lille hus, hun har så megen lyst til.

Jeg kysser jer begge på begge kinderne."

Den næste dag kl. 2 stod Paul udenfor Dianas dør.

"Hvis marquisesens veninde var hos hende," tænkte han. Og han ringede på.

6

Lige fra om morgenen havde Dianas tanker været beskæftiget med Pauls besøg.

Den tilstand, hun i nogen tid havde befundet sig i, var så ny for hende, hun forstod sig så lidt på disse drømmerier, disse søvnløse nætter, disse betragtninger, kort sagt på denne evige uro, som en fremmed, og selv en ubekendt var årsag til, at der var øjeblikke, hvor hun troede, hun var gået fra sin forstand. Hun havde ønsket at se dette menneske, som hendes tanker så uophørligt beskæftigede sig med. Hun havde set: Synet af ham havde ikke tilintetgjort hendes illusioner, og hun afskyede næsten sin veninde ved den blotte tanke om, at Paul muligvis elskede hende, og at hun, den næsten mageløse skønhed, hun rådspurgte bestandig sit spejl, og fandt sig ikke smuk nok for den, hun skulle modtage. For øvrigt var Dianas beslutning taget, hun var bestemt på ved et hvilket som helst middel at befri sig for den ængstelige følelse, der beherskede hende.

Aubry var langt fra at gætte, hvad der foregik i Dianas sjæl. Han kastede et hurtigt blik omkring sig, men han så ikke den, hun søgte. Marquisen hilste maleren med en yndig hovedbevægelse og sagde:

"Jeg er Dem taknemmelig, monsieur, for Deres nøjagtighed." Paul bukkede, og Diane bød ham en stol.

Madame de Lys var en af disse kvinder, som er uskikket til at modstå de ønsker, der opstår hos dem.

Og jo mere hun betragtede Paul, desto mere forekom det hende, at hendes lykke afhang af denne mand, og med den

kvinderne ejendommelige utålmodighed efter at blive adlydt i deres mindste lune, var hun nær ved at ønske, at han straks skulle kaste sig for hendes fødder og tilstå sin kærlighed, noget, maleren var langt fra at tænke på.

Imidlertid havde marquisen ikke ladet Aubry komme for at se på panelerne i spisesalen og straks gå igen; derfor talte hun heller slet ikke endnu om det arbejde, hun havde tilbudt ham aftenen i forvejen. Hun nød med en for hende hidtil ukendt glæde, den behagelighed at høre ham tale og at overbevise sig om hans ånd, hans veltalenhed og hans talent.

I begyndelsen af denne samtale havde hun frygtet for, at Paul skulle vise sig latterlig eller forlegen. Hun vidste ikke, at kunstneren var verdensmand, og det skulle have været en kilde til sorg for hende, hvis maleren var kommet med nogen plumphed eller på nogen som helst måde havde nedsat sig i hendes øjne.

Men Paul talte med marquisen om alt, hvad hun ønskede at bringe på bane, ikke blot med indsigt, men endog med klarhed.

Da denne art frimurerprøve var anstillet og Paul af Diane var anerkendt som en mand af ånd og smag, gjaldt det om at trænge lidt dybere ind i hans fortrolighed, og at komme ind på det evige kærlighedstema, som en ung mand og en ung kone, der sladrer en times tid sammen, altid kommer ind på.

"De arbejder vel meget?" spurgte marquisen.

"Ja, madame!" svarede Paul, "og jeg har endda bemærket, at det daglige arbejde, i stedet for at nære en kedsommelighed, der fordrer adspredelse, tværtimod er en bestandig adspredelse for al slags kedsomhed, der kan betage én."

"Men alligevel forsømmer De dog vel ikke aldeles disse adspredelser, De synes at lade hånt om. Har De ingen venner?"
"Ingen."

"Men, medmindre man er egoist, trænger ethvert menneske til et hjerte, hvori han kan udgyde lidt af sit eget."

"Jeg har min moder," sagde Paul i en alvorsfuld tone.

"Lever hun sammen med Dem?" spurgte Diane, som udmærket vidste besked med dette punkt.

"Nej, madame, hun bor på landet, hvor min fader er død: jeg skriver tit til hende, og om man end ville anse mig for et barn, kan jeg dog ikke nægte, at jeg kun er glad på de dage, jeg modtager brev fra hende."

"Det røber et ædelt hjerte," sagde marquisen, uvilkårligt rørt over den tone, Aubry talte om sin moder i. "Disse sønlige egenskaber," vedblev hun smilende, "udelukker imidlertid ikke, hvor mægtige de end kunne være, hjertets øvrige krav. Man kan elske sin moder, og dog elske forresten."

"Det er sandt, madame."

"Især når man er kunstner."

"De tror da, madame," svarede Paul med et smil, "at kunstnerne ikke er mennesker som andre?"

"Det siger man."

"Man tager fejl. Med undtagelse af lykken, som de har mindre af, og fantasien, som de har mere af, forsikrer jeg Dem, at de meget ligner re mennesker, De ser i Deres salon, madame."

"Og som De synes at nære en dyb ringeagt for, hvis man skal dømme efter den hånlige mine, De omtaler dem med."

"Jeg foragter dem ikke, madame."

"De kunne imidlertid lige så godt gøre det. Kunstnerne er altså puritanere?"

"Det siger jeg vel ikke ligefrem."

"De har altså ingen kærlighedshistorier mere siden Raphaëls og La Fornarinas tid?"

"Vi må i det mindste indrømme, at resultatet af denne kærlighed vel kunne have bragt de andre til eftertanke, men eftersom jeg ikke er Raphaël, indeholder denne historie ingen lære for mig. For øvrigt ved jeg ikke, hvorledes de andre har det, men hvad mig selv angår, da ved jeg, at jeg kun føler én slags kærlighed."

"Og det er?"

"Den alvorlige kærlighed."

"Det er meget smukt. Imidlertid har De dog vist," vedblev marquisen, som erindrede sig Julies tøfler, "haft andre kærlighedshistorier end de alvorlige."

"Ja, men disse havde i mangel af moralske fortrin fysiske skønheder, og det var kunstneren i mig, ikke mennesket, øjnene og ikke hjertet, der tragtede efter disse."

"De forlod dem altså uden sorg?"

"Ja."

"Men hvis disse personer elskede Dem, måtte de dog lide ved det."

"Jeg tror ikke meget på kvindernes kærlighed i det hele taget og slet ikke på den slags kvinders, vi nu taler om."

"Hvorfor tror De ikke på kvindernes kærlighed?"

"Fordi jeg aldrig har set én elske en mand, således som han bør elskes. Kvinderne elsker altid som egoister. Alt hvad der ikke refererer sig til dem, er noget, man berører dem. De er

skinsyge på alt, på den tanke, vi tænker, på den tid, vi ikke skænker dem, på det arbejde, vi sysler med. I stedet for at lade kunstneren beskæftige sig med sit arbejde, og ved at imødekomme ham, gøre ham den vej kær og behagelig, som skal bringe ham frem på hans livsbane, bringer de ham næsten altid til at betragte arbejdet som en adspredelse efter kærligheden, i stedet for omvendt. Kvinden er et tilbodelsesværdigt væsen, det er den urene, i hvilken Gud har anbragt sin reneste røgelse, det er det beundringsværdige indbegreb af alle naturens skønheder og alle dens luner; men intelligensen fattes øjensynlig de kvinder, som elsker. Man skulle næsten antage, at deres hjerte var blevet alt for trangt i til at rumme kærligheden og derfor bemægtigede sig hjernens organer. Kvinderne elsker, men de *forstår* ikke at elske."

"De må have været elsket på denne måde, siden De har de teorier, De her fremsætter," sagde Diane, der ville bringe Paul til at tale om Berthe.

"I sandhed, madame, jeg fandt engang en kvinde, der syntes i sig at forene alle de egenskaber, kvinderne kunne have.

Hun var ung, hun var smuk, hun var blid og velvillig. Hun tilfredsstillede på en gang hjertets og fantasiens fordringer.

Som menneske og som kunstner følte jeg mig hendraget til denne kvinde. Hver gang jeg trængte til en typus for jomfruelig renhed eller ren kærlighed, fremstillede hendes træk sig for min ånd og uvilkaarligt tegnede mine pensler de former, jeg opbevarede i min erindring. Kort sagt, jeg elskede hende, og hun elskede mig. For min skyld forlod hun alt, hun forlod sin mand, hun brød med sin familie. Nuvel! Denne kvinde har gjort mig lige så ulykkelig som en kvinde ville have gjort mig, der

hadede mig og som havde gjort det til sin opgave at forvolde mig lidelser.

Altid følte hun mistillid, og var følgelig altid nedslået. Hun fattede ikke det, jeg før sagde, at der gives øjeblikke, da kunstneren, hvor forelsket og hvor elsket han end kan være, har trang til at være ene med sin tanke: en herskerinde, der er skinsyg på en ganske anden måde end de af denne verden, og som ubarmhjertigt forlader os, når man ikke modtager hende, når hun indfinder sig.

Når jeg kom ét kvarter før den fastsatte tid til denne kvinde, fandt jeg hende i tårer; hun skyndte sig at tørre sine øjne, og gjorde mig ingen bebrejdelser, men hendes øjne var røde, og gennem hendes tilsyneladende munterhed skinnede uroligheden og mistanken frem. Hendes ansigt var et rent smil for hendes sjæls indtryk.

Den tid, jeg tilbragte hos hende, blev højst trættende og kedsommelig og til sidst en plage; jeg arbejdede ikke mere, kort sagt, uagtet jeg elskede hende, uagtet jeg var overbevist om, at mit livs lykke kunne have udgået fra hende, modtog jeg det offer, hun bragte mig. Hun har forladt Frankrig, ja endog Europa, for at sætte den størst mulige afstand imellem sin kærlighed og mig; jeg har ikke holdt hende tilbage."

"De elsker altså ikke længere denne kvinde?"

"Nej, madame, det er, tror jeg, den bedste veninde, jeg har, det er den sidste, jeg ønskede at gifte mig med."

Diane betragtede Paul; han havde åbnet hende sin sjæl, som om han havde forstået marquisens hemmelige ønske.

"Og dog," sagde nu denne, "forekommer det mig, at det må være meget let at gøre den mand, man elsker, lykkelig, og især,

når denne mand er en fremragende ånd, og at man må føle, at ikke blot kærligheden, men geniet og inspirationen skal udgå fra den, han elsker."

"Det er sandt, madame, det lod sig meget let gøre, og dog er det meget sjældent tilfældet."

"Altså," sagde Diane, "er denne kærlighed den eneste, De har følt?"

"Den eneste."

"Og siden?"

"Har jeg haft af den art kærlighedshistorier, som man har, når man vil have elskerinder, lydige som hunde, hvis troskab de ikke besidder, men som kommer ved det mindste vink, man gør dem."

"Jeg må forekomme Dem meget indiskret, men dette kendskab til en levemåde, der er forskellig fra vor, interesserer mig i højeste grad. Jeg, som endnu er ung, som er blevet gift næsten uden mit samtykke, som indtil dette øjeblik har nydt næsten alle glæder, undtagen hjertets, – ja der gives dage, hvor jeg kunne ønske, at jeg var født fattig, men fri, at jeg kunne have valgt efter min tilbøjelighed, og det forekommer mig, som om jeg skulle have gjort den mand lykkelig, der elskede mig."

"Oh, ønsk intet andet, end hvad De har, marquise; så meget mindre, som De kan have alt, hvad De attrår," vedblev maleren smilende, "uden at De derfor behøver at være hverken fattig eller fri."

"Hvem ved," sagde marquisen.

"Hvem kunne undlade at elske Dem, madame?"

"Måske netop den, som jeg elskede. Lad os ikke tale om mig," brød Diane kort af, "men om Dem, for uden at vide hvorfor,

interesserer jeg mig for Deres lykke. Altså, De har brudt med den alvorlige kærlighed."

"Det har jeg just ikke sagt."

"De skulle føle Dem i stand til at elske endnu, trods udfaldet af denne første prøve?"

"Jeg frygter det."

"Hjertet kan altså elske alvorligt to gange?"

"Hvorfor skulle hjertet ikke efter en skuffelse fremblomstre på ny, ligesom naturen efter vinteren?"

"Det er sandt. Og måske er Deres valg allerede gjort?"

Paul svarede ikke.

"Hør engang," vedblev marquisen med en vis livlighed, "gør mig til Deres fortrolige; jeg er kvinde, jeg kender kvindernes hjerte; måske kunne jeg give Dem et godt råd."

"Nej, madame, jeg elsker endnu ingen."

"De lyver," sagde Diane smilende; "Deres tavshed før modsiger Deres ord."

"Det er i sandhed ikke tilfældet."

"Nu vel, jeg vil vædde på en ting," sagde Diane, hvis stemme skælvede.

"Og hvad vil De vædde på?"

"Jeg vædder på, at De ikke blot er forelsket, men at jeg også ved, hvem De er forelsket i."

"De, madame?"

"Jeg."

"Da er De bedre underrettet end jeg selv."

"Og jeg har ikke behøvet lang tid til det, siden jeg først har kendt Dem fra i går. Indgår De væddemålet?"

"Nej."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi jeg måtte frygte, at De, madame, måske havde set det, jeg frygter for at se, og hvis De havde set det, ville jeg ikke længere selv kunne være i tvivl, men jeg holder mere af tvivlen end af visheden."

Der var et øjeblik, hvor marquisen næsten hadede Paul.

"Tror De, at hun nærer nysgerrighed for Dem?" fortsatte hun så.

"Oh nej, hun elsker mig ikke, madame, det er grunden til, at jeg foretrækker at være i tvivl. Forresten," vedblev Paul, "jeg gentager det, jeg er ikke engang selv på det rene med den følelse, hun indgyder mig. Hun er den første kvinde i de sidste to år, der har genkaldt mig mindet om hende, jeg omtalte for et øjeblik siden. Samme blidhed i ansigtet, samme velvilje, og uvilkårligt fængsles hjertet altid af denne renhed i udtrykket."

"Men hvorledes vil De bære Dem ad for at få hende at se?"

"Hvornår?"

"Når hendes portræt er færdigt?"

Paul fo'r sammen ved dette spørgsmål.

"Jeg vil ikke se hende mere, madame."

"Men det forekommer mig," tilføjede marquisen, "at De kunne aflægge hende en visit."

"Jeg ved hverken hendes navn eller hendes adresse, og dette er måske så meget bedre."

"Hun har ikke sagt Dem det?"

"Nej, madame!"

"Det er en forglemmelse fra hendes side," sagde Diane, der syntes at tale med anstrengelse, så ophidset var hendes

stemning. "Jeg er vis på, at De gerne gad vide dette navn og denne adresse? Tilstå det kun!"

Paul tøvede.

"Nå?" vedblev Diane, idet hun bestræbte sig for at smile.

"Nu vel, jeg tilstår det."

Marquisen blegnede.

"Denne mand er en nar," tænkte hun et øjeblik.

Paul fæstede sine øjne på hende, ligesom den anklagede på dommeren, der skal udtale hans dom.

"Nu vel, Deres diskrete besøgerske hedder Marceline Delaunay og bor i Rue Vaugirard nr. 3," sagde Diane, og betragtede maleren.

"Oh! Tak, madame!" kunne han ikke afholde sig fra at udbryde.

Ved dette udbrud rejste marquisen sig uvilkaarligt.

"Og nu," sagde hun med en skælvende stemme, "da De ikke her kan erfare noget, der kunne være Dem behageligere end det, De har fået at vide, vil jeg ikke opholde Dem længere."

Paul rejste sig nu også.

"Det var imidlertid ikke årsagen til, at jeg kom, madame," sagde han.

Og marquisen forlod sit boudoir og gik ind i spisesalen.

Hun pegede på de fire paneler, der skulle prydes med malerier.

Paul fulgte retningen af hendes hånd, men i stedet for at betragte væggen, fæstede han sit blik på Dianas hånd.

Det forekom ham, som om han på en af marquisens fingre genkendte den ring, der havde været årsagen til hans brud med

Julie, og som Maximilien den næste dag havde forlangt tilbage som hans elskedes ejendom.

"Jeg forstår, hvad De ønsker, madame," sagde maleren instinktivt, "men disse vægge er meget store, jeg kan ikke selv tage mål af dem. Jeg vil derfor udbede mig Deres tilladelse til at lade det gøre af den, som skal levere mig lærredet."

Op Paul vedblev at betragte Dianas hånd, som denne nu lod hænge ned.

"Jeg ved, hvorledes De ønsker det, madame," ytrede Paul, "der er lignende paneler hos faderen til en af mine venner, baron Maximilien de ..."

Ved at høre Maximiliens navn gjorde marquisen en uvilkårlig bevægelse, og betragtede nu Paul for at udforske, om han havde genkendt hende, og om det var med forsæt, han havde nævnt hendes elsker.

Men han antog en ligegyldig mine, og Diane troede, at kun tilfældet havde bragt ham til at udtale dette navn i hendes nærværelse.

Da Paul var gået, ringede hun på sin kammerpige.

"Hvem lukker op, når der bliver ringet på?" spurgte hun.

"Dominique, madame."

"Nuvel, sig til Dominique, at han altid skal svare, at jeg ikke er hjemme til den herre, som netop gik herfra, når han kommer her. Hvis madame Delaunay kommer, siger De, at jeg er taget ud. Kort sagt, jeg er ikke hjemme for nogen," tilføjede Diane; "gå."

Marquisen var af den slags karakterer, som opbyder al deres energi for at fatte en kraftig beslutning, og som ikke tøver med at sætte den i værk.

Da hun havde afskediget sin kammerpige, uden at forsøge på at gøre sig selv rede for sine nye indtryk, skrev hun til sin mand, at hun ville komme ham i møde, og efter at have sendt brevet på posten, befalede hun, at man skulle bestille postheste.

Og nu, da hun ingen flere befalinger havde at uddele og ikke kunne rejse straks, da hun var fordømt til nogen tids uvirksomhed, gjorde hun den eneste ting, hun kunne gøre, hun gav sig til at tænke over det, der netop var passeret.

"At komme og tilstå mig, at han er forelsket i Marceline! At få hendes navn og hendes adresse at vide af mig! det er altså det, jeg tjener hr. Paul Aubry til!" mumlede Diane. "Han er nu lykkelig; han vil uden tvivl nu besøge hende. Måske var sagen aftalt imellem dem. Der mangler nu kun, at han skulle komme og takke mig. Hvorfor gav jeg ham også Marcelines navn og adresse? det er min fejl."

Og en vrede støre funkede i Dianes øjne.

Der er én ting, som kvinderne aldrig tilgiver andre, det er den dårskab, de selv har begået.

"Hvorfor," vedblev marquisen, idet hun med store skridt gik frem og tilbage i værelset, "hvorfor, når alt kommer til alt, skulle jeg ikke give ham dette navn og denne adresse; hvad angår det mig, om hr. Paul Aubry er forelsket eller ikke forelsket i madame Marceline Delaunay? I hvilken henseende vedkommer det mig? Dette angår hr. Delaunay og mamsel Julie. Min rolle derved er at købe malerier af hr. Paul, at berige ham og gøre ham så meget godt som muligt. Hvad kan jeg forlange mere? Det er allerede meget. Men jeg skal hævne mig."

Og alt mens Diane talte således, begyndte hun allerede at hævne sig på sit lomme tørklæde, som hun sønderrev med

hænderne, og hvis bort af kniplinger allerede var i pjalter.

Såvidt var marquisen i sine betragtninger, da hendes kammerjomfru trådte ind.

"Hvad er der nu?" spurgte Diane, idet hun i hast aftørrede sine tårer.

"Et brev."

"Det er godt, læg det på kaminen."

Kammerjomfruen gik.

Diane tog brevet og betragtede udskriften.

"Jeg kender denne hånd," sagde hun, "jeg har set den før."

Hun brød seglet og betragtede underskriften.

"Paul Aubry, hvad kan han ville mig?"

I dette øjeblik fik marquisen en heftig hjertebanken; hun læste:

"Fru marquise!

Jeg kan ikke modstå det ønske at takke Dem for al den godhed, De har bevist mig, og den erkendtlighed, jeg derfor føler mod Dem, vil være evig, men det er mig umuligt at vedblive at modtage den.

Da jeg indfandt mig hos Dem, var jeg lykkelig. Jeg gik bedrøvet fra Dem. Ved De, hvad årsagen er til dette, frue? Det hidrører fra en ring, som De bærer på fingeren, som har sagt mig, hvem De er, for jeg har ufrivilligt haft denne ring i hænde. Det hidrører fra, at jeg troede at udføre et arbejde, og at jeg har erfaret, at jeg stod i begreb med at modtage en almisse.

Jeg bevarer ikke desto mindre, jeg gentager det, den dybeste erkendtlighed for Deres godhed, og jeg beder Dem modtage forsikringen om min dybeste højagtelse."

Marquisen så på sin hånd.

"Det er sandt," sagde hun, "jeg havde ringen på ... Det havde jeg glemt! Altså," vedblev hun, "vidste han, hvem jeg var. Men vidste han det straks eller først ved slutningen af vor samtale. Uden tvivl straks, og måske havde han gættet, hvad jeg følte? Måske har han forsætligt talt til mig om Marceline for at bedrøve mig? Måske skriver han mig blot til, for at forsikre sig om, at jeg elsker ham? Hvis det var så," sagde Diane smilende, "da ville jeg tilgive ham, og jeg ville ikke rejse. Men hvorledes komme til vished om det?"

Diane så på uret.

"Klokken er seks," sagde hun, "så er han ikke mere hjemme." I Hun ringede.

"Hvem har bragt dette brev?" spurgte hun.

"Et bud."

"Sagde han intet?"

"Nej, frue."

"Ventedede han ikke på svar?"

"Han gik umiddelbart efter, at han havde afleveret brevet."

"Det er godt."

"Dominique er kommet tilbage, frue."

"Hvorfra?"

"Fra posthuset."

"Og så?"

"Fru marquisen kan få heste i morgen kl. 10."

"Det er lige meget. Lad dem afbestille, jeg rejser ikke."

"Og rejsetøjet?"

"Tages ud igen!"

Siden Diane havde læst Pauls brev, var hun i en bedre stemning. I hendes øjne var der kun to ting mulige: enten indeholdt dette brev ingen hemmelig mening, og var kun det ligefremme udtryk af den unge mands følelser, og skattede hun denne stolte ømfindtlighed hos ham; eller det indeholdt den bitanke, vi før omtalte, og da kunne det ikke støde Diane, eftersom det gav hende et frit valg i hendes ubestemthed.

Marquisen tog et ark papir og skrev:

"Fru de Lys beder hr. Paul Aubry om at behage at tilbringe tiden hos hende i morgen fra kl. 2 til 4, hun vil udbede sig forklaring over et brev, hun har modtaget, og hvis mening hun ikke fuldkomment forstår."

Hun skrev sandhed.

Derpå skrev hun til marquien, at hun havde forandret sin beslutning, og at hun ikke kom ham i møde.

Hun afsendte brevet til Paul, og ventede utålmodigt på den næste dags komme.

Kl. to den følgende dag meldte man maleren.

"De har ønsket at se mig, frue," sagde han, "jeg står til Deres befaling."

"Jeg er Dem forbunden for denne lydighed, men, som jeg har skrevet til Dem," vedblev marquisen, "ønsker jeg gerne at udbede mig en lille forklaring over en sætning, der er mig dunkel i det brev, De sendte mig i går."

"Jeg hører, frue," sagde Paul, idet han kastede sit blik på marquisen, og ved at bemærke, med hvilken rolighed hun talte, begyndte han at tvivle om det, han havde set.

"De har bedraget Dem, monsieur, når De troede, at jeg ville give Dem en almisse. Desuden taler De til mig om en ring, der har bevist Dem, hvem jeg er. Men det forekommer mig," vedblev fru de Lys smilende, "at De vidste meget godt, hvem jeg er, da De kom herhen."

"Det var ikke det, jeg mente, frue."

"Hvad var da Deres mening?"

"Hør frue, vil De tillade mig at tale oprigtigt til Dem?"

"Tal."

"De vil tilgive mig?"

"Han tvivler!" tænkte Diane. "Ja," svarede hun højt.

"Nuvel, frue. En af mine venner," begyndte Paul, og betragtede marquisen opmærksomt, "kom en dag for at bede mig, om jeg ville låne ham min lejlighed."

"Og i hvilket øjemed?"

"For der at modtage én, som han ikke kunne modtage hjemme hos sig selv."

"Jeg indser ikke, hvilken forbindelse der er mellem den tjeneste, Deres ven forlangte af Dem, og mig og en af mine ringe."

"De vil senere indse det, madame."

"Jeg er lutter øre."

"Min ven kom hver aften til mig og modtog der sit besøg. Jeg behøver ikke at sige Dem, at dette besøg var en dame. En aften glemte denne dame i mit værelse en ring, som min ven den

næste dag kom og hentede. Denne ring sidder på Deres finger, madame."

"Er De vis på det?" spurgte Diane, der nu havde antaget en sådan grad af ro og værdighed, at Paul, jo længere han skred frem i sin fortælling, desto mindre troede han sine øjnes vidnesbyrd, og desto mere vaklede han.

"Så sikker, som man kan være."

"Og så?"

"Så, madame, har jeg tænkt, da jeg så denne ring på Deres finger, og det er det, De må tilgive mig – jeg har tænkt, siger jeg, at denne dame, som jeg ikke kendte, og som besøgte min ven, måtte være Dem, og at De som gengæld for min gæstfrihed havde ønsket, da De er rig, at give den stakkels fyr en almisse, der havde lettet Dem vejen til at se den, De elskede."

Ved denne slutning klagede marquisen lidt; hun slog øjnene ned og sagde:

"De har taget fejl, monsieur."

Paul bukkede, ikke som en mand, der er aldeles overbevist om sandheden, men som en mand, der ikke vil modsige en kvinde.

"De synes at tvivle?" sagde Diane, der ikke kunne tage fejl af Pauls stumme svar.

"Gud bevare mig for det, madame, kun ligner denne ring så forunderligt den, jeg fandt, at enhver anden i mit sted ville have ladet sig narre, og at ..."

"Og at ...?"

"Og at jeg endnu vil gøre det."

"Da må man overbevise Dem. Denne ring tilhører ikke mig, men en af mine veninder, hun har lånt mig den, for at jeg

kunne bestille mig en lignende."

"Og hvor længe er det siden, frue, at De har lånt denne ring?"

"To dage."

"Tilgiv mig, fru marquise, men siden vi er kommet ind på denne genstand, så tillad mig at spørge Dem om, fra hvem Deres veninde har denne ring?"

"Fra sin moder."

"Fra hendes moder! Det er rigtignok det samme, min ven sagde mig, da han kom og spurgte, om jeg havde fundet denne ring. Altså," bemærkede Paul med et smil, "er vi begge, frue, blevet indviklet i en hemmelighed, hvis opdager jeg meget imod min vilje er blevet."

"Og kommer min veninde endnu til Dem hver aften?" spurgte marquisen, der ville bringe Paul til at spørge hende om denne venindes navn.

"Nej, frue, hendes elsker har forladt Frankrig."

"Og lod Deres ven til at tage sig det nær? Hvad hedder han?"

"Maximilien."

"Hr. Maximilien altså?"

"Jeg må tilstå, frue, at han ikke forekom mig meget forelsket, men hvis han står til troende, har han følt meget ved denne adskillelse."

"Den nar!" mumlede Diane.

"Blot hendes mand ikke får noget at vide om denne forbindelse," vedblev hun højt.

"Er han skinsyg?"

"Meget skinsyg. Og han har ret, for hun er meget smuk."

I dette øjeblik ringede det.

Diane hørte tjeneren lukke op, og det forekom hende, som det var Marcelines stemme. Hun blev afvist, for, som man vil erindre, havde Diane givet en ordre, hun kun havde tilbagekaldt for Pauls vedkommende.

Hun ringede nu.

En ond tanke opstod hos hende.

"Hvem er derinde?" spurgte hun sin kammerpige.

"Fru Delaunay," svarede denne.

"Hvorfor kommer hun ikke ind?"

"Fruen har jo forbudt det."

"Men ikke for hende."

Og marquisen rejste sig, ilede selv ud i entreen og kaldte på Marceline, der allerede var på trappen.

"Kom dog," sagde hun, "jeg er altid hjemme for dig."

Og hun omfavnede hende og sagde:

"Ser du denne ring?"

"Ja."

"Nu vel, du skal spørge i den persons nærværelse, der er derinde, om jeg har bestilt magen til den. Jeg svarer Ja, og derpå fordrer du den tilbage, som om den tilhørte dig, og sætter den på din finger. Forstår du mig?"

"Fuldkomment, men forklar mig denne nye mystifikation."

"Det skal jeg gøre senere. Lad os nu gå ind."

Paul vendte sig forvirret, da han så fru Delaunay.

"Jeg skulle netop hen til Dem, monsieur," sagde hun til ham.

Paul bukkede og satte sig igen, ligesom begge damerne.

Konversationen gik naturligvis over til et andet tema end det man afhandlede, før Marceline kom.

Marquisen gjorde et tegn til Marceline.

"Apropos, Diane," sagde nu denne, "har du bestilt den ring?"

"Ja, i går."

Paul fæstede med skræk sit blik på fru Delaunay. Man skulle have troet, at hans liv hang på Marcelines læber.

"Så behøver du ikke længere min," tilføjede Marceline, som ikke vidste, hvilken rolle hendes veninde lod hende spille under de nærværende omstændigheder, og som altid godtroende gjorde, hvad marquisen bad hende om at gøre.

"Nej," svarede Diane, "og her har du den tilbage."

Marceline satte ringen på sin finger.

Hvad Paul angår, da dækkede en kold sved hans pande. Bleg som døden rejste han sig for at tage afsked med begge damerne.

"Frue," sagde han nu med en næsten fast stemme, idet han henvendte sig til Marceline, "det er unyttigt, at De gør Dem nogen ulejlighed for at komme til mig og sidde. Jeg kan nu godt fuldføre Deres portræt uden det, om to dage skal det være færdigt, og De kan da lade det afhente."

Og efter at have hilst, forlod han salen med tårer i øjnene.

"Lagde du ikke mærke til, hvor bedrøvet hr. Aubry så ud, da han gik?" spurgte Marceline.

"Jo!"

"Hvad fattedes ham da?"

"Det ved jeg ikke. Ængster det dig meget?"

"Ingenlunde. Det er af nysgerrighed, jeg spurgte dig om det. Forklar mig nu, hvorfor du ville have, at jeg i hans nærværelse skulle forlange denne ring, som ikke tilhører mig, og tage den tilbage."

Diane, der blev temmelig forlegen ved dette spørgsmål, lod sig i mangel af bedre nøje med at svare:

"Det er en tåbelighed, som jeg senere skal fortælle dig, og som angår Maximilien."

7

Imidlertid begav Paul sig hjem.

Vi skulle have vanskelighed ved at beskrive hvad der foregik i malerens hjerte og ånd.

"Altså," sagde han ved sig selv, alt medens han styrede vejen imod Rue des Martyrs, "altså var Marceline Maximiliens elskerinde. Denne kvinde, som kom hver aften i mit hus, var altså hende! Og jeg var nær ved at blive forelsket i hende, jeg, der har lånt hende min lejlighed for at hun der kunne se en anden end mig!"

Og Paul følte en heftig smerte ved denne tanke.

Da han trådte ind i sit atelier og genså Marcelines portræt, udbrød han:

"Hvem skulle nogensinde have tænkt, når man så hende komme ind her, så rolig og smilende, at hun trådte ind i et værelse, hvor hver genstand måtte minde hende om hendes fejltrin? Denne kvinde har altså hverken hjerte eller ære! Det er ganske rigtigt, hun har villet betale mig ved at lade sit portræt male. Og jeg, som mistænkte marquisen!"

Vi overlader til læseren at gætte de øvrige klager, maleren opsendte til himlen i samme anledning.

Som man ser, havde Diane nået sin hensigt.

Aubry var imidlertid en mand, som indså, at han ikke burde lade sig nedslå i den grad, og han gav sig i færd med arbejdet for at fuldføre dette portræt i en fart, hvoraf synet hvert øjeblik opfriskede hans smerte, en dyb og alvorlig smerte, for manden

lider alvorligt, når han på samme tid opdager, at han elsker en kvinde, og at han ikke længere kan elske hende.

Den næstfølgende dag var portrættet færdigt, og forgylderens var kommet for at afhente det.

I de sidste dage havde Paul næsten altid været ude.

Da Marcelines portræt havde forladt hans atelier, spurgte han sig selv, hvad han nu skulle foretage sig. Hele hans liv forekom ham tomt.

Da mindedes han sin moder, og han besluttede at besøge hende, for at hans smerte i det mindste kunne gavne én.

Han bestilte sig en plads i diligencen til næste dag.

I det øjeblik han skulle rejse, skrev han til marquisen:

"Frue!

Jeg forlader Paris for nogen tid, men jeg vil ikke fjerne mig, uden for sidste gang at have bedt Dem om tilgivelse for den besynderlige fejltagelse, jeg begik forleden dag, og uden at have gentaget Dem forsikringen om min erkendtlighed og min dybe agtelse."

Da Diane havde modtaget dette brev, skyndte hun sig til maleren.

I det tilfælde hun havde truffet ham, havde hun det temmelig væsentlige påskud for sit besøg, at hun selv ville overbringe ham sin tilgivelse, og at hun atter ville tale med ham om bestillingen på tapeterne.

Paul havde netop afsendt sit brev i det øjeblik, han steg i vognen, og fatter Fremy kunne blot meddele marquisen, at maleren var rejst til sin moder i Tours.

Diane følte med hensyn til Paul det samme, som denne følte med hensyn til Marceline. Jo mere Aubry mærkede, at han elskede en kvinde, som havde elsket og måske endnu elskede en anden mand under de forhold, vi har fremstillet, jo vanskeligere faldt det ham at udrydde denne kærlighed af sit hjerte. Jo mere Diane var overbevist om, at Paul ikke tænkte på hende og elskede fru Delaunay, desto mere følte hun sin sjæl indtaget.

Den kærlighed, der er omgivet af hindringer, ligner meget en ild, man tænker at slukke ved at dække den med store stykker brænde. Der kommer en tid, da den gennembrænder hindringerne og bliver til en ildebrand.

Et øjeblik havde Diane, der var fri, da hendes mand var fraværende, det indfald at rejse til Tours. Hvad ville hun der? Hun vidste det ikke, men hvad ville hun i Paris? Hun blev imidlertid der; at rejse til Tours, det var at udsætte sig for at få Paul at se, og at se ham, hvem kan vide det? det var måske det samme, som at tilstå ham, hvad hun ikke vovede at tilstå sig selv. Desuden indså marquisen, uden at tale om den undseelse, som altid og stundom imod ønske holder en dame som hende tilbage, at det var et alt for dristigt spil at vove og at dette skridt alt for hurtigt kunne hidføre en opløsning, der måske ikke ville blive således, som hun ønskede. Marquisen havde aldrig elsket, hun forstod derfor ikke, hvorledes hun havde at forholde sig.

Hun gik nu fra den ene yderlighed til den anden, og forsøgte at overbevise sig om, at når hun i et par dage ville vende sine tanker fra Paul, ville hun snart, nu da Paul var fraværende, glemme denne besynderlige følelse, hun havde fattet for ham.

Marquisen gjorde virkelig i den hensigt alt, hvad hun kunne. Hun modtog besøg, gik i teatret, gjorde indkøb, bestilte og bekostede, hun gjorde med ét ord alt, hvad hun kunne gøre, og mærkede endelig, at hendes hjerte havde fået en ny fornødenhed, hun ikke havde kendt til tidligere.

Diane studerede alle unge folk, der var de mest søgte, dem man nævnede på grund af deres ånd og den lykke de gjorde, men imod hendes vilje vendte hendes tanker bestandigt tilbage til Paul Aubry, og det var afgjort, at dét hendes hjerte attråede, var den kærlighed, som Berthe i nogen tid havde fremkaldt.

"Jeg vil endnu lidt se tingene an, men hvis intet forandrer sig i løbet af nogle dage, så må der komme ud af det, hvad Gud vil, men jeg tager til Tours; jeg vil i det mindste se ham."

Vi må endnu tilføje, at marquisens egenkærlighed var med i spillet.

Paul havde befundet sig i hendes nærhed, uden så meget som at lægge mærke til, at hun var smuk, uden at indse, at han var elsket. Indtil dette øjeblik havde marquisen lidt for Aubrys skyld, og han havde endnu kun lidt for Marceline.

Hun skyldte Diane en oprejsning.

Marquisen, der var ung, smuk, misundt, lunefuld, fordringsfuld, kunne ikke forestille sig, at der i verden skulle gives en mand, hun kunne elske, hun, som troede aldrig at elske nogen, og at denne mand ikke engang skulle lægge mærke til hende.

Imidlertid var Paul kommet til Tours, og var blevet modtaget af sin moder med den glæde, som enhver moder føler ved sit elskede barns uventede tilbagekomst. Malerens sørgmodighed var ikke undgået den gamle kones årvågne opmærksomhed og

hun havde straks fattet, at hun ikke blot måtte vise sin søn kærlighed, men at hun også måtte søge at adsprede ham.

Aubrys moders hus vendte ud til landevejen, men det var i begyndelsen af december, de sidste visnede blade faldt for vinterens ånde. Naturen havde ganske mistet efterårets gyldne skær.

De store træer skælvede som syge, der ikke har noget at lægge over deres udmagrede lemmer, og malerens sørgmodige øje søgte forgæves i den store horisont, der udbredte sig for hans øjne, trøst for sin kummer.

Den moralske smerte har den lighed med den fysiske, at den, der føler den, bestandigt ophidser den, i stedet for at søge at mildne den. Naturen har næsten gjort overdrivelsen af lidelsen til en art nydelse, ligesom den har gjort overdrivelsen af glæden til en smerte. Således var Paul, som nogen tid i forvejen havde spurgt sig selv, om han elskede Marceline, nu sikker på, at han elskede hende, siden han troede, at hun havde været Maximiliens elskerinde. Havde han været en hverdagssjæl, kunne han have sagt til sig selv:

"Siden denne kvinde har været en andens elskerinde, kan hun også blive min, og det så meget lettere, som jeg er herre over hendes hemmelighed og hun næsten er i min magt." Men Paul besad en alt for retsindig karakter til at ræsonnere således, og, uden at tænke på slig en beregning, fandt han sig i den umulighed, han følte lå hos ham selv, og ikke hos hende.

Uden tilfældet med ringen, uden Dianas usandhed, skulle Paul være vedblevet i Marceline at se den, hun virkelig var, en kysk og ren kvinde; han skulle have fuldendt hendes portræt og før eller siden have overvundet det indtryk, hun havde gjort på

ham og ligefrem have sagt sig selv: "Jeg skulle imidlertid have kunnet elske denne kvinde." Og hermed ville alt være sagt.

Hans moder og hans søster forskede forgæves efter, hvad der fejlede ham. Han led mere over tabet af denne drømte kærlighed, end han ville have lidt, hvis den havde været virkelig; og beviset for dette er, at Berthes afrejse havde voldet ham mindre sorg end den meddelelse, Diane havde givet ham.

Vi gentager det: den natur, som omgav Paul, var ikke i stand til at adsprede hans tanker. Det var en mørk ramme for et sørgeligt maleri.

Han kunne hverken betro sin moder eller sin søster sin sjæls sygdom, og han smertede disse to hengivne sjæle uden at yde sig selv lindring.

En aften havde sorgen været længe hos Paul og værre end sædvanligt; regnen havde ikke ophørt at skylle ned, og under påskud af beskæftigelse var han blevet i et lille hummer, han altid havde forbeholdt sig som sit i øverste etage af moderens hus.

I et af disse øjeblikke, da fornuften ikke længere formår at læge hjertets heftighed, hvor da sjælen, betaget af en eneste stadig idé, trænger til at vederkvæges, var end den kilde, hvori den søger vederkvægelse, forgiftet, følte Paul sig betaget af en heftig trang efter at komme til Paris og af en brændende tørst efter at gense Marceline, det måtte så føre til, hvad det ville.

Derpå spurgte han sig modløs selv om, hvad gensynet af denne kvinde skulle nytte til; og dog måtte han på en eller anden måde meddele hende sine indtryk; kort sagt uden nogensinde at have sagt hende, at han elskede hende, kunne han dog ikke modstå trangen til at bebrejde hende, at hun

havde elsket en anden, som om han havde været berettiget til at fordr regnskab af hende for hendes vandél.

Hvordan dette nu forholdt sig, var den unge mands hjerte i dette øjeblik for fuldt til, at han ikke skulle søge at befri sig for noget af denne fylde; uvilkårligt tog han et ark papir og ved lampens skin skrev han, mens regnen slog mod ruderne, med hovedet støttet til sin venstre hånd, følgende til Marceline:

"Frue!

Tilgiv mig det brev, som De her får at læse, men jeg lider så meget for Deres skyld, at jeg i min ensomhed og min smerte vover at henvende mig til Dem.

Det forekommer mig, at det vil trøste mig lidt at kunne beklage mig over Dem til Dem selv.

Forleden dag, frue, fordrede De i min nærværelse en ring tilbage af fru de Lys, som De havde lånt hende. Dette ord, som De udtalte, uden at ane den virkning, det måtte gøre på mig, har åbenbaret mig en hemmelighed, som jeg hidtil har været uvidende om, og som jeg skulle ønsket stedse at være forblevet uvidende om. Denne ring havde De glemt hos mig, De havde den næste dag ladet mig den affordre gennem Maximilien. De havde uden tvivl glemt denne lille omstændighed, frue, og ved at høre Dem fordre denne ring tilbage og derved i Dem genkende den, som Maximilien modtog i mit hus, har jeg lidt mere, frue, end jeg kan udsige med ord.

Hvorfor må De have elsket denne mand, og hvorfor måtte jeg få det at vide? Hvorfor har Gud tilladt, at jeg blev beforder af Deres kærlighed, og hvorfor har han gjort mig til Deres fortrolige, når jeg dog skulle blive offeret?

Hvis jeg den første gang jeg så Dem, havde vidst, hvem De var, skulle jeg ikke have ladet min sjæl følge den vej, der drog den hen til Dem; jeg skulle ikke have elsket Dem, for jeg skulle i Dem kun have set en almindelig kvinde, mens jeg nu elsker Dem, og er den ulykkeligste af alle de væsener, der lider i denne time.

Hvad er hensigten med dette brev? Jeg ved det ikke selv! Hvortil tjener denne tilståelse, blandet med bebrejdelse? Jeg ved det ikke! hvis ikke til at bevise, frue, at jeg må lide meget, for at skrive det til Dem, som jeg gør.

Hvis De vidste! Jeg har forladt Paris, mit hus, hvor jeg bestandig fandt spor af Deres kærlighed til en anden.

Jeg ved hverken, hvad jeg vil, eller hvad jeg gør, idet jeg skriver til Dem, kun tror jeg, at hvis pludselig et ord fra Dem kom til mig i min ensomhed, og hvis De fattede min sorg tilstrækkeligt til at skrive til mig, var det end kun en bebrejdelse, – ja jeg tror, at jeg ville føle mig meget lykkelig."

Som man ser, var Aubrys brev lidt tåbeligt.

Han følte instinktivt, at han, hvis han gennemlæste det på ny, ikke ville afsende det.

Han vidste ikke, hvad der ville komme ud af denne uforsigtighed, men han foretrak forud dette resultat, hvorledes det så blev, for den tanke, at Marceline skulle være uvidende om, hvad der foregik i ham.

Han forseglede brevet, og trods regnen bragte han selv brevet på posthuset.

Først da det, han havde gjort, ikke mere stod til at ændre, først da fattede han udstrækningen af den fejl, han havde begået.

Først var han, da han søgte at genkalde sig brevets udtryk, nødt til at tilstå, at det var vanvittigt; derpå tilføjede han, at det ikke var ædelmodigt at tvinge Marceline til at rødmme for ham, og således at blande sig i og spille en rolle ved en forbindelse, som hun havde holdt skjult med så megen omhu, og som selv hans ven ikke havde røbet ham; endelig og især tænkte han med skræk på, at dette brev, adresseret til fru Delaunay, kunne falde i hendes mands hænder, og nu skimtede han de frygtelige følger, der kunne flyde af dette. Han stod i begreb med at skynde sig til hest og ile til Paris for at vente på postbuddet ved fru Delaunays port, for at tage dette uforsigtige brev tilbage.

Imidlertid vandrede brevet ad Paris til, lige så roligt som om det havde været et simpelt forretningsbrev og ikke på sine fire sider gemte en kvindes ære og ro.

Den næstfølgende dags morgen trådte postbuddet ind i Rue de Vaugirard nr. 3.

"Et brev fra Tours," sagde han, "til fru Delaunay, 40 centimer."

Hr. Delaunay gik netop ud i samme øjeblik; han modtog det brev, man bragte hans kone.

"Et brev fra Tours!" udbrød hr. Delaunay, idet han betragtede seglet og udskriften. "Hvem djævlén kender hun i Tours?"

Og han gik op igen og trådte ind i sin kones værelse.

"Her," sagde han, "er et brev til dig."

Marceline modtog brevet og betragtede det i nogen tid.

"Du kender altså nogen i Tours?" sagde ægtemanden uden nogen mistillid, men med en meget naturlig følelse af nysgerrighed.

"Ingen," svarede Marceline, idet hun åbnede brevet; "jeg kender ikke engang denne håndskrift."

Og hun gik straks til brevet's underskrift.

"Hør!" sagde hun, "det er fra hr. Paul Aubry, der har malet mig. Hvad kan han have at sige os? – Læs du det."

Marceline rakte brevet til hr. Delaunay.

Vi tro ikke at have nødig at skildre dennes forbavselse ved læsningen af brevet.

Han så på sin kone, der roligt havde sat sig hen ved sit sybord.

"Hvem er hr. Maximilien?" spurgte han.

"Det er den unge mand, som skrev til Diane. Er der måske tale om ham i dette brev?"

"Læs," sagde hr. Delaunay, idet han rakte sin kone brevet.

Denne løftede sit blik og så sin mand så bleg som marmor.

"Hvad fejler dig?" spurgte hun.

"Intet. Læs, jeg gentager det."

Marceline tog brevet og læste.

"Hvad skal dette betyde?" udbrød hun pludseligt med skammens tårer i øjnene. "Hvad skal dette uforskammede brev betyde?"

"Du sværger mig til," sagde hr. Delaunay, "at du ikke har givet denne unge mand nogen ret til at skrive således til dig?"

"Det sværger jeg dig til, min ven!"

"Men hvad betyder så dette brev?"

"Hvor skulle jeg vide det?"

"Hvad vil det sige med den ring, han taler om?"

"Det er atter Diane, der er skyld i det."

"Hvad havde jeg sagt dig; at din alt for store føjelighed engang ville komme dig til skade."

"Men Diane har rimeligvis ikke vidst, hvad hun har gjort."

"Hvad har hun da gjort?"

Marceline fortalte nu sin mand, hvorledes marquisen ved hendes sidste besøg hos denne havde bedt hende om at forlange en ring tilbage som sin ejendom, og det i hr. Aubrys nærværelse.

"Men hvorledes kendte hr. Paul Aubry denne ring?"

"Diane havde, som det lader til, en aften glemt den hos ham. Det var hos ham, hun traf sammen med Maximilien."

"Det har du aldrig fortalt mig. Hvordan det end er," sagde hr. Delaunay, "den unge mand elsker dig?"

"Det lader til det," svarede Marceline i den naturligste tone.

"Og du," spurgte hr. Delaunay, "elsker du ham?"

Marceline betragtede sin mand.

"Du er tåbelig," sagde hun.

"Altså har aldrig et ord kunnet bemyndige hr. Aubry til at gøre det skridt, han har gjort i dag?"

"Aldrig; desuden, det er let at se af brevet selv."

"Du ved, at jeg tror dig altid blindt, Marceline," sagde hr. Delaunay, idet han greb sin kones hænder og omfavnede hende, "og en stor del af min kærlighed kommer af min tillid. Men du vil indse, at fra denne dag af må enhver forbindelse med din veninde ophøre. Ønsker du, at jeg skal sige dig, hvordan sagen hænger sammen?"

"Sig det kun."

"Nuvel! Diane, hvis elsker er rejst for otte dage siden, er forelsket i hr. Paul Aubry."

"Det er umuligt!"

"Hr. Paul Aubry må have set den ring på hendes finger, og for at hendes nye elsker ikke skulle have noget at bebrejde hende, har hun formodentlig væltet skylden over på dig. Du må være kommet, mens Paul var hos hende, og for at overbevise ham endnu bedre, har hun fået dig til at sige det, du sagde."

"Men hvorfor skriver hr. Paul da til mig?" spurgte Marceline uskyldigt.

"Fordi," svarede hr. Delaunay, "marquisen måske er forelsket i ham, men han i dig. For tiden har vi endnu kun uforsigtigheder at beklage; senere kunne vort rygte lide ved denne omgang. Lad din fornemme og skønne veninde begå alle de excentriske streger, hun finder for godt, men bland du dig ikke mere i dem, det beder jeg dig om."

Marceline omfavnede sin mand, og sagde:

"Vær du kun ubekymret."

"Og nu," sagde denne, idet han atter tog sin hat, "går jeg, for du ved, at jeg skulle tidligt ud i dag."

Marceline ledsagede sin mand helt ud, og sagde ham endnu engang smilende farvel.

Hr. Delaunay gik, lige så sikker på sin kone, som han havde været en time i forvejen, og som han altid havde været.

8

Da Marceline var blevet alene, sagde hun ved sig selv:

"Jeg kan ikke bryde med Diane uden at give hende grunde for dette brud, grunde, som hun vil indse, for hun er god nok, skønt hun er lidt vild."

Hun skrev derfor til marquisen, og som man vil se indeholdt brevet ingen beskyldninger og ingen bebrejdelser:

"Min kære Diane,
du har, uden at ville det, været nær ved at tilføje mig noget ondt i anledning af den ring, du bad mig forlange tilbage i hr. Aubrys nærværelse. Jeg gjorde det uden at forstå meningen med det, og trods det brev, jeg har modtaget og hermed sender dig, forstår jeg den ikke endnu. Vist er det, at hr. Delaunay, i hvis hænder dette brev faldt i samme øjeblik det ankom, et øjeblik kunne fatte mistanke til mig.

Du ved jo, kære Diane, hvor meget jeg elsker dig, for jeg ved hvilket godt hjerte du besidder, men jeg har en mand, som jeg søger at gøre lykkelig, og jeg er somme tider nødt til at ofre for mine øvrige tilbøjeligheder. Du vil derfor ikke tage mig det ilde op, om du skulle se mig en smule sjældnere end hidtil.

Jeg omfavner dig af mit hele hjerte."

Marceline skrev under, lagde Pauls brev ved, og afsendte det hele til marquisen.

Denne indså straks de ubehagelige følger, som denne uforsigtighed kunne have haft, og i det første anfald af anger, og med den samme mangel på overvejelse, der var hovedtrækket i hendes karakter, skrev hun til Paul, at han, så snart han kom tilbage til Paris, måtte komme ind til hende.

Hun havde, tilføjede hun, noget vigtigt at meddele ham.

Aubry, der levede i en angst, siden han havde skrevet til Marceline, jublede af glæde ved marquisens brev:

"Hun har muligvis ikke vovet at svare mig," tænkte han, "hun har vel indviet sin veninde i sagen og bedt hende om at skrive til mig."

Og han underrettede straks sin moder om, at han ville rejse.

"Du har altså modtaget et brev fra hende?" sagde hans moder, idet hun omfavnede ham.

"Du vidste altså ...?"

"Skulle en moder ikke kunne gætte sådan noget? Rejs du, min søn. Gid Herren må tilstå dig alt, hvad du beder ham om, og husk bestandig på, at når du har sorg, så er det til din moder, du må ty."

En time efter var Paul på vej til Paris.

Da marquisen havde skrevet det omtalte brev til maleren under indflydelse af sin anger, havde hun også til dels givet efter for sit ønske om at se Paul.

"Jeg har et eneste middel tilbage," havde hun sagt sig selv, "det er at være så oprigtig som en kvinde kan være. Siden løgnen ikke er lykkedes mig, vil måske sandheden lykkes."

Og hun havde ventet Aubrys ankomst med en ny plan for sin opførsel.

Ved sin ankomst til Paris begav maleren sig hjem til sig selv, klædte sig på, og begav sig til marquisen.

Begge var bevægede, men årsagen var langt fra den samme.

"Hør mig, hr. Aubry," sagde Diane, idet hun bød maleren at tage plads ved hendes side; "jeg har en tilståelse at gøre Dem."

Marquisens stemme skælvede.

"Jeg hører, frue," svarede Paul, der havde hast med at erfare, hvorledes hans sager stod med hensyn til Marceline, og som endnu var overbevist om, at hans brev spillede en vigtig rolle i den tilståelse, marquisen talte om.

"Forleden dag," sagde fru de Lys, "havde De en stor sorg ved at høre Marceline forlange den ring tilbage af mig, der ligner denne."

Og samtidig viste hun Paul sin ring, som Paul altså kunne antage for den, som marquisen efter foregivende havde bestilt efter den anden.

"Det er sandt, frue," svarede Aubry.

"De elsker altså Marceline?"

"Jeg er ulykkelig, det er alt, hvad jeg ved, frue, for der gives dage, hvor jeg virkelig ikke elsker hende."

"Og hvad er det for dage?"

"Det er dem, hvor jeg mindes, at hun har elsket Maximilien."

Diane bævede, hun betænkte sig på om hun skulle fortsætte.

Efter en pause vedblev hun:

"Nuvel! Det er nu, tilståelsen begynder: Marceline har aldrig elsket Maximilien."

"Aldrig!" udbrød Paul glad.

"Aldrig! Hun har heller aldrig set ham."

"Men så denne ring, hun forlangte tilbage?"

"Den tilhørte ikke hende, siden den er her."

"Altså denne ring?"

"Tilhører mig."

"Dem, frue?"

"Ja!"

"Oh! De bedrager mig, fru marquise, og De ofrer Dem for fru Delaunay."

"Hvilken interesse skulle jeg have af at ofre mig for Marceline?"

"Hvis hun havde bedt Dem om det, frue."

"Tror De da, at en kvindes rygte er en så ubetydelig ting, at hun skulle gå hen og sige til en mand, at hun har elsket en anden mand end sin egen, hvis sandheden ikke gjorde hende det til pligt at sige det. Jeg gentager Dem, monsieur, Marceline kender ikke Maximilien."

"Altså?" spurgte Paul tøvende, idet han betragtede Diane.

"Altså har De ikke taget fejl, monsieur, den første gang, da De kom her og genkendte på min finger den ring De havde fundet hjemme hos Dem."

"Tilgiv mig alle disse spørgsmål, frue," sagde Paul, "men hvorfor gør De mig denne tilståelse, som jeg ikke har bedt Dem om?"

"Fordi De anklagede en uskyldig kone for denne forbindelse."

"Fru Delaunay har sagt Dem ...?"

"At De havde skrevet til hende, og her er Deres brev."

"Og har hun intet tilføjet?"

"Intet, uden dette andet brev, adresseret til mig, som De kan læse."

Aubry læste Marcelines brev.

"Altså," sagde han, "er mit brev blevet modtaget af fru Delaunays ægtefælle?"

"Lykkeligvis," tilføjede Diane, "er hr. Delaunay sikker på, at hans kone aldrig vil bedrage ham."

Fru de Lys havde udtalt disse ord med en sådan overbevisningens tone, at maleren pludselig så alle de drømme forsvinde, som han havde næret, da han vendte tilbage til Paris.

Der herskede en tavshed i nogle minutter, under hvilke Diane holdt blikket stift fæstet på Aubry og søgte at gætte, hvad der foregik i ham.

"Så står det tilbage at bede Dem om tilgivelse, frue."

"Og hvorfor det?"

"For at gjort Dem til uvenner med Deres veninde. Men hvorfor," sagde Paul, som en ny tanke faldt ind, "forlangte hun i min nærværelse denne ring tilbage af Dem?"

"Fordi jeg var kommet hende i møde ved døren og havde bedt hende om det."

"Og hvilken interesse havde De, frue, ved at bringe mig til at tro, at denne ring tilhørte fru Delaunay?"

"Fordi jeg tænkte, at når De først troede det, ville De ikke længere beskyldte mig."

"Og?"

"Og selvfølgelig ville De ikke afslå at udføre, hvad jeg forlangte af Dem."

"Men hvorfor lagde De så stor vægt på, frue, at jeg skulle udføre dette arbejde?"

Og nu var det Paul, der hæftede blikket stift på marquisen.

"Fordi," svarede Diane, der trods hendes bevægelse ikke ville blotte sig fuldstændigt, "fordi jeg vidste, – bliv ikke vred over,

hvad jeg siger – at De trængte til at få arbejde."

Paul rødmede ved disse ord, som han ikke var forberedt på.

"Altså, frue, var det rigtigt, hvad jeg tænkte, og De var bestemt på at betale min gæstfrihed?"

"Nej," skyndte marquisen sig at svare, lidt såret over denne ytring, "De tager fejl, monsieur, det var ikke bevæggrunden."

"Hvad da?"

"Det var den sympati, jeg nærede for Dem, og det ønske, at De skulle betragte mig som Deres veninde; jeg ved, at De besidder en ædel karakter, og jeg satte pris på Deres agtelse såvel som på Deres venskab."

Der var intet at svare til dette.

En mere heftig eller mere forfængelig mand end Paul skulle let have gættet marquisens hemmelige mening med disse ord.

Aubry rejste sig, greb Dianes hånd og sagde:

"Tak, frue, for den tilståelse, De har gjort mig; når jeg er trådt ud af dette værelse, vil jeg ikke mere erindre, hvad De har betroet mig."

Han tog derpå brevet, han havde skrevet til Marceline og kastede det i ilden.

"Og hvad har De nu i sinde?" spurgte Diane.

"Jeg vil søge at glemme de forhåbninger, jeg havde fattet, og søge at få tilgivelse for den synd, jeg har begået."

"Kommer De og besøger mig?" spurgte Diane i en frygtsom og næsten bedende tone.

"Ja, frue, men senere," svarede Paul, der nu begyndte at forstå, "for jeg tror, at det nu kunne bringe en af os ulykke og måske os begge."

Paul kyssede Dianas hånd og forlod hende. Ti minutter efter trådte kammerpigen ind, men trak sig straks tilbage, da hun så marquisen hensmeltet i tårer.

Da Paul var kommet hjem, skrev han et oprigtigt og værdigt brev til Marceline, i hvilket han anråbte hende om tilgivelse for den fejl, han havde begået.

Han forlangte intet svar, han bønfuldt blot fru Delaunay om at glemme.

Derpå gav han sig til at arbejde fra morgen til aften.

Hvad Diane angår, da legede hun ikke længere med sine følelser, for hun behøvede nu ikke længere at spørge sig selv, om hun elskede Paul. Alle de følelser, som bestemmer kvinden, havde forenet sig for at bestemme marquisen til at elske Aubry, og hun havde nu fattet en virkelig lidenskab, der endmere forøgedes ved den hårdnakkethed, Paul syntes at lægge for dagen i ikke at forstå hende, og de prøver på retskaffenhed, han hver dag gav.

Diane indså, at hun umuligt kunne leve i denne ængstelige uvished, og at denne kærlighed, hvis hun ikke af al magt bekæmpede den, ville føre hende til en eller anden dårskab.

Hun gjorde sig rejsefærdig og rejste til marquien, idet hun gav ordre til at skrive navnet på alle de personer, der spurgte efter hende i hendes fraværelse, ned.

At bekæmpe en lidenskab ved kedsomhed, er et meget slet middel.

Fjorten dage senere vendte marquisen tilbage med hr. de Lys.

Fjorten dage endnu, og hun ville have været død i det øde slot i Berry, som marquien en gang havde fået lyst til at lade sætte i stand, og hvor hans kone var taget hen til ham.

Diane gennemløb listen på de personer, der havde gjort deres opvarthning.

Pauls navn var ikke iblandt dem.

Soireerne og ballerne begyndte.

Fru de Lys' salon var åben hver onsdag.

Hun sendte en invitation til maleren, der sendte sit kort, men han kom ikke.

Det var ikke blot kærlighed, det var en kamp.

Fra Aubrys side var det i marquisens øjne mere end ligegyldighed, det var ringeagt.

"Denne mand *skal* elske mig," sagde hun til sidst, "om det så kun var én time."

Sagerne stod på dette punkt, da operaballerne begyndte, og Paul modtog følgende billet fra en ubekendt hånd:

"Vis Dem den 10. januar på operaballet i én time efter midnat. Spadsér op og ned i korridoren ved anden etage; én, der måske vil føle sig lykkelig ved at se Dem, vil søge Dem der."

Klokken ét traf en dame i en sort silke domino og en halvmaske for ansigtet Paul på det til stævnmødet angivne sted.

"Du er præcis," sagde damen med en skælvende stemme, som hun søgte at gøre så ukendelig som mulig.

Paul forsøgte at udgranske maskens, dominoens og stemmens tredobbelte hemmelighed, men alle tre var uigennemtrængelige.

"Jeg må underrette dig om," svarede Paul og greb den ubekendtes arm, "at jeg aldrig kommer til operabal."

"Og hvorfor fortæller du mig det?"

"Fordi du da vil tilgive mig, at jeg bærer mig kejtet ad."

"I sandhed, du synes at kede dig. Ønsker du, jeg skal forlade dig?"

"Ingenlunde, men lad os høre. Hvad har du at sige mig? Og hvem er du?"

"Hvor du går hastigt til værks."

"Sig mig i det mindste én af disse to ting."

"Du skal få dem at vide begge to, men kan du ikke gætte først, hvem jeg er?"

"Nej, i sandhed ikke."

"Tænk efter. Se på mig."

"Jeg ser."

"Nu vel?"

"Nej, jeg kender dig ikke."

"Giv mig din hånd."

Den ubekendte lagde Pauls hånd på sit hjerte.

"Hvad føler du?" spurgte hun ham.

"Dit hjerte, der banker voldsomt."

"Hvem er den kvinde, hvis hjerte kan banke således i din nærværelse?"

"Der er kun én," svarede Paul, grebet af en mistanke, "men hun er langt borte herfra."

"Kan man ikke vende tilbage, selv langt borte fra?"

"Berthe?" udbrød Paul.

"Hvem ved?"

"Det er umuligt."

"Ville du være lykkelig ved at gense hende?"

"Ja, af alle de kvinder, jeg kender, er hun den, hvis hånd jeg helst ville trykke."

"Det er sandelig artig mod mig, hvis jeg nu ikke er hende."

"Hvem er du da?"

"Julie."

"Oh nej!"

"Nuvel da, jeg er én, som elsker dig, men som før hun siger dig, hvem hun er, vil vide, hvad hun har at holde sig til med hensyn til dig, og om du ikke elsker nogen anden. Hvad enten det gælder fortiden eller fremtiden, så svar oprigtigt."

"Spørg."

"Elsker du stadig Berthe?"

"Jeg ved det ikke. Måske ja, måske nej."

"Tak for de ord ... Har du haft nogen anden kærlighed efter hende?"

"Jeg har troet det."

"Til hvem?"

"Det er en hel roman."

"Fortæl mig den, jeg sværmer for nyt."

"Nuvel, så lad os gå ind i en loge, og jeg skal fortælle dig alt."

Paul og dominoen lod en loge åbne for sig, og maleren fortalte, uden at nævne nogen navne, det vi allerede har fortalt læseren.

"Det forekommer mig," sagde den ubekendte, "at der er en marquise, som spiller en vis rolle i din historie."

"Ja."

"Hvad er der blevet af hende?"

"Det ved jeg ikke."

"Du har ikke set hende igen, siden den dag, hun tilstod dig sandheden?"

"Nej!"

"Hvad har hindret dig i det?"

"Det er det, jeg ikke vil sige dig."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi du ville gøre dig lystig over mig."

"Så kender du mig slet ikke."

"Du er altså overbærende."

"Især mod dig. Nå?"

"Ja!" vedblev Paul, idet han opmærksomt betragtede dominoen, "jeg troede at bemærke én ting."

"Og den var?"

"At denne dame var forelsket."

"I hvem?"

"Nej, jeg gør mig til nar."

"I hvem?"

"I mig!"

"Det er der intet urimeligt ved. Du er ung, du har ånd og karakter, det er mere end der er nødvendigt for at gøre en erobring, selv af en marquise. Jeg elsker dig jo også. Men det forekommer mig, at denne tvivl kun var en grund mere til at se hende."

"Nej, for jeg elskede ikke hende."

"Hvad havde det med sagen at gøre?" svarede dominoen med en vis bevægelse, der lige så godt kunne tilskrives alvor som spøg.

"Ah, jeg ser, at din moral er meget let."

"Du elskede altså ikke denne kvinde?"

"Nej, og dog alligevel ..."

"Ah! der er altså noget?"

"Dog må jeg tilstå, at denne kærlighed smigrede mig, og at der kun behøvedes lidt, for at jeg kunne komme til at elske hende. Du ser, jeg er oprigtig."

"Var hun smuk?"

"Ja."

"Ung?"

"Ja."

"Nå, du skulle være vendt tilbage til hende."

"Jeg har mange gange tænkt på det, men jeg har en besynderlig karakter, jeg ville have gjort denne kvinde ulykkelig."

"Hvorfor det?"

"Fordi hendes stævnemøder med hendes elsker stedse ville have foresvævet mig."

"Det er sandt, men elskede du ikke den anden?"

"Jeg bildte mig det snarere ind, end jeg egentlig gjorde det."

"Taler du nu alvorligt?"

"Hvilken interesse skulle jeg have af at bedrage dig? Desuden," vedblev Paul, "var der endnu en grund til, at jeg ikke ville indlade mig i nogen forbindelse med marquisen."

"Tør jeg vide den?"

"Min Gud, ja! det var på grund af forskellen i vor stilling. Marquisen var en meget fornem dame, jeg skulle ikke have kunnet gøre hende til mit kunstnerlivs fortrolige, og hendes kærlighed ville være blevet en ydmygelse for mig. For ikke at tale om, at hvis denne forbindelse var blevet bekendt, ville man ikke have undladt at sige, at det var beregning fra min side. De folk, der elsker hinanden, bør høre til samme stand. Jeg er alt for fattig til at være en marquises elsker."

"Denne tanke røber en ædel og fast karakter. Du har ikke forandret dig."

Og hun trykkede Aubrys hånd.

"Du har gjort vel i dette," vedblev hun få øjeblikke efter, "og jeg er lykkelig ved at høre dig tale således."

"Du elsker mig altså?"

"Ja, og af hele min sjæl."

"Og du vil bevise mig det?"

"Når jeg kan være sikker på at være elsket af dig."

"Nu vel da, jeg elsker dig!"

"Som man elsker på et maskebal en dame, der intrigerer med en. Åh nej, det er en alvorlig kærlighed, jeg taler om."

"Du forskrækker mig."

"Spøg ikke, jeg beder dig. Det, jeg siger dig, er lige så alvorligt ment, som om det blev sagt i en kirke, i stedet for på et maskebal. Sværg mig derfor til, at du vil være oprigtig, og at du vil følge dit hjertes indskydelse, hvad end dette så måtte være, med hensyn til mig."

"Det sværger jeg dig til."

"Du må da nu forlade ballet og begive dig hjem."

"Om en halv time skal jeg være der."

"Du må ikke følge efter mig."

"Nej."

"I morgen vil du modtage noget fra mig, noget, du sikkert skal genkende mig ved, og som du i alle tilfælde skal beholde som erindring om den, der har sendt dig det; det forlanger jeg."

"Jeg skal passe på det."

"Altså, hvis du så tror at kunne elske mig, skriver du mig det ene ord, *Ja*. Hvis ikke, skriver du intet, og jeg ved da alt."

"Hvad vil du da?"

"Jeg vil rejse bort."

"For lang tid?"

"For stedse."

"Hvorfor ikke sige det straks?"

"Nej, i morgen. Natten bringer råd."

"I morgen altså."

Dominoen fjernede sig.

Paul så hende forsvinde.

"Det er bestemt Berthe," sagde han ved sig selv, "hun har forrådt sig to eller tre gange. Nuvel! Hvis det er hende, da så meget bedre, og hun skal være velkommen, for mit hjerte er på én gang alt for tomt og alt for fuldt, og jeg vil søge i den forgangne tid, hvad den nærværende har nægtet mig!"

Den følgende dag kl. 10 om morgenen trådte den gamle Fremy ind hos maleren med en lille pakke i hånden og sagde:

"Her er noget, man har bragt til herren."

"Giv hid."

"Jeg må udrette mit ærinde, således som jeg har fået ordre til," sagde portneren og trak sin hånd tilbage.

"Sig frem."

"Herren var på operabal i aftes."

"Ja."

"Herren havde et stævnemøde på dette bal?"

"Ja," svarede Paul forundret, "hvem har sagt Dem det?"

"Jeg må bede herren om at lade mig fortsætte, det er uundgåeligt nødvendigt, for at herren kan forstå slutningen af hvad jeg har at sige."

"Skynd Dem."

"Herren ved ikke endnu, hvem den person er, der har sat Dem stævne."

"Nej."

"Nuvel! der kom i dag en tilsløret dame til mig, der befalede mig at tilstille Dem dette, efter at have forelagt Dem de spørgsmål, jeg nu har haft den ære at stille Dem."

Og nu gav Fremy, stolt af at have udført sit ærinde så godt, Paul den omtalte pakke.

Maleren brød seglet og rev omslaget itu.

Inden i var der et skrin, og i dette skrin lå Dianas ring.

"Marquise de Lys!" udbrød han.

Og Paul henfaldt i drømmerier, og idet han genkaldte i sin erindring alle omstændighederne ved de besøg, han havde aflagt marquisen og det skridt, hun selv havde gjort ved at sætte ham stævne til maskeballet, udbrød han:

"Denne kvinde elsker mig, det er jeg vis på, hvorfor skulle jeg ikke elske hende?"

Og idet han adlød sin egenkærligheds, om ikke sit hjertes første indskydelse, tog han et ark papir og skrev:

"Ja."

Derpå rejste han sig og gjorde sig færdig til selv at overbringe brevet.

Se nu imidlertid, hvad de vigtigste ting i livet undertiden kan afhænge af. Paul havde kun tilbage at forsegle brevet, han havde skrevet. Han tog en tændstik på bordet og nærmede sig væggen for at stryge den af. Tilfældet ville det så, at det netop skulle være det sted, hvor Maximilien nogle måneder i forvejen havde skrevet disse ord, der aldrig var blevet udslettet:

"I dag, den 15. september 1845, kl. 11 om aftenen, har to lykkelige taknemmeligt drukket på deres værts velgående."

Paul standsede ved den erindring, som denne dato fremkaldte.

Hans øjne vankede nogen tid omkring fra væggen og disse linjer, til brevet, som han holdt i hænderne, hvis af ét eneste ord bestående indhold skulle bestemme hans fremtid og som syntes at hviske til ham:

"Betænk dig vel."

Han tog sin hat af, satte sig ned, overvejede endnu nogle øjeblikke og ved den højtidelighed, der karakteriserer alle de handlinger, vi foretager os uden andre vidner end os selv, og trods marquisesens tilståelse, der endnu lød for hans øren, sønderrev han brevet, kastede stumperne på ilden, skrev et andet, forseglede det og overgav det til den gamle Fremy med ordre til at besørge det efter udskriften. Idet han så ham gå med det, sagde han ved sig selv:

"Jeg har ret, det er mere retskaffent og bedre. Hun selv vil engang takke mig for det."

Da marquisen så et brev komme efter den trufne overenskomst, troede hun, at det indeholdt det ord, hun til havde sat alt sit håb i verden til.

Hun åbnede det derfor med et glædesskrik.

Men pludseligt blev hun bleg som et lig.

Brevet indeholdt følgende linjer:

"Jeg havde netop skrevet til Dem ifølge mit hjertes første tilskyndelse, da jeg på væggen i mit atelier igen fik øje på det ønske, De og Maximilien havde gjort for Deres værts lykke den 15. september 1845.

Der lå en ulykke skjult i mit første brev; der
ligger kun en sorg i det andet."

Selvsamme aften var Diane rejst, vi behøver ikke at sige, med
hvilke følelser.

I et helt år rejste hun med sin gemal, besøgte Rom, Neapel,
Venedig, men i stedet for at formindskes, tiltog den
sørgmodighed bestandigt, hun havde medbragt fra Paris. Hun
troede kun at kunne mildne den ved at vende tilbage.

Hun var næppe vendt tilbage, før hun begav sig til Rue des
Martyrs, uden at gøre sig rede for, hvad hun ville der.

Da hun kom til Pauls hus, var hun nødt til at standse lidt, så
heftigt bankede hendes hjerte. Hun trådte imidlertid ind.

Den gamle Fremy var endnu stadig portner.

"Er hr. Paul Aubry hjemme?" spurgte hun den gamle, der ikke
genkendte hende.

"Hr. Paul Aubry bor ikke her, frue," svarede han.

"Hvor er han blevet af?" spurgte Diane urolig.

"Han er for en tid taget til Tours til sin moder, der er syg."

"Hans atelier er altså ledigt?"

"Ja, frue."

"Lad mig se det."

Diane gik gennem haven, hun så tit havde passeret, og blev
grebet af en frygtelig beklæmmelse, da hun så Pauls værelse
tomt og øde som hendes hjerte.

Marquisens første blik faldt på det sted på muren, hvor
Maximilien havde skrevet de to linjer, der nu i et år havde gjort
hende så ulykkelig.

De stod der endnu stadig og Dianas blik forblev længe fæstet
på dem, hvilket ikke undgik gamle Fremy, der, idet han

nærmede sig muren og udslettede linjerne med sit forklæde, sagde:

"Jeg må dog tage alt dette bort, da det nu ikke nytter til noget længere."

"Hvem ved," sagde fru de Lys ved sig selv, da hun så portneren udslette de forskellige inskriptioner, der fandtes på væggene, "hvem ved, hvilke forandringer der ville være sket i mit liv, hvis denne mand havde haft den idé at udslette disse to linjer dagen efter at de var skrevet, i stedet for som nu at vente til i dag? Dog, nu er alt forbi, en anden lejer skal bebo dette atelier, og der vil intet være tilbage af den fejl, jeg har begået, eller af den lykke, jeg her har nydt; intet uden samvittighedsnag over den første og mindet om den anden, der evigt vil fylde mit liv!"

Marquisen gav den gamle Fremy sin pung; denne begreb ikke denne gavmildhed og bukkede endnu for Diane ti minutter efter at hun var gået.

Diane havde omtrent været to år hjemme, og hendes hoved, det skønne hoved, vi i begyndelsen af vor fortælling har skildret, havde antaget det melankolske udtryk, der er så fuldt af ynde, der røber hjertets lidelse, et udtryk, gennem hvilket sjælen træder frem lige til øjenlågene og læberne, ligesom en tam fugl, der viser sig på stængerne i sit bur.

En dag meldte man Maximilien. Baronet var avanceret til virkelig diplomat; han havde små sorte moustacher, bakkenbarter *à l'anglaise* og i sit knaphul en regnbue af ordensbånd.

Diane rakte ham venskabeligt hånden og talte til ham som til en fremmed, det vil sige, hun spurgte ham om nyt fra sin

familie og hans rejser.

Greven og grevinden var døde, og Maximilien, der nu var blevet greve, havde fortræffeligt profiteret af den strenge opdragelse, han havde fået, idet han havde fortæret en god del af sin arv.

"Sig mig dog, marquise," sagde Maximilien, idet han nærmede sig Diane, hvis skønhed havde antaget et poetisk præg af en blid og stadig melankoli, "husker De Rue des Martyrs?"

Fru de Lys bævede, et smil spillede om hendes læber, men hun svarede ikke.

"Hvorledes! De har glemt den?" spurgte den unge greve.

"Oh nej!" svarede Diane med et udtryk, der bedrog Maximilien.

"Nuvel, om vi gjorde en pilgrimsfart dertil?"

"Nej."

"Jeg elsker Dem endnu stadig, marquise."

"Lige så meget som før?"

"Ja."

Fru de Lys kunne ikke lade være med at smile.

"Nå, min kære greve, De må give afkald på denne kærlighed, hvor heftig den end kan være."

"Hvorfor?"

"Fordi jeg ikke længere er i den alder, da jeg kun betragtede kærligheden som en adspredelse, jeg ved nu, at det er en alvorlig ting, der på et øjeblik kan kuldkaste en kvindes hele tilværelse. Jeg er blevet hårdere straffet for vor forbindelse end den fortjente, det forsikrer jeg Dem, og siden Deres afrejse er jeg blevet halvtreds år ældre. Jeg har elsket!"

Om "Diane de Lys"

Forfatter: Alexandre Dumas *fil*s(1824-1895).

Org.udgave: *Diane de Lys*, par Alexandre Dumas *fil*s. Meline, Cans et Cie., Bruxelles 1851.

Denne udgave efter: *Diane de Lys*, af Alexander Dumas den Yngre. Oversat ved L. Philip, Cand. Med. & Chir. – Chr. Steen og Søns Forlag, København 1852.

Oversætter: Ludvig Philip (1811-1871).

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside:Efter maleri af Franz Xaver Winterhalter (1805-1873):
Portræt af en ukendt kvinde (ca. 1860).

ISBN 978-87-7628-435-0

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-701-7 (Ølstrykke 2020)

© 2026 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

